

Grupa Kapitałowa **TAURON** Polska Energia SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
zgodne z Międzynarodowymi Standardami
Sprawozdawczości Finansowej
zatwierdzonymi przez Unię Europejską
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej	10
2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia	10
3. Oświadczenie o zgodności	12
4. Kontynuacja działalności	12
5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	12
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	12
7. Nowe standardy i interpretacje	13
8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	16
9. Istotne zasady (polityka) rachunkowości	18
9.1. Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą)	18
9.1.1 Konsolidacja	18
9.1.2 Nabycia przedsięwzięć	18
9.1.3 Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa	18
9.2. Rzeczowe aktywa trwałe	19
9.3. Wartość firmy	19
9.4. Świadcstwa pochodzenia energii i prawa do emisji gazów	20
9.5. Pozostałe aktywa niematerialne	20
9.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych	21
9.7. Koszty finansowania zewnętrznego	21
9.8. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	21
9.9. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	21
9.10. Pozostałe aktywa niefinansowe	22
9.11. Zapasy	22
9.12. Należności od odbiorców	22
9.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	22
9.14. Kapitał podstawowy	22
9.15. Zobowiązania z tytułu zadłużenia	22
9.16. Pochodne instrumenty finansowe	23
9.17. Rachunkowość zabezpieczeń	23
9.18. Rezerwy na świadczenia pracownicze	23
9.19. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu	24
9.20. Rezerwa na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	24
9.20.1 Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	24
9.20.2 Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych	25
9.21. Pozostałe rezerwy	25
9.22. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	25
9.23. Zobowiązania wobec dostawców, Zobowiązania inwestycyjne oraz Pozostałe zobowiązania finansowe	26
9.24. Należności / Zobowiązania z tytułu podatków i opłat	26
9.25. Podatek dochodowy bieżący oraz odroczony	26
9.26. Przychody ze sprzedaży	26
9.26.1 Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja	26
9.26.2 Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, gazu i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż	27
9.26.3 Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie	28
9.26.4 Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie	28
9.26.5 Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobywanie	28
9.27. Koszt działalności operacyjnej	29
9.28. Transakcje w walucie obcej oraz przeliczanie na walutę prezentacji działalności zagranicznej	29
9.29. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	29
SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	30
10. Informacje dotyczące segmentów działalności	30
10.1. Segmenty operacyjne	31
10.2. Geograficzne obszary działalności	32
UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	33
11. Utrata wartości aktywów niefinansowych	33
11.1. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych	33
11.2. Utrata wartości bilansowej wartości firmy	35

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	38
12. Przychody ze sprzedaży	38
13. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	38
13.1. Koszty według rodzaju	38
13.2. Koszty świadczeń pracowniczych	39
13.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące	39
14. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	40
15. Przychody i koszty finansowe	41
16. Podatek dochodowy	41
16.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	41
16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	41
16.3. Odroczony podatek dochodowy	42
17. Zysk (strata) przypadająca na jedną akcję	43
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	44
18. Rzeczowe aktywa trwałe	44
19. Wartość firmy	46
20. Świadczenia energii i prawa do emisji gazów	46
20.1. Długoterminowe świadczenia energii i prawa do emisji gazów	46
20.2. Krótkoterminowe świadczenia energii i prawa do emisji gazów	46
20.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii	47
21. Pozostałe aktywa niematerialne	48
22. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	49
23. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	50
24. Pozostałe aktywa finansowe	51
25. Pozostałe aktywa niefinansowe	51
25.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	51
25.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe	52
26. Zapasy	52
27. Należności od odbiorców	53
28. Należności z tytułu podatków i opłat	53
29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	54
30. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały	54
30.1. Kapitał podstawowy	54
30.2. Prawa akcjonariuszy	55
30.3. Kapitał zapasowy	55
30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	55
30.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	55
30.6. Udziały niekontrolujące	56
31. Dywidendy wypłacone	56
32. Nabycie pod wspólną kontrolą	56
33. Zobowiązania z tytułu zadłużenia	57
33.1. Kredyty i pożyczki	58
33.2. Wyemitowane obligacje	59
33.3. Leasing finansowy	62
34. Rezerwy na świadczenia pracownicze	62
34.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	62
34.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	64
35. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	65
35.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	65
35.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	66
35.3. Rezerwa na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem	66
36. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	67
36.1. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	67
36.2. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	68
37. Pozostałe rezerwy	68
38. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	70
38.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe	70
38.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe	71
39. Zobowiązania wobec dostawców	71
40. Zobowiązania inwestycyjne	71
41. Zobowiązania z tytułu podatków i opłat	72
42. Pozostałe zobowiązania finansowe	72
43. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	72
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH	73
44. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepłyów pieniężnych	73
44.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	73

44.2.	Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	74
44.3.	Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej	74
INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM		76
45.	Instrumenty finansowe	76
45.1.	Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych	76
45.2.	Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych	78
45.3.	Instrumenty pochodne.....	79
46.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	80
46.1.	Ryzyko kredytowe	82
46.1.1	Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców oraz innymi należnościami finansowymi	82
46.1.2	Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami.....	83
46.1.3	Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami	83
46.2.	Ryzyko związane z płynnością.....	83
46.3.	Ryzyko rynkowe	84
46.3.1	Ryzyko stopy procentowej.....	84
46.3.2	Ryzyko walutowe	86
46.3.3	Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych	88
46.3.4	Ryzyko zmian cen jednostek uczestnictwa	89
47.	Ryzyko operacyjne.....	89
INNE INFORMACJE		90
48.	Zobowiązania warunkowe	90
49.	Zobowiązania i aktywa warunkowe związane z rozliczeniami podatkowymi	92
50.	Zabezpieczenie spłaty zobowiązań.....	93
51.	Informacja o podmiotach powiązanych	95
51.1.	Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami	95
51.2.	Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa	96
51.3.	Wynagrodzenie kadry kierowniczej	97
52.	Leasing operacyjny	97
53.	Zarządzanie kapitałem i finansami	97
54.	Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego	99
55.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	99

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	12	17 646 489	18 264 440
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług, w tym:	13	(15 717 462)	(19 028 962)
<i>Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych</i>	13.3	(832 092)	(3 594 654)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		1 929 027	(764 522)
Koszty sprzedaży	13	(459 191)	(489 963)
Koszty ogólnego zarządu	13	(652 827)	(618 969)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	14	(15 487)	(27 762)
Zysk (strata) operacyjna		801 522	(1 901 216)
Udział w zyskach (stratach) wspólnych przedsięwzięć	22	60 040	7 933
Koszty odsetkowe od zadłużenia	15	(259 564)	(279 673)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	15	(93 137)	(14 815)
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		508 861	(2 187 771)
Podatek dochodowy	16	(138 724)	383 556
Zysk (strata) netto		370 137	(1 804 215)
Wycena instrumentów zabezpieczających	30.5	127 252	85 932
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		9 991	595
Podatek dochodowy	16	(24 178)	(16 327)
Pozostałe całkowite dochody podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		113 065	70 200
Zyski/(straty) aktuarialne	34.1	204 597	64 523
Podatek dochodowy	16	(38 874)	(12 260)
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	22	(1 040)	(387)
Pozostałe całkowite dochody nie podlegające przeklasyfikowaniu w wynik finansowy		164 683	51 876
Pozostałe całkowite dochody netto		277 748	122 076
Łączne całkowite dochody		647 885	(1 682 139)
Zysk (strata) netto przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		367 468	(1 807 317)
Udziałom niekontrolującym		2 669	3 102
Całkowity dochód przypadający:			
Akcjonariuszom jednostki dominującej		644 944	(1 685 301)
Udziałom niekontrolującym		2 941	3 162
Zysk (strata) na jedną akcję podstawowy i rozwodniony (w złotych)	17	0,21	(1,03)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	18	26 355 189	24 882 817
Wartość firmy	19	40 156	92 059
Świadectwa energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	20.1	126 260	510 840
Pozostałe aktywa niematerialne	21	1 224 427	1 182 765
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	22	461 348	418 127
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć	23	240 951	221 803
Pozostałe aktywa finansowe	24	227 140	211 215
Pozostałe aktywa niefinansowe	25.1	422 400	550 375
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16.3	50 382	54 184
		29 148 253	28 124 185
Aktywa obrotowe			
Świadectwa energii i prawa do emisji gazów do umorzenia	20.2	980 348	805 388
Zapasy	26	486 120	433 279
Należności od odbiorców	27	1 894 065	1 830 033
Należności z tytułu podatków i opłat	28	263 854	228 345
Pozostałe aktywa finansowe	24	94 753	34 334
Pozostałe aktywa niefinansowe	25.2	185 008	233 059
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	384 881	364 912
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		19 612	17 898
		4 308 641	3 947 248
SUMA AKTYWÓW		33 456 894	32 071 433

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ – ciąg dalszy

	Nota	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
PASYWA			
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej			
Kapitał podstawowy	30.1	8 762 747	8 762 747
Kapitał zapasowy	30.3	7 823 339	11 277 247
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	30.5	29 660	(73 414)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		9 200	(791)
Zyski zatrzymane/(Niepokryte straty)	30.4	24 320	(3 947 461)
		16 649 266	16 018 328
Udziały niekontrolujące		30 052	29 829
Kapitał własny ogółem		16 679 318	16 048 157
Zobowiązania długoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	33	8 759 789	4 924 127
Rezerwy na świadczenia pracownicze	34	1 373 385	1 735 206
Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe	35	449 310	377 372
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	38	554 293	650 364
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego	16.3	759 568	795 176
Pozostałe zobowiązania finansowe	42	72 374	101 705
		11 968 719	8 583 950
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu zadłużenia	33	219 740	3 214 520
Zobowiązania wobec dostawców	39	829 729	790 706
Zobowiązania inwestycyjne	40	1 033 804	766 843
Rezerwy na świadczenia pracownicze	34	158 228	172 505
Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów	36	964 821	1 018 134
Pozostałe rezerwy	37	366 456	178 044
Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe	38	267 662	254 337
Zobowiązania z tytułu podatków i opłat	41	410 943	429 649
Pozostałe zobowiązania finansowe	42	256 295	340 666
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	43	301 179	273 922
		4 808 857	7 439 326
Zobowiązania razem		16 777 576	16 023 276
SUMA PASYWÓW		33 456 894	32 071 433

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Nota	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej						Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
		Kapitał podstawowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Zyski zatrzymane/ (Niepokryte straty)				
Stan na 1 stycznia 2015 roku		8 762 747	10 393 686	(143 019)	(1 386)	(1 045 580)	17 966 448	30 116	17 996 564	
Dywidenda	30.6, 31	-	-	-	-	(262 882)	(262 882)	(2 787)	(265 669)	
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	-	-	-	-	63	63	(662)	(599)	
Podział zysków z lat ubiegłych		-	883 561	-	-	(883 561)	-	-	-	
Transakcje z właścicielami		-	883 561	-	-	(1 146 380)	(262 819)	(3 449)	(266 268)	
Zysk (strata) netto		-	-	-	-	(1 807 317)	(1 807 317)	3 102	(1 804 215)	
Pozostałe całkowite dochody		-	-	69 605	595	51 816	122 016	60	122 076	
Łączne całkowite dochody		-	-	69 605	595	(1 755 501)	(1 685 301)	3 162	(1 682 139)	
Stan na 31 grudnia 2015		8 762 747	11 277 247	(73 414)	(791)	(3 947 461)	16 018 328	29 829	16 048 157	
Dywidenda	30.6, 31	-	-	-	-	-	-	(3 043)	(3 043)	
Rozliczenie nabycia ZCP Brzeszcze	32	-	-	-	-	(14 041)	(14 041)	-	(14 041)	
Pozostałe transakcje z udziałowcami niekontrolującymi	30.6	-	-	-	-	35	35	325	360	
Pokrycie straty z lat ubiegłych	30.3	-	(3 453 908)	-	-	3 453 908	-	-	-	
Transakcje z właścicielami		-	(3 453 908)	-	-	3 439 902	(14 006)	(2 718)	(16 724)	
Zysk (strata) netto		-	-	-	-	367 468	367 468	2 669	370 137	
Pozostałe całkowite dochody		-	-	103 074	9 991	164 411	277 476	272	277 748	
Łączne całkowite dochody		-	-	103 074	9 991	531 879	644 944	2 941	647 885	
Stan na 31 grudnia 2016		8 762 747	7 823 339	29 660	9 200	24 320	16 649 266	30 052	16 679 318	

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk (strata) przed opodatkowaniem		508 861	(2 187 771)
Udział w (zyskach)/stratach wspólnych przedsięwzięć		(60 040)	(7 933)
Amortyzacja		1 668 726	1 832 780
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i wartości firmy	44.1	867 109	3 595 895
Odsetki i prowizje		249 719	273 502
Pozostałe korekty zysku przed opodatkowaniem		(2 703)	329
Zmiana stanu kapitału obrotowego	44.1	227 335	(7 628)
Podatek dochodowy zapłacony	44.1	(394 792)	(111 716)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		3 064 215	3 387 458
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	44.2	(3 516 296)	(3 973 510)
Zwrot pomocy publicznej	44.2	(131 077)	-
Nabycie aktywów finansowych	44.2	(36 621)	(29 067)
Udzielenie pożyczek	44.2	(23 575)	(26 100)
Razem płatności		(3 707 569)	(4 028 677)
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		33 260	36 554
Spłata udzielonych pożyczek		-	14 500
Wykup dłużnych papierów wartościowych		-	21 732
Dywidendy otrzymane	44.2	29 728	4 684
Pozostałe wpływy		17 123	9 085
Razem wpływy		80 111	86 555
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 627 458)	(3 942 122)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wykup dłużnych papierów wartościowych	44.3	(3 300 000)	(450 000)
Spłata pożyczek/kredytów	44.3	(140 331)	(140 585)
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom jednostki dominującej		-	(262 882)
Odsetki zapłacone	44.3	(255 116)	(276 305)
Pozostałe płatności		(29 697)	(44 059)
Razem płatności		(3 725 144)	(1 173 831)
Emisja dłużnych papierów wartościowych	44.3	4 284 607	310 000
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów/pożyczek		914	295 000
Otrzymane dotacje		29 884	43 139
Razem wpływy		4 315 405	648 139
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		590 261	(525 692)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		27 018	(1 080 356)
Różnice kursowe netto		1 283	1 169
Środki pieniężne na początek okresu	29	327 715	1 408 071
Środki pieniężne na koniec okresu, w tym:	29	354 733	327 715
o ograniczonej możliwości dysponowania	29	144 404	206 254

INFORMACJE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ ORAZ PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne dotyczące Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. oraz jej jednostki dominującej

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A. („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa TAURON”) składa się z TAURON Polska Energia S.A. („jednostka dominująca”, „Spółka”, „Spółka dominująca”) i jej spółek zależnych. TAURON Polska Energia S.A., mająca siedzibę w Katowicach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 3, prowadzi działalność w formie spółki akcyjnej, zawiązanej aktem notarialnym w dniu 6 grudnia 2006 roku. Do dnia 16 listopada 2007 roku Spółka działała pod firmą Energetyka Południe S.A.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy, Katowice-Wschód Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271562. Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 240524697.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony. Działalność prowadzona jest na podstawie odpowiednich koncesji przyznanych poszczególnym jednostkom wchodzącym w skład Grupy.

Podstawowy przedmiot działalności Grupy TAURON odzwierciedla podział na segmenty: Wydobycie, Wytwarzanie, Dystrybucja, Sprzedaż oraz działalność pozostała, o czym szerzej w nocie 10 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 13 marca 2017 roku.

Skład Zarządu

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2016 roku wchodził:

- Filip Grzegorzczak - Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu,
- Marek Wadowski – Wiceprezes Zarządu,
- Piotr Zawistowski - Wiceprezes Zarządu.

Na dzień zatwierdzenia do publikacji niniejszego sprawozdania finansowego skład Zarządu nie uległ zmianie.

W skład Zarządu na dzień 31 grudnia 2015 roku wchodził:

- Remigiusz Nowakowski - Prezes Zarządu,
- Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu,
- Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu,
- Anna Striżyk – Wiceprezes Zarządu,
- Piotr Zawistowski - Wiceprezes Zarządu.

Zmiany składu Zarządu w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku zostały opisane w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku w punkcie 6.11.1.

2. Skład Grupy TAURON oraz wspólne przedsięwzięcia

Na dzień 31 grudnia 2016 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała bezpośrednio i pośrednio udziały i akcje w następujących istotnych spółkach zależnych:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki
1	TAURON Wydobycie S.A. ¹	Jaworzno	Wydobycie	100,00%
2	TAURON Wytwarzanie S.A.	Jaworzno	Wytwarzanie	100,00%
3	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	Jelenia Góra	Wytwarzanie	100,00%
4	Marselwind Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%
5	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	Katowice	Wytwarzanie	100,00%
6	TAURON Serwis Sp. z o.o. ²	Katowice	Wytwarzanie	95,61%
7	TAURON Dystrybucja S.A.	Kraków	Dystrybucja	99,72%
8	TAURON Dystrybucja Serwis S.A. ³	Wrocław	Dystrybucja	99,72%
9	TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. ³	Tarnów	Dystrybucja	99,72%
10	TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.	Kraków	Sprzedaż	100,00%
11	TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o.	Gliwice	Sprzedaż	100,00%
12	TAURON Czech Energy s.r.o.	Ostrawa, Republika Czeska	Sprzedaż	100,00%
13	TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o.	Wrocław	Pozostałe	100,00%
14	Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.	Krzeszowice	Pozostałe	100,00%
15	Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji ⁴	Warszawa	Pozostałe	100,00%
16	TAURON Sweden Energy AB (publ)	Sztokholm, Szwecja	Pozostałe	100,00%
17	Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o.	Stalowa Wola	Pozostałe	100,00%
18	KOMFORT - ZET Sp. z o.o. ³	Tarnów	Pozostałe	99,72%

¹ W dniu 1 grudnia 2016 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek TAURON Wydobycie S.A. oraz Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. o czym szerzej w nocie 32 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

² W dniu 2 listopada 2016 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek TAURON Serwis Sp. z o.o. z TAURON Wytwarzanie Serwis Sp. z o.o.

³ Udział w TAURON Dystrybucja Serwis S.A., TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o. oraz KOMFORT-ZET Sp. z o.o. posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Polska Energia S.A. jest użytkownikiem udziałów/akcji spółek TAURON Dystrybucja Serwis S.A. oraz TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.

⁴ W dniu 8 marca 2017 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji podjęło uchwałę o uchyleniu likwidacji spółki.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku TAURON Polska Energia S.A. posiadała także udział pośredni i bezpośredni w następujących istotnych spółkach współzależnych, które w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wyceniane są metodą praw własności:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Segment operacyjny	Udział TAURON Polska Energia S.A. w kapitale i organie stanowiącym spółki
1	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. ¹	Stalowa Wola	Wytwarzanie	50,00%
2	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji ¹	Kędzierzyn Koźle	Wytwarzanie	50,00%
3	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
4	TAMEH POLSKA Sp. z o.o. ²	Dąbrowa Górnicza	Wytwarzanie	50,00%
5	TAMEH Czech s.r.o. ²	Ostrawa, Republika Czeska	Wytwarzanie	50,00%

¹ Udział w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. oraz Elektrowni Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji posiadany jest przez TAURON Polska Energia S.A. w sposób pośredni poprzez spółkę zależną TAURON Wytwarzanie S.A.

² Spółki tworzą grupę kapitałową. TAURON Polska Energia S.A. posiada bezpośredni udział w kapitale i organie stanowiącym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która posiada 100% udział w kapitale i organie stanowiącym TAMEH POLSKA Sp. z o.o. oraz TAMEH Czech s.r.o.

3. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

Spółki Grupy oraz jednostka dominująca prowadzą swoje księgi rachunkowe i sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE, z wyjątkiem KOMFORT-ZET Sp. z o.o., która prowadzi swoje księgi rachunkowe i sporządza sprawozdania finansowe zgodnie z Ustawą o rachunkowości oraz TAURON Czech Energy s.r.o. i TAURON Sweden Energy AB (publ), które prowadzą swoje księgi rachunkowe oraz sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami rachunkowości obowiązującymi odpowiednio w Republice Czeskiej i w Szwecji.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia niniejszego sprawozdania skonsolidowanego do zgodności z MSSF zatwierdzonymi przez UE.

4. Kontynuacja działalności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

5. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i spółek zależnych, z wyjątkiem TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) objętych niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Walutą funkcjonalną TAURON Czech Energy s.r.o. jest korona czeska („CZK”), a walutą funkcjonalną TAURON Sweden Energy AB (publ) jest euro („EUR”). Pozycje sprawozdań finansowych TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ) są przeliczane przy użyciu odpowiednich kursów wymiany na walutę prezentacji Grupy TAURON.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach PLN.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, w tym w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. W okresie objętym niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca istotne zmiany wielkości szacunkowych oraz metodologii dokonywania szacunków, które miałyby wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe, inne niż te przedstawione poniżej lub opisane w dalszej części niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej przedstawiono pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione w odpowiednich notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak wskazano w tabeli poniżej.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Pozycja	Wartość pozycji, której dotyczy szacunek		Opis polityki rachunkowości	Szczegóły dotyczące przyjętych założeń i kalkulacji istotnego szacunku
	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015		
Rzeczowe aktywa trwałe	26 355 189	24 882 817	nota 9.2 nota 9.6	• W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości Grupa utworzyła odpisy z tytułu utraty wartości dotyczące rzeczowych aktywów trwałych w łącznej wysokości 1 942 937 tysięcy złotych oraz rozwiązała odpis w wysokości 1 208 245 tysięcy złotych. nota 18
Wartość firmy	40 156	92 059	nota 9.3 nota 9.6	• W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości dotyczący wartości firmy w wysokości 51 903 tysiące złotych będący wynikiem testu na utratę wartości przeprowadzonego na dzień 30 czerwca 2016 roku. Testy przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wykazały konieczności odpisania wartości firmy. nota 19
Rezerwa na świadczenia pracownicze	1 531 613	1 907 711	nota 9.18	• Opis przyjętych założeń aktuarialnych oraz metodologii wyceny. nota 34
Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	209 736	153 083	nota 9.20	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 36
Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	755 085	865 051	nota 9.20	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 36
Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	146 885	111 675	nota 9.19	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 35
Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	115 302	101 244	nota 9.19	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 35
Rezerwa na umowy rodzące obciążenia	198 844	182 877	nota 9.21	• Sposób kalkulacji rezerwy. nota 35
Zarachowane przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż	15 573 358	16 284 291	nota 9.26	• Doszacowanie przychodów z tego tytułu na dzień bilansowy w wysokości 353 065 tysięcy złotych. nota 12
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	957 118	936 795	nota 9.25	• Realizowalność aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. nota 16.3
Pochodne instrumenty finansowe:				
Aktywa	56 417	5 684	nota 9.16	• Wycena wartości godziwej. nota 45.3
Zobowiązania	560	112 109		
Należności od odbiorców	1 894 065	1 830 033	nota 9.12	• Odpis aktualizujący - na dzień bilansowy odpisy aktualizujące należności od odbiorców wynosiły 205 647 tysięcy złotych. nota 27

7. Nowe standardy i interpretacje

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, zmiany do standardu lub interpretacji, które zostały opublikowane, lecz nie weszły dotychczas w życie.

- **Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”), które nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujące nowe standardy mogą mieć istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

MSSF 9 Instrumenty finansowe

Data wejścia w życie w UE - okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Główne zmiany wprowadzane przez MSSF 9 Instrumenty finansowe:

- zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych, dla których podstawę stanowi model biznesowy stosowany do zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyka umownych przepływów pieniężnych. Dotychczasowe cztery kategorie aktywów finansowych określone w MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena zastąpione zostaną przez dwie kategorie: zamortyzowany koszt i wartość godziwa;
- wprowadzenie nowego modelu oceny utraty wartości opartego o oczekiwane straty kredytowe;
- zmodyfikowany model rachunkowości zabezpieczeń.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zmiana zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych spowoduje zmianę klasyfikacji aktywów finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy, jednak bez istotnego wpływu na wycenę oraz wynik finansowy i kapitały Grupy. Analiza posiadanych przez Grupę na dzień 31 grudnia 2016 roku aktywów finansowych wykazała, że przy założeniu utrzymania aktywów finansowych o podobnych charakterystykach na moment wejścia w życie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* zmiana klasyfikacji nie wpłynie istotnie na zmianę wyceny i tym samym na wynik finansowy i kapitały Grupy. Instrumenty klasyfikowane obecnie do kategorii pożyczek i należności spełniają warunki klasyfikacji do aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, więc zmiana nie spowoduje zmiany zasad wyceny. Grupa nie posiada aktywów utrzymywanych do terminu wymagalności. Aktywa finansowe z pozostałych kategorii wyceniane w wartości godziwej zgodnie z MSSF 9 stanowią aktywa wyceniane w wartości godziwej.

Wspomniane wyniki analizy nie obejmują udziałów i akcji posiadanych przez Grupę w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach, które ze względu na brak możliwości wiarygodnej wyceny wyceniane są obecnie w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Analiza wpływu MSSF 9 *Instrumenty finansowe* na skonsolidowane sprawozdanie finansowe odnośnie tej grupy aktywów nie została jeszcze zakończona.

Odnośnie oczekiwanych strat kredytowych Grupa jest w trakcie przeprowadzania analizy w stosunku do należności od odbiorców spółek z segmentu Sprzedaż. Ta klasa instrumentów finansowych stanowi najistotniejszą pozycję aktywów finansowych Grupy. Należności zostały pogrupowane według grup klientów, które na podstawie danych historycznych wykazują istotne różnice dotyczące strat kredytowych, a następnie dla każdej grupy ustalono współczynniki tworzenia odpisów, przy uwzględnieniu wpływu dostępnych informacji dotyczących przyszłości na wskaźniki historyczne.

Wstępna analiza wskazuje, że zastosowanie MSSF 9 nie powinno mieć istotnego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiada instrumenty zabezpieczające zmienność przepływów pieniężnych związanych z wyemitowanymi obligacjami z tytułu ryzyka stopy procentowej. Wspomniane instrumenty IRS objęte są rachunkowością zabezpieczeń. Nie oczekuje się, aby wejście w życie MSSF 9 *Instrumenty finansowe* wpłynęło istotnie na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy w odniesieniu do stosowanej rachunkowości zabezpieczeń.

MSSF 15 *Przychody z umów z klientami*

Data wejścia w życie w UE - okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 lub po tej dacie.

Standard ten określa, w jaki sposób i kiedy ujmuje się przychody, jak i wymaga dostarczenia bardziej szczegółowych ujawnień. Standard zastępuje MSR 18 *Przychody*, MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną* oraz wiele interpretacji związanych z ujmowaniem przychodów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Grupa jest w trakcie przeprowadzania analizy umów z klientami w pięciu krokach, które są niezbędne z punktu widzenia prawidłowego ustalenia przychodów zgodnie z MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* – od identyfikacji umowy (lub ich grup), przez wskazanie pojedynczych zobowiązań i ustalenie cen, przyporządkowanie ich do poszczególnych zobowiązań i rozpoznanie przychodu. Nowy standard wymaga ujawniania w sprawozdaniach finansowych znacznie większej ilości informacji o sprzedaży i przychodach. Ocena wpływu MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe z uwagi na duży zakres zmian jest przedmiotem dalszej analizy. Istnieje prawdopodobieństwo, iż nowe wytyczne MSSF 15 mogą spowodować konieczność zmiany systemów.

Wstępna analiza wpływu MSSF 15 na dotychczasowe zasady rachunkowości wykazała, iż zmienia on sposób rozliczenia umów z klientami, w szczególności, gdy w ramach jednej umowy świadczone są usługi i dostarczane są towary, co w przypadku Grupy może mieć istotne znaczenie w segmencie Sprzedaży. Chodzi tu w głównej mierze o umowy sprzedaży energii elektrycznej i gazu, w których klientom w ramach ceny sprzedaży energii i gazu oferowane są dodatkowe usługi lub sprzęt. Usługi te w Grupie będą obejmować m.in. zapewnienie klientom pomocy elektryka bądź serwisanta w przypadku awarii elektrycznej lub gazowej. Kolejnym aspektem, który podlega analizie jest kwestia opłat za tzw. gwarancję ceny w umowach sprzedaży, która daje klientowi możliwość zagwarantowania sobie niezmienności ceny usługi przez określony okres, a która to korzyść ma odzwierciedlenie w cenie płaconej przez klienta. Zgodnie z założeniami nowego standardu grupa jest zobowiązana do osobnego ujęcia każdego możliwego do identyfikacji zobowiązania do wykonania świadczeń, a co za tym idzie do alokacji ceny transakcyjnej do tych zobowiązań. Grupa analizuje obecnie posiadane zobowiązania umowne w celu identyfikacji pojedynczych zobowiązań i przypisania do nich cen transakcyjnych.

Dodatkowo w segmencie Dystrybucja Grupa dokonuje analizy w świetle zapisów MSSF 15 umów będących podstawą ujęcia przychodów z przyłączenia nowych odbiorców oraz umów o dostarczanie usług dystrybucyjnych i kompleksowych, w kontekście wymaganej przez standard identyfikacji odrębności powyższych usług. W tym celu Grupa analizuje umowy pod kątem m.in. źródeł prawa będących podstawą świadczenia powyższych usług, nałożonych na spółkę obowiązków prawnych w zakresie przyłączenia nowych odbiorców, dowolności w zakresie kształtowania cen usług, powiązania i wzajemnej zależności wynagrodzenia otrzymywanego za świadczenie powyższych usług, możliwości zawarcia obu świadczeń w ramach jednej umowy oraz uprawnień klienta, który zawarł umowy: umowę o przyłączenie i umowę dystrybucji/kompleksową do rezygnacji z zakupu usług dystrybucyjnych/kompleksowych.

- **Standardy wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, zmiany do standardów oraz interpretacje, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską i nie weszły jeszcze w życie**

W ocenie Zarządu następujący standard może mieć istotny wpływ na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

MSSF 16 *Leasing*

Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE - okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2019 lub po tej dacie.

Zgodnie z MSSF 16 *Leasing* leasingobiorca ujmuje prawo do użytkowania składnika aktywów oraz zobowiązanie z tytułu leasingu. Prawo do użytkowania składnika aktywów jest traktowane podobnie jak inne aktywa niefinansowe i odpowiednio amortyzowane. Zobowiązania z tytułu leasingu wycenia się początkowo w wartości bieżącej opłat leasingowych płatnych w okresie leasingu, zdyskontowanej o stopę zawartą w leasingu, jeżeli jej ustalenie nie jest trudne. Jeżeli nie można łatwo określić tej stopy, leasingobiorca stosuje krańcową stopę procentową. W odniesieniu do klasyfikacji leasingu u leasingodawców, przeprowadza się ją tak samo jak zgodnie z MSR 17 *Leasing* – tj. jako leasing operacyjny lub finansowy. U leasingodawcy leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków z tytułu posiadania odnośnych aktywów. W przeciwnym przypadku leasing jest klasyfikowany jako leasing operacyjny. W leasingu finansowym leasingodawca rozpoznaje przychody finansowe przez okres leasingu, w oparciu o stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji netto. Leasingodawca ujmuje płatności leasingu operacyjnego w przychody liniowo lub w inny systematyczny sposób, jeśli lepiej odzwierciedla wzór otrzymywania korzyści z wykorzystania odnośnych aktywów.

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Wstępna analiza wpływu MSSF 16 *Leasing* na stosowane zasady rachunkowości wykazała, iż dla Grupy istotna będzie zmiana polegająca na konieczności ujęcia w sprawozdaniu finansowym składników aktywów i zobowiązań z

tytułu leasingu w przypadku umów leasingu obecnie klasyfikowanych jako leasing operacyjny. Grupa planuje przeprowadzić analizę wszystkich zawartych umów leasingu celem identyfikacji tych, które będą wymagały rozpoznania aktywów i zobowiązań w sprawozdaniu finansowym. Ze względu na odległy termin wejścia w życie MSSF 16 *Leasing*, który jeszcze nie został zatwierdzony przez UE, na dzień zatwierdzenia do publikacji sprawozdania finansowego Grupa nie przeprowadziła jeszcze analiz pozwalających określić wpływ planowanych zmian na sprawozdanie finansowe. Taka analiza zostanie przeprowadzona w terminie późniejszym.

W ocenie Zarządu następujące standardy, zmiany do standardów i interpretacja nie spowodują istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie według standardu, niezatwierdzone przez UE (okresy roczne rozpoczynające się dniami lub po tej dacie)
MSSF 14 <i>Odroczone salda z regulowanej działalności</i>	1 stycznia 2016*
Zmiany do MSSF 10 <i>Skonsolidowane sprawozdania finansowe</i> oraz MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: Sprzedaż lub wniesienie aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem</i> oraz późniejsze zmiany	data wejścia w życie zmian została odroczone do momentu zakończenia prac badawczych nad metodą praw własności
Zmiany do MSR 12 <i>Podatek dochodowy – Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego od niezrealizowanych strat</i>	1 stycznia 2017
Zmiany do MSR 7 <i>Sprawozdanie z przepływów pieniężnych – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień</i> . Zmiany doprecyzowujące MSR 7 mają na celu poprawę informacji przekazywanych na rzecz użytkowników sprawozdań finansowych o działalności finansowej jednostki.	1 stycznia 2017
Zmiany do MSSF 2 <i>Płatności na bazie akcji: Klasyfikacja oraz wycena płatności na bazie akcji</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSSF 4 <i>Umowy ubezpieczeniowe - Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z MSSF 4 Instrumenty ubezpieczeniowe</i>	1 stycznia 2018 lub w momencie zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy
Zmiany do różnych standardów <i>Poprawki do MSSF (cykl 2014-2016):</i>	
MSSF 12 <i>Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach</i>	1 stycznia 2017
MSSF 1 <i>Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy</i>	1 stycznia 2018
MSR 28 <i>Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach</i>	1 stycznia 2018
Interpretacja KIMSF 22 <i>Transakcje w walutach obcych i płatności zaliczkowe</i>	1 stycznia 2018
Zmiany do MSR 40 <i>Nieruchomości inwestycyjne - Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych</i>	1 stycznia 2018

*Komisja Europejska postanowiła nie rozpoczynać procesu zatwierdzania tego tymczasowego standardu do stosowania na terenie UE do czasu wydania ostatecznej wersji MSSF 14.

Poza regulacjami przyjętymi przez UE pozostaje również rachunkowość zabezpieczeń portfela aktywów i zobowiązań finansowych, których zasady nie zostały zatwierdzone do stosowania w UE.

8. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku, z wyjątkiem zastosowania zmian do standardów wymienionych poniżej, oraz zmiany prezentacji wyników związanych z obrotem uprawnieniami do emisji nabywanymi z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji zysku z tytułu wahań cen rynkowych oraz wyników dotyczących pochodnych towarowych instrumentów finansowych.

W ocenie Zarządu wprowadzenie następujących zmian do standardów nie miało istotnego wpływu na stosowaną dotychczas politykę rachunkowości:

Standard	Data wejścia w życie w UE (okresy roczne rozpoczynające się dnia lub po tej dacie)
Zmiany do MSR 19 Świadczenia pracownicze – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze	1 lutego 2015
Zmiany do różnych standardów - Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)	1 lutego 2015
Zmiany do MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne : Rozliczanie nabycia udziałów we wspólnych działaniach.	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 1 Prezentacja sprawozdań finansowych – Inicjatywa w odniesieniu do ujawnień	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 38 Aktywa niematerialne: Wyjaśnienia na temat akceptowalnych metod amortyzacyjnych	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 16 Rzeczowe aktywa trwałe oraz MSR 41 Rolnictwo: uprawy roślinne	1 stycznia 2016
Zmiany do MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe: Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych	1 stycznia 2016
Zmiany do różnych standardów Poprawki do MSSF (cykl 2012-2014)	1 stycznia 2016
Zmiany do MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 12 Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach oraz MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach – Jednostki inwestycyjne: zastosowanie zwolnienia z konsolidacji	1 stycznia 2016

Zmiana prezentacyjna

Grupa zdecydowała o zmianie prezentacji w sprawozdaniach finansowych wyników na transakcjach terminowych – pochodnych towarowych instrumentach finansowych objętych zakresem MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* oraz wyników na obrocie uprawnieniami do emisji nabywanymi z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji w krótkim terminie zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych.

Poprzednio wyniki na pochodnych towarowych instrumentach finansowych ujmowane były w działalności finansowej. Ze względu na powiązanie tych wyników z działalnością operacyjną w zakresie obrotu towarami oraz celem ujęcia wyników na działalności tradingowej w jednym miejscu sprawozdania z całkowitych dochodów i ograniczenia zmienności wyniku finansowego w różnych częściach sprawozdania z całkowitych dochodów, tj. działalności operacyjnej i finansowej, Zarząd Spółki zdecydował o zmianie prezentacji.

Obecnie łączny wynik na uprawnieniach do emisji zanieczyszczeń, nabywanych z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych, obejmujący łączny wynik z tytułu:

- obrotu zapasami praw do emisji gazów cieplarnianych zaklasyfikowanymi do portfela tradingowego,
- zmiany wyceny do wartości godziwej zapasów uprawnień do emisji gazów cieplarnianych zaklasyfikowanych do portfela tradingowego,
- zmiany wyceny oraz wyników z tytułu realizacji pochodnych towarowych instrumentów finansowych objętych zakresem MSR 39, dotyczących zakupu i sprzedaży uprawnień do emisji gazów cieplarnianych

prezentowany jest w przychodach ze sprzedaży towarów (zysk) lub w kosztach sprzedanych towarów (strata).

Koszty opłat i prowizji związanych z powyższymi transakcjami ujmowane są również odpowiednio w działalności operacyjnej.

W przychodach lub kosztach operacyjnych ujmowany jest również zysk (strata) z tytułu zmiany wyceny oraz realizacji pochodnych towarowych instrumentów finansowych objętych zakresem MSR 39, dotyczących zakupu i sprzedaży pozostałych towarów.

W ocenie Zarządu wprowadzenie powyższych zmian w zakresie łącznej prezentacji wyników danej strategii tradingowej w działalności operacyjnej w sposób bardziej właściwy odzwierciedla działania Spółki w zakresie obrotu towarami i instrumentami pochodnymi z nimi powiązanymi.

Wpływ opisanej powyżej zmiany prezentacyjnej na skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku prezentuje poniższa tabela. Zmiana nie wpłynęła na wynik finansowy Grupy.

	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane zatwierdzone)	Zmiana prezentacji wyników na obrocie uprawnieniami do emisji oraz na towarowych pochodnych instrumentach finansowych	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	18 375 224	(110 784)	18 264 440
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(19 140 775)	111 813	(19 028 962)
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	(765 551)	1 029	(764 522)
Koszty sprzedaży	(488 859)	(1 104)	(489 963)
Zysk (strata) operacyjna	(1 901 141)	(75)	(1 901 216)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(14 890)	75	(14 815)
Zysk (strata) netto	(1 804 215)	-	(1 804 215)

9. Istotne zasady (polityka) rachunkowości

9.1. Zasady konsolidacji oraz rozliczanie nabycia przedsięwzięć (w tym pod wspólną kontrolą)

9.1.1 Konsolidacja

Za jednostki zależne uznaje się te jednostki, w odniesieniu do których jednostka dominująca, bezpośrednio lub pośrednio poprzez swoje jednostki zależne sprawuje kontrolę.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od dnia objęcia kontroli do dnia utraty kontroli. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości. Salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski i straty (jeżeli nie wskazują na utratę wartości) wynikające z transakcji w ramach Grupy są eliminowane.

9.1.2 Nabycia przedsięwzięć

Objęcie kontroli nad przedsięwzięciem rozlicza się metodą przejścia. Na dzień przejścia jednostka przejmująca ujmuje możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa oraz przejęte zobowiązania i wycenia w ich wartościach godziwych.

Nadwyżka sumy przekazanej zapłaty za przejście, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz wartości godziwej na dzień przejścia uprzednio posiadanego udziału w jednostce przejmowanej, nad kwotę netto ustalonej na dzień przejścia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań stanowi wartość firmy (zasady rachunkowości dotyczące wartości firmy przedstawiono w nocie 9.3).

9.1.3 Nabycia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa

Nota 32

Transakcje połączenia jednostek gospodarczych znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa (tj. podmioty łączące się były zarówno przed, jak i po transakcji kontrolowane przez Skarb Państwa) rozliczane są metodą łączenia udziałów na zasadach opisanych poniżej.

Sprawozdanie finansowe po połączeniu odzwierciedla fakt ciągłości wspólnej kontroli oraz nie odzwierciedla zmian wartości aktywów netto do wartości godziwych (lub też rozpoznania nowych aktywów) lub wyceny wartości firmy, ponieważ żaden z łączących się podmiotów nie jest w istocie nabywany. Sprawozdanie przygotowywane jest tak, jakby łączące się podmioty były połączone ze sobą od dnia objęcia ich wspólną kontrolą.

Rozliczając połączenie jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa, w celu ustalenia wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej jednostce, Spółka korzysta z jednostkowego sprawozdania finansowego tej przejmowanej jednostki. Rozliczając połączenie jednostek pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa w ramach Grupy TAURON, Spółka korzysta ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako źródła wartości aktywów i zobowiązań w przejmowanej spółce zależnej.

Różnica pomiędzy wartością księgową aktywów netto rozpoznanych w wyniku połączenia a wartością udziałów rozpoznawanych dotychczas w księgach spółki przejmującej zostaje rozpoznana w kapitale własnym spółki przejmującej.

Podmioty wniesione do Spółki w maju 2007 roku znajdowały się pod kontrolą Skarbu Państwa, co oznacza, że zarówno Spółka, jak i wnoszone podmioty były w momencie wniesienia pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa. Transakcja wniesienia spółek spełnia więc w ocenie Spółki definicję transakcji pod wspólną kontrolą, w związku z czym jest ona wyłączona z zakresu MSSF 3.

9.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Nota 18

Kluczowe dla Grupy środki trwałe w poszczególnych segmentach to:

- W obszarze Wytwarzanie:
 - kotły wraz z urządzeniami pomocniczymi, turbiny z generatorami, transformatory i stacje ciepłownicze, a także urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, pompownie i instalacje odsiarczania;
 - stacje ciepłownicze, urządzenia do rozładunku paliwa i transportu, a także pompownie i stacje uzdatniania wody;
 - elektrownie wiatrowe, turbozespoły wodne oraz jazy i zapory.
- W obszarze Dystrybucja: stacje oraz linie elektroenergetyczne. Linie elektroenergetyczne położone są na obszarze 57 tysięcy km kwadratowych, o łącznej długości ok. 267 tysięcy km. Grupa posiada na majątku ponad 59 tysięcy sztuk stacji elektroenergetycznych;
- W obszarze Wydobywanie: obudowy zmechanizowane, szyby i upadowe wydobywcze oraz środki trwałe zlokalizowane w ścianach kopalni i w zakładzie przeróbki węgla.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Koszt obejmuje:

- cenę nabycia lub koszt wytworzenia,
- koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania,
- przewidywany koszt demontażu, usunięcia rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje (politykę rachunkowości w zakresie tworzenia rezerw na te koszty przedstawiono w nocie 9.19),
- koszty finansowania zewnętrznego (politykę rachunkowości w zakresie kapitalizacji tych kosztów przedstawiono w nocie 9.7).

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitałnych, przeglądów okresowych oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Grupa ujmuje jako odrębne pozycje rzeczowych aktywów trwałych specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący, jeżeli ich okres użytkowania wynosi więcej niż 1 rok.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia lub koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszone o jego wartość rezydualną. Amortyzacja następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Rzeczowe aktywa trwałe (w tym komponenty) są amortyzowane liniowo przez ich przewidywany okres użytkowania, z wyjątkiem gruntów i środków trwałych w budowie, które nie podlegają amortyzacji. Specjalistyczne części zamienne oraz sprzęt serwisujący są amortyzowane przez okres użytkowania środka trwałego, którego dotyczą.

Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego są spójne z zasadami stosowanymi przy amortyzacji aktywów będących własnością jednostki. Przy braku wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu, dany składnik aktywów umarza się przez krótszy z dwóch okresów: okres leasingu lub okres użytkowania.

Średnie pozostałe okresy użytkowania poszczególnych grup środków trwałych są następujące:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	17 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	13 lat
Inne środki trwałe	5 lat

Rzeczowe aktywa trwałe są poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych są przeprowadzane zgodnie z polityką rachunkowości określoną w nocie 9.6.

9.3. Wartość firmy

Nota 19

Wartość firmy wycenia się według wartości początkowej (ustalonej zgodnie z polityką rachunkowości przedstawioną w nocie 9.1.2) pomniejszonej o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz

testowana jest na utratę wartości raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”), które mogą skorzystać z synergii połączenia. Za najniższy poziom w Grupie, do którego może zostać przypisana wartość firmy i na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze, Grupa uznała segment operacyjny, z wyjątkiem segmentu Wytwarzanie. W przypadku segmentu Wytwarzanie taki najniższy poziom stanowią CGU związane z wytwarzaniem energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji i przy współspalaniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii (spółka TAURON Wytwarzanie S.A.), CGU związane z wytwarzaniem energii elektrycznej w źródłach odnawialnych (spółka TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.) oraz CGU związane z produkcją, dystrybucją i sprzedażą ciepła (spółka TAURON Ciepło Sp. z o.o.).

Test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przeprowadza się zgodnie z zasadami rachunkowości przedstawionymi w nocie 9.6.

9.4. Świadczenia pochodzenia energii i prawa do emisji gazów

Nota 20

Świadczenia pochodzenia energii i prawa do emisji gazów obejmują:

- świadectwa pochodzenia energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych (OZE), z kogeneracji gazowej, metanowej oraz pozostałej kogeneracji, a także świadectwa efektywności energetycznej, otrzymane lub nabyte z zamiarem umorzenia w związku ze sprzedażą energii elektrycznej odbiorcom finalnym lub z zamiarem odsprzedaży;
- prawa do emisji gazów cieplarnianych otrzymane lub nabywane z zamiarem spełnienia obowiązku wynikającego z emisji gazów cieplarnianych lub z zamiarem odsprzedaży.

Grupa klasyfikuje świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów cieplarnianych na podstawie intencji co do sposobu ich przeznaczenia określonej w dniu nabycia (z możliwością późniejszej reklasyfikacji) jako:

- aktywa niematerialne krótkoterminowe – świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, w przypadku gdy Grupa ma zamiar umorzyć je w celu spełnienia obowiązku za rok bieżący lub za rok kolejny, jeśli Grupa zamierza dokonać umorzenia uprawnień w tym samym roku,
- aktywa niematerialne długoterminowe – świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów desygnowane na własne potrzeby, dla których celem jest wypełnienie obowiązku przedstawienia do umorzenia za lata kolejne, a umorzenie jest planowane w okresie przekraczającym rok od dnia bilansowego,
- zapasy – świadectwa pochodzenia energii oraz prawa do emisji gazów przeznaczone do sprzedaży.

Zasady wyceny tych aktywów na moment początkowego ujęcia są następujące:

	Nabyte	Przyznane/ Otrzymane nieodpłatnie	Rozchód
Świadczenia pochodzenia	Cena nabycia	Wartość godziwa na dzień otrzymania	Średnia ważona
Prawa do emisji gazów	Cena nabycia lub wartość godziwa*	Wartość nominalna (tj. zero)	W pierwszej kolejności otrzymane nieodpłatnie a następnie nabyte (wg średniej ważonej)

* Wartość godziwa – Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych w portfelach tradingowych

Umorzenie posiadanych świadectw pochodzenia energii oraz praw do emisji gazów (w korespondencji z rozliczeniem kwoty rezerwy) następuje na dzień umorzenia tych praw. Zasady tworzenia rezerw z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii oraz rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów przedstawiono w nocie 9.20.

9.5. Pozostałe aktywa niematerialne

Nota 21

Główne pozycje ujęte w ramach pozostałych aktywów niematerialnych to nabyte prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości.

Składniki pozostałych aktywów niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o skumulowane odpisy amortyzacyjne i odpisy z tytułu utraty wartości.

Pozostałe aktywa niematerialne, z wyjątkiem nieoddanych do użytkowania, są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania. Podstawą naliczania amortyzacji jest wartość początkowa pomniejszona o wartość rezydualną.

Wartość rezydualną uwzględnia się w przy ustalaniu podstawy ustalania odpisów amortyzacyjnych, jeżeli w odniesieniu do danego aktywa istnieje aktywny rynek lub strona trzecia zobowiązała się do zakupu składnika aktywów w momencie zakończenia okresu jego użytkowania. W odniesieniu do prawa wieczystego użytkowania gruntów ustalono wartość rezydualną na bazie cen rynkowych. Ze względu na fakt, iż wartość rezydualna jest zbliżona do wartości bilansowej prawo to nie podlegało amortyzacji.

Dla poszczególnych grup pozostałych aktywów niematerialnych przyjęto następujące średnie pozostałe okresy użytkowania:

Grupa rodzajowa	Średni pozostały okres amortyzacji w latach
Koszty zakończonych prac rozwojowych	4 lata
Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	4 lata
Inne	10 lat

9.6. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Nota 11

Wartość firmy podlega corocznemu testowi sprawdzającemu, czy nastąpiła utrata wartości oraz każdorazowo, gdy występują przesłanki. Pozostałe niefinansowe aktywa trwałe podlegają testowi na utratę wartości, gdy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości.

W ramach testu na utratę wartości Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne („CGU”), do którego dany składnik aktywów należy. Informacje dotyczące określenia CGU, do którego alokowana zostaje wartość firmy zawiera nota 9.3.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub CGU odpowiada wyższej z dwóch: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów/CGU jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Odpis z tytułu utraty wartości w pierwszej kolejności przypisuje się do wartości firmy, pozostałą kwotę odpisu alokuje się do poszczególnych aktywów wchodzących w skład CGU do udziału wartości bilansowej poszczególnych aktywów w wartości bilansowej CGU, przy czym w wyniku alokacji odpisu wartość bilansowa składnika aktywów nie może być niższa od najwyższej z trzech kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia, wartości użytkowej i zera.

W przypadku kiedy przesłanki, z uwagi na które w okresach poprzednich został ujęty odpis z tytułu utraty wartości już nie występują, odpis ten zostaje odwrócony bądź zmniejszony. Odpis z tytułu utraty wartości dotyczący wartości firmy nie podlega odwróceniu.

9.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia lub ceny nabycia dostosowywanych składników aktywów trwałych.

Na koszty finansowania zewnętrznego składają się przede wszystkim odsetki od finansowania specyficznego i ogólnego wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz obciążenia finansowe z tytułu umów leasingu finansowego. Kapitalizacji podlega także efektywna część zabezpieczenia dla kontraktów spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń i zawieranych w związku finansowaniem budowy aktywów trwałych (polityka rachunkowości zabezpieczeń przedstawiona została w nocie 9.17).

Po zakończeniu dostosowywania składnika aktywów finansowanego przez finansowanie specyficzne, finansowanie to, jak i związane z nim koszty nie są brane pod uwagę przy określaniu kosztów finansowania podlegających kapitalizacji.

Kwotę kosztów ogólnego finansowania zewnętrznego podlegającą aktywowaniu określa się poprzez zastosowanie stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na dostosowywane składniki aktywów. Stopa kapitalizacji stanowi średnią ważoną stopę wszystkich kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących finansowania zewnętrznego stanowiących zobowiązania w danym okresie, ale innych niż finansowanie specyficzne.

9.8. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach

Nota 22

Wspólne porozumienia umowne Grupy zostały zaklasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcia. Udziały we wspólnych przedsięwzięciach, w których Grupa sprawuje współkontrolę, są ujmowane metodą praw własności.

Przy zastosowaniu metody praw własności, wartość początkową inwestycji w cenie nabycia zwiększa się lub zmniejsza o udział w zyskach/stratach oraz udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnego przedsięwzięcia od dnia przejęcia (ujmowany odpowiednio w wyniku finansowym lub w pozostałych całkowitych dochodach Grupy).

Udział we wspólnych przedsięwzięciach testowany jest na utratę wartości w przypadku wystąpienia przesłanek wskazujących na możliwość wystąpienia utraty lub odwrócenia uprzednio ujętego odpisu.

9.9. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć

Nota 23

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia nie spełniają kryteriów uznania za inwestycje netto we wspólne przedsięwzięcie. Pożyczki ujmowane są początkowo w wartości godziwej i wyceniane na dzień bilansowy według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

9.10. Pozostałe aktywa niefinansowe**Nota 25**

Grupa ujmuje jako pozostałe aktywa niefinansowe rozliczenia międzyokresowe oraz zaliczki na środki trwałe w budowie, aktywa niematerialne oraz zapasy. Zaliczki, jako aktywa niepieniężne, nie podlegają dyskontowaniu.

Do rozliczeń międzyokresowych Grupa zalicza w szczególności koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego, obejmujące m.in. koszty zbrojenia ścian wydobywczych oraz koszty drążenia eksploatacyjnych wyrobisk chodnikowych nie zaliczanych do rzeczowych aktywów trwałych. Koszty te ujmowane są w wysokości poniesionych wydatków i odpisywane są do rachunku wyników stosownie do procentowego miesięcznego wykonania planowanej produkcji węgla handlowego z poszczególnych ścian wydobywczych.

9.11. Zapasy**Nota 26**

Zapasy Grupy obejmują głównie zapasy paliw (stanowiące materiały, półprodukty lub produkty gotowe) oraz prawa majątkowe pochodzenia energii i prawa do emisji gazów cieplarnianych przeznaczone do sprzedaży.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych nabywane z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji w krótkim terminie zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych wyceniane są na każdy dzień bilansowy w wartości godziwej. Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej.

9.12. Należności od odbiorców**Nota 27**

Należności od odbiorców obejmują należności zafakturowane oraz należności zarachowane na poczet przychodów, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane. Politykę rachunkowości w zakresie przychodów zarachowanych opisano w nocie 9.26.

Należności od odbiorców są wyceniane według kwot pierwotnie zafakturowanych (uwzględniając wpływ dyskontowania, jeżeli jest istotny), z uwzględnieniem odpisu aktualizującego.

Na dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Do istotnych obiektywnych przesłanek Grupa zalicza przede wszystkim opóźnienie w spłacie, poważne problemy finansowe dłużnika, wystąpienie na drogę sądową przeciwko dłużnikowi, postawienie w stan likwidacji lub upadłości, wystąpienie istotnej niekorzystnej zmiany w środowisku ekonomicznym, prawnym lub rynkowym dłużnika.

Jeżeli wartość możliwa do odzyskania składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, dokonywany jest odpis aktualizujący do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. W przypadku należności od dłużników postawionych w stan likwidacji i upadłości, skierowanych na drogę postępowania sądowego oraz skierowanych na drogę egzekucji administracyjnej lub sądowej odpis tworzony jest w wysokości 100%. W pozostałych przypadkach odpis tworzony jest grupowo w oparciu o opóźnienie w spłacie - należności niezapłacone od 6 do 9 miesięcy – 50%, należności niezapłacone powyżej 9 miesięcy – 100%.

Odpisy aktualizujące wartość należności zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych lub do kosztów finansowych - zależnie od rodzaju należności, której dotyczy odpis.

9.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty**Nota 29**

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują w szczególności środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Środki pieniężne wykazuje się w wartości nominalnej. W przypadku środków zgromadzonych na rachunkach bankowych wartość nominalna na dzień bilansowy obejmuje doliczone przez bank odsetki lub naliczone we własnym zakresie przez spółkę.

9.14. Kapitał podstawowy**Nota 30.1**

Kapitał podstawowy wykazuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej i wpisanej w rejestrze sądowym.

9.15. Zobowiązania z tytułu zadłużenia**Nota 33**

Zobowiązania z tytułu zadłużenia obejmują: kredyty bankowe, pożyczki, dłużne papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

Zobowiązania z tytułu zadłużenia wycenia się początkowo w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania

przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty metodą liniową przez okres trwania leasingu.

9.16. Pochodne instrumenty finansowe

Nota 45.3

Pochodne instrumenty finansowe objęte zakresem MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* zalicza się do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem instrumentów pochodnych stanowiących instrumenty zabezpieczające i objętych rachunkowością zabezpieczeń. Instrumenty pochodne nabywane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb jako wyłączone z zakresu MSR 39 nie podlegają wycenie na dzień bilansowy.

Instrumenty pochodne zaliczone do kategorii „aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy” są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w wyniku okresu. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna.

Na dzień bilansowy instrumenty pochodne Interest Rate Swaps (IRS) nabyte i utrzymywane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem zmian stóp procentowych związanym z wyemitowanymi obligacjami objęte są rachunkowością zabezpieczeń (polityka rachunkowości opisana szczegółowo w nocie 9.17). Pozostałe posiadane przez Grupę na dzień bilansowy instrumenty pochodne nie są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

Na dzień bilansowy Grupa posiada następujące instrumenty pochodne:

Klasyfikacja	Rodzaj instrumentów
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	Swapy procentowe (Interest Rate Swap-IRS) zawarte w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych. Podlegają rachunkowości zabezpieczeń - dalsza polityka przedstawiona w nocie 9.17.
Instrumenty pochodne poza rachunkowością zabezpieczeń-zaklasyfikowane do "aktywów/zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy"	<ul style="list-style-type: none"> kontrakty walutowe forward zawierane w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami kursów walut; kontrakty forward i futures na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii i innych towarów zawierane i utrzymywane w celach spekulacyjnych.
Instrumenty pochodne wyłączone z zakresu MSR 39	Kontrakty terminowe na zakup i sprzedaż aktywów niefinansowych zawierane i utrzymywane w celu zabezpieczenia własnych potrzeb.

9.17. Rachunkowość zabezpieczeń

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianami stóp procentowych Grupa korzysta z finansowych instrumentów pochodnych typu swap procentowych (Interest Rate Swap). Instrumenty te zabezpieczają przepływy środków pieniężnych związane z wyemitowanymi obligacjami. Transakcje te są objęte rachunkowością zabezpieczeń.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmuje się w następujący sposób:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, które stanowią efektywne zabezpieczenie ujmuje się bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach oraz
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w wyniku finansowym jako zysk lub stratę bieżącego okresu.

Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zyski/straty z przeszacowania instrumentu zabezpieczającego ujmuje się bezpośrednio jako zysk lub stratę bieżącego okresu w momencie, w którym pozycja zabezpieczana wpływa na zysk lub stratę bieżącego okresu.

9.18. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Nota 34

Zgodnie z zakładowymi regulaminami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do następujących świadczeń po okresie zatrudnienia:

- odpraw emerytalno-rentowych - wypłacanych jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę,
- odpraw pośmiertnych,
- ekwiwalentu pieniężnego wynikającego z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego,

- deputatów węglowych wydawanych w określonej ilości w naturze lub wypłacanych w formie ekwiwalentu pieniężnego,
- świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Pracownicy spółek Grupy są również uprawnieni do nagród jubileuszowych, które są wypłacane po przepracowaniu określonej liczby lat.

Wartość bieżąca rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz rezerw na nagrody jubileuszowe na każdy dzień bilansowy jest obliczana przez niezależnego aktuarium przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Zyski i straty aktuarialne z wyceny zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ujmowane są w całości w pozostałych całkowitych dochodach (skumulowana kwota ujmowana jest w zyskach zatrzymanych), natomiast zyski i straty aktuarialne od nagród jubileuszowych odnoszone są do wyniku finansowego.

Pozostałe zwiększenia i zmniejszenia stanu rezerw ujmowane są w kosztach operacyjnych w przypadku pracowników, pozostałych kosztach/przychodach operacyjnych w przypadku emerytów i rencistów oraz w ciężar kosztów finansowych w części dotyczącej odsetek stanowiących rozwinięcie dyskonta rezerw.

Zgodnie z MSR 19 *Świadczenia pracownicze* Grupa ujmuje również rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie programów dobrowolnych odejść. Wycena świadczeń opiera się na przewidywanej liczbie pracowników, którzy przyjmą propozycję rozwiązania stosunku pracy oraz oszacowanej wartości odprawy.

9.19. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu

Nota 35

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa na koszty demontażu środków trwałych i rekultywacji terenu obejmuje głównie rezerwę na koszty likwidacji zakładów górniczych, w odniesieniu do których istnieje obowiązek likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji.

Rezerwa ustalana jest w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta oraz salda tworzonego zgodnie z odrębnymi przepisami Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych. Podstawą szacowania wielkości rezerwy są opracowania sporządzone w oparciu o prognozy eksploatacji złoża (dla obiektów górniczych) oraz analizy technologiczno-ekonomiczne.

W odniesieniu do kopalń węgla kamiennego rezerwa ujmowana jest drugostronnie zgodnie z MSR 16 *Rzeczowe aktywa trwałe* jako składnik wartości środków trwałych zakładu górniczego, a zmiany szacunków ujmowane są zgodnie z interpretacją KIMSF 1 *Zmiany istniejących zobowiązań z tytułu wycofania z eksploatacji, rekultywacji i zobowiązań o podobnym charakterze*, tj. jako korekty salda rezerwy oraz skapitalizowanych przyszłych kosztów likwidacji zakładów górniczych (polityka rachunkowości w tym zakresie przedstawiono w nocie 9.2). Odwijanie dyskonta ujmowane jest w wyniku finansowym.

Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

Grupa tworzy rezerwę na szacunkowe koszty demontażu, w tym w odniesieniu do farm wiatrowych, w oparciu o szacunki przyszłych kosztów likwidacji opracowywane przez niezależnych ekspertów z uwzględnieniem dyskonta, ale także na likwidację środków trwałych i koszty przeprowadzenia rekultywacji miejsca, w którym środki trwałe się znajdowały, w przypadku, gdy istnieje zobowiązanie wynikające z nabycia lub używania składników rzeczowego majątku trwałego.

9.20. Rezerwa na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

9.20.1

Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii

Nota 36.1

Prawo Energetyczne oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki nakładają na przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem energią elektryczną i jej odsprzedażą do odbiorcy finalnego obowiązek zakupu i przedstawienia do umorzenia praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii lub uiszczenia opłaty zastępczej. Jeżeli za dany rok obrotowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia energii w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii odbiorcom końcowym jest zgodny z limitami zawartymi w rozporządzeniach Ministra Gospodarki – obowiązek uznaje się za spełniony.

W celu wypełnienia obowiązku przedstawienia do umorzenia praw lub uiszczenia opłaty zastępczej Grupa na koniec okresów sprawozdawczych tworzy rezerwę na koszty wypełnienia tego obowiązku.

Rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw (polityka rachunkowości w zakresie posiadanych praw przedstawiona jest w nocie 9.4),
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup świadectw z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący, a następnie w wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wysokości opłaty zastępczej – zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych.

Rozliczenie kwoty rezerwy oraz umorzenie praw majątkowych następuje na dzień umorzenia tych praw przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki lub na dzień poniesienia opłaty zastępczej.

9.20.2 Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów cieplarnianych

Nota 36.2

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona wówczas, gdy rzeczywista emisja w danym roku jest wyższa niż wolumen nieodpłatnych uprawnień do emisji przyznanych Grupie, z uwzględnieniem przypisania nieodpłatnych uprawnień do emisji na instalacje przynależne do poszczególnych spółek segmentu Wytwarzanie. Spółki Grupy objęte systemem EU ETS są zobowiązane do 30 kwietnia następnego roku umorzyć uprawnienie za każdą emitowaną w danym roku tonę dwutlenku węgla.

Polityka rachunkowości dotycząca otrzymanych oraz nabytych praw przedstawiona jest w nocie 9.4.

Rezerwa tworzona jest w ciężar kosztów operacyjnych (podatki i opłaty) w wysokości:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
 - w wartości zerowej - w przypadku uprawnień otrzymanych nieodpłatnie,
 - w cenie nabycia - w przypadku zakupionych uprawnień;
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy uprawnieniami:
 - w pierwszej kolejności w wartościach wynikających z zawartych transakcji terminowych na zakup uprawnień z przeznaczeniem pod spełnienie obowiązku za rok bieżący,
 - następnie w wartości rynkowej uprawnień brakujących do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wartości ewentualnej kary - zgodnie z zamiarem odnośnie sposobu wypełnienia obowiązku.

Podstawą przydziału uprawnień nieodpłatnych w latach 2013 – 2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień.

W dacie umorzenia uprawnień następuje wyksięgowanie uprawnień do emisji zakwalifikowanych jako krótkoterminowe aktywa niematerialne w korespondencji z rezerwą na zobowiązania z tytułu emisji gazów.

9.21. Pozostałe rezerwy

Nota 35.3, 37

Pozostałe rezerwy obejmują:

- Rezerwę na bezumowne korzystanie z nieruchomości. Grupa tworzy rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze, w kwocie prawdopodobnych kosztów odszkodowań z tego tytułu należnych właścicielom nieruchomości do dnia bilansowego. Grupa nie tworzy rezerw na potencjalne niezgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym stanie korzystania z tych gruntów. Utworzenie i rozwiązanie rezerwy odnoszone jest w pozostałe koszty/przychody operacyjne oraz w części dotyczącej naliczonych odsetek do kosztów/przychodów finansowych.
- Rezerwę na umowy rodzące obciążenia. Na dzień bilansowy Grupa utworzyła rezerwę na umowy rodzące obciążenia. Rezerwa została utworzona na nadwyżkę przewidywanych kosztów wypełnienia obowiązku wynikającego z umów zawartych ze wspólnym przedsięwzięciem ponad spodziewane korzyści.
- Pozostałe tytuły rezerw, które dotyczą głównie spraw sądowych, roszczeń od kontrahentów lub innych podmiotów, potencjalnych kar wynikających z postępowań administracyjnych Urzędu Regulacji Energetyki i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz rozliczeń podatkowych.

9.22. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe

Nota 38

W ramach rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych Grupa ujmuje głównie opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie oraz otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych. Opłaty przyłączeniowe rozliczane w czasie dotyczą rozliczeń transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów*, otrzymanych przed 1 lipca 2009 roku. Od dnia 1 lipca 2009 roku, zgodnie z KIMSF 18, wspomniane opłaty

przyłączeniowe ujmowane są w przychodach ze sprzedaży usług.

Otrzymane dotacje i dopłaty na nabycie rzeczowych aktywów trwałych ujmowane są w wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane są jako pozostałe przychody operacyjne w sposób współmierny do odpowiadających im kosztów amortyzacji składników rzeczowych aktywów trwałych.

9.23. Zobowiązania wobec dostawców, Zobowiązania inwestycyjne oraz Pozostałe zobowiązania finansowe **Nota 39, 40, 42**

Zobowiązania wobec dostawców, zobowiązania inwestycyjne oraz pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane są w kwocie wymagającej zapłaty, ze względu na nieistotny wpływ dyskonta.

9.24. Należności / Zobowiązania z tytułu podatków i opłat **Nota 28, 41**

Rozrachunki z tytułu podatków i opłat prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej obejmują:

- Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych;
- Rozrachunki z tytułu VAT i akcyzy;
- Rozrachunki z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i ubezpieczeń społecznych;
- Opłaty środowiskowe i inne rozliczenia publiczno-prawne.

9.25. Podatek dochodowy bieżący oraz odroczony **Nota 16**

Podatek bieżący

Podatek dochodowy wykazany w wyniku finansowym okresu obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy poszczególnych spółek stanowiących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) oraz pozostałych spółek Grupy nienależących do PGK, ustalone zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ewentualne korekty rozliczeń podatkowych za lata ubiegłe.

Podatek odroczony

Grupa ujmuje zobowiązania i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i zobowiązań a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości.

Aktywa z tytułu podatku dochodowego wykazywane są tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna, tj. gdy przewiduje się, iż w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na wykorzystanie aktywa.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, jest ujmowany odpowiednio w pozostałych całkowitych dochodach lub w kapitale własnym.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową są kompensowane ze względu na fakt, iż spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

9.26. Przychody ze sprzedaży **Nota 12**

Przychody ujmuje się w wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Do przychodów danego roku obrotowego zalicza się również zarachowane przychody, które z uwagi na stosowany system rozliczeń odbiorców nie zostały zmierzone i zafakturowane.

9.26.1 Przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej w segmencie Dystrybucja

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje przede wszystkim przychody związane z działalnością dystrybucyjną oraz rozliczenia opłaty przyłączeniowej.

Za moment sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej przyjmuje się moment dostarczenia tej usługi do odbiorcy, rejestrowany przez licznik energii elektrycznej, tj.:

- W przypadku faktur VAT wystawianych na podstawie odczytu licznika - datę tego odczytu;
- W przypadku faktur VAT wystawianych w okresie rozliczeniowym, dłuższym niż jeden miesiąc, na podstawie prognozowanego zużycia energii - okres, którego prognozowane zużycie dotyczy, obecnie okresy jedno i dwumiesięczne są rozliczane wg rzeczywistego zużycia, a okresy sześć i dwunastomiesięczne są rozliczane na

podstawie prognoz;

- Jeżeli cykl rozliczeniowy w umowach z odbiorcami jest dłuższy niż 1 miesiąc, do przychodów zalicza się przychody, które nie zostały zmierzone i zafakturowane. Wartość tych przychodów ustala się metodą szacunkową w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w poprzednich okresach rozliczeniowych i ilości dni w analizowanym okresie rozliczeniowym. Wyliczenie dodatkowej sprzedaży odbywa się z zastosowaniem średnioważonej ceny sprzedaży z roku obrotowego lub cen z ostatniej faktury rozliczeniowej;
- Korekty przychodów ze sprzedaży zaliczane są do okresu, w którym zostały zidentyfikowane, a tylko w przypadkach istotnych do okresu, do którego się odnoszą.

W przychodach ze sprzedaży usług Grupa prezentuje również przychody z tytułu nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych w związku ze świadczeniem przez spółki usług tolerancji usunięcia kolizji linii energetycznych lub ciepłowniczych oraz od dnia 1 lipca 2009 roku rozliczenia z tytułu transakcji wchodzących w zakres interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów*. Przychody objęte zakresem interpretacji KIMSF 18 *Aktywa otrzymane od klientów* z tytułu nieodpłatnie otrzymanych od klientów środków trwałych służących przyłączeniu tych klientów do infrastruktury i zapewnieniu im stałego dostępu do dostaw usług lub przychody z tytułu otrzymanych od klientów środków pieniężnych na nabycie lub wytworzenie takich środków trwałych (opłaty za przyłączenie) ujmowane są w szacowanej wartości godziwej lub wartości otrzymanych środków pieniężnych i rozpoznawane jako przychody ze sprzedaży usług w okresie, w którym te aktywa od klientów zostały otrzymane.

9.26.2 Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, gazu i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż uzyskują przychody ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań.

W tym segmencie dokonywane są trzy rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych:

- Doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy

Odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w dużej mierze w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym, spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na dzień bilansowy. Dla klientów posiadających umowy kompleksowe i umowy sprzedaży doszacowanie wyliczone jest w systemach bilingowych w oparciu o średniodobowe zużycie energii elektrycznej w okresie od dnia ostatniego odczytu rzeczywistego do dnia bilansowego.

- Doszacowanie związane z migracją klientów do zintegrowanego systemu bilingowego

W związku z wdrożeniem zintegrowanego systemu bilingowego, na każdy dzień bilansowy, dokonywane jest doszacowanie podyktowane wymaganiami technicznymi systemu bilingowego, polegającymi na przyspieszeniu terminów odczytów wskazań układów pomiarowo – rozliczeniowych oraz zmianie modelu rozliczeń odbiorców w stosunku do zasad zaimplementowanych w poprzednio użytkowanych systemach bilingowych.

- Doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu energii

Na każdy dzień bilansowy spółki Grupy należące do segmentu Sprzedaż dokonują uzgodnienia bilansu energii elektrycznej, określając szacowany wolumen niezbilansowania po stronie zakupu lub sprzedaży. W ramach tego doszacowania ujmowana jest kwota zwiększająca lub zmniejszająca przychody ze sprzedaży energii elektrycznej, wyznaczona jako iloczyn oszacowanego wolumenu niezbilansowania i średnioważonej ceny zakupu energii elektrycznej.

W segmencie Sprzedaż uzyskiwane są także przychody ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych od odbiorców detalicznych oraz od odbiorców hurtowych (sprzedaż na rynku bilansującym). Przychody ze sprzedaży wynikają z zafakturowanej ilości i ceny, a także z doszacowań.

Dokonywane są dwa rodzaje szacunków kwot przychodów ze sprzedaży paliwa gazowego i usług dystrybucyjnych:

- Doszacowanie dla odbiorców niezafakturowanych na dany dzień bilansowy

Odczyty układów pomiarowo-rozliczeniowych dotyczące wielkości sprzedanego paliwa gazowego w handlu detalicznym oraz jego fakturowanie są dokonywane w dużej mierze w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym, dokonywane są odpowiednie szacunki sprzedaży na dzień bilansowy. Dla klientów posiadających umowy kompleksowe doszacowanie ze sprzedaży paliwa gazowego wyliczone jest w systemach bilingowych w oparciu o średniodobowe zużycie paliwa gazowego w okresie od dnia ostatniego odczytu rzeczywistego do dnia bilansowego. Doszacowanie sprzedaży usług dystrybucji wyznaczane jest jako różnica pomiędzy kosztami zakupu usług dystrybucji paliwa gazowego a zafakturowanymi przychodami ze sprzedaży usług dystrybucji.

- Doszacowanie wynikające z uzgodnienia bilansu paliwa gazowego

Na każdy dzień bilansowy spółka dokonuje uzgodnienia bilansu paliwa gazowego, określając szacowany wolumen niezbilansowania po stronie zakupu lub sprzedaży. W ramach tego doszacowania ujmowana jest kwota zwiększająca lub zmniejszająca przychody ze sprzedaży paliwa gazowego, wyznaczona jako iloczyn oszacowanego wolumenu niezbilansowania i średniomiesięcznej ceny referencyjnej gazu wysokometanowego publikowanej przez Operatora Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A.

9.26.3 Przychody z hurtowej sprzedaży energii elektrycznej w segmencie Wytwarzanie

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych oraz w ramach działalności obrotowej odbywa się poprzez zgłoszenie przez odbiorcę i dostawcę do Operatora Systemu Przesyłowego (OSP) poprzez scentralizowany komputerowy System Wymiany Informacji o Rynku Energii (WIRE) ilości deklarowanej w każdej godzinie ilości energii elektrycznej, którą spółka z segmentu Wytwarzanie jako dostawca zobowiązana jest zgodnie z poszczególnymi umowami dostarczyć (sprzedaż z własnej produkcji lub zakupionej w ramach działalności obrotowej) lub spowodować jej dostarczenie (poprzez zakup energii elektrycznej na Rynku Bilansującym), a odbiorca odebrać. Tak cena, jak i ilości w poszczególnych godzinach wynikają z wcześniej podpisanych, bądź (w przypadku TGE) elektronicznie zarejestrowanych transakcji. OSP jako swego rodzaju gwarant rozliczeń ilościowych zabezpiecza wiarygodność danych w zakresie dostarczanych ilości energii. Z uwagi na fakt, iż fakturowanie odbywa się w oparciu o raporty generowane przez OSP wszystkie wystawiane faktury za hurtową sprzedaż energii elektrycznej są wystawiane po jej dostawie z jednoznacznym określeniem ilości i wartości tej energii.

Faktury za sprzedaż energii elektrycznej dostarczanej na Rynek Bilansujący wystawiane są w oparciu o raporty ze scentralizowanego systemu bilansującego sprzedaż w Krajowym Systemie Elektroenergetycznym. Rozliczenia te dokonywane są w cyklu dekadowym. Zasady wystawiania faktur oraz algorytmy i zasady wyliczania cen oraz terminy płatności są określone w zatwierdzonej przez Prezesa URE Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej.

Hurtowa sprzedaż energii elektrycznej z jednostek wytwórczych nie dysponowanych centralnie (jednostki wytwórcze poniżej 100 MW rozliczane na rynku lokalnym) odbywa się na podobnych zasadach, jednakże podmiotem odpowiedzialnym za rozliczenie jest operator rynku lokalnego.

9.26.4 Przychody ze sprzedaży ciepła w segmencie Wytwarzanie

Sprzedaż ciepła prowadzona jest na podstawie zawartych umów sprzedaży ciepła z odbiorcami instytucjonalnymi i odbiorcami – konsumentami.

Odbiorcy instytucjonalni obciążani są dwukrotnie w ciągu miesiąca, opłatami stałymi za moc zamówioną z góry oraz opłatami zmiennymi wystawianymi cyklicznie na podstawie odczytów kroczących. Odczyty wykonywane są między pierwszym a ostatnim dniem odczytowym. Obciążenia danego punktu są cykliczne w danym miesiącu. Sporadycznie odbiorcy instytucjonalni obciążani są tylko w miesiącu łącznie opłatami stałymi i zmiennymi lub tylko opłatami zmiennymi zgodnie w zawartymi umowami. Odbiorcy – konsumenci obciążani są raz w miesiącu łącznie opłatami stałymi i zmiennymi lub sporadycznie tylko opłatami zmiennymi zgodnie z zawartymi umowami. Opłaty zmienne wystawiane są cyklicznie na podstawie odczytów kroczących. Odczyty wykonywane są między pierwszym a ostatnim dniem odczytowym. Obciążenia danego punktu są cykliczne w danym miesiącu.

Przychody wyceniane są w oparciu o aktualne taryfy, ilość zafakturowanej mocy, ciepła, nośnika, stawkę dzierżawy, wielkość przekroczenia, innych faktycznych zużyć produktów według stawek i cen zawartych w obowiązujących taryfach. Obejmują one głównie opłaty za moc zamówioną, ciepło, przesył stały i przesył zmienny.

Sprzedaż ciepła prowadzona jest w oparciu o odczyty kroczące, w związku z tym na potrzeby księgowe wykonywane jest doszacowanie sprzedaży od daty odczytu do końca miesiąca, tak aby uzyskać miesięczną sprzedaż od pierwszego do ostatniego dnia miesiąca. Sprzedaż doszacowana dla każdego punktu odczytowego liczona jest indywidualnie. Sprzedaż doszacowana dla danego punktu jest to sprzedaż zafakturowana minus doszacowanie za miesiąc poprzedni plus doszacowanie za miesiąc bieżący.

9.26.5 Przychody ze sprzedaży węgla w segmencie Wydobycie

Dla segmentu Wydobycie wewnątrzgrupowym rynkiem sprzedaży jest sprzedaż miałów energetycznych dostarczanych na podstawie umów sprzedaży do elektrowni i elektrociepłowni Grupy TAURON. Strategiczny obszar sprzedaży węgla stanowią firmy należące do sieci handlowej spółki z segmentu Wydobycie, tj. Autoryzowani Sprzedawcy Węgla oraz Sprzedawcy Węgla. Sprzedaż węgla realizowana jest także w ramach umów z finalnymi nabywcami węgla, wewnątrzspółnotowej dostawy towarów i eksportu, a także w ramach sprzedaży detalicznej.

Sprzedaż dokonywana jest w systemie ciągłym w ramach sprzedaży wagonowej i samochodowej na podstawie harmonogramu wysyłek wagonowych i awizacji sprzedaży samochodowej. Za moment sprzedaży uważa się datę wydania węgla przewoźnikowi, zarówno w transporcie samochodowym jak i w transporcie wagonowym.

Przychody ze sprzedaży węgla wyceniane są w oparciu o wartości sprzedaży wynikające z zafakturowanej ilości i ceny. Korekty wielkości przychodów ze sprzedaży węgla wynikają w szczególności z przyznanych skont, rabatów oraz uznanych reklamacji ilościowych i jakościowych.

9.27. Koszt działalności operacyjnej

Nota 13

Do kosztu działalności operacyjnej zalicza się:

- koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, w tym utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych, należności oraz zapasów skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w sprawozdaniu z całkowitych dochodów).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez Grupę, wpływają na wynik finansowy Grupy w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego, zapewniając ich współmierność do przychodów lub innych korzyści ekonomicznych.

9.28. Transakcje w walucie obcej oraz przeliczanie na walutę prezentacji działalności zagranicznej

Transakcje wyrażone w walutach obcych (tj. walutach innych niż waluta funkcjonalna) są przeliczane na moment początkowego ujęcia na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (dla jednostek, których walutą funkcjonalną jest PLN za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień).

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Waluta	31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
USD	4,1793	3,9011
EUR	4,4240	4,2615
CZK	0,1637	0,1577

Powstałe z rozliczenia oraz z przeliczenia na dzień bilansowy różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w wyniku finansowym w pozycji przychodów (kosztów) finansowych, z wyjątkiem przypadku gdy są kapitalizowane w wartości aktywów.

Pozycje sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych (TAURON Czech Energy s.r.o. oraz TAURON Sweden Energy AB (publ)) są przeliczane na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania zostały przeliczone na walutę prezentacji po kursie średnim Narodowego Banku Polski z dnia bilansowego,
- przychody i koszty zostały przeliczone po kursie średnim NBP z dnia transakcji lub średnim z danego okresu, jeżeli nie występowały znaczące wahania kursów w danym okresie,
- wynikające z tego przeliczenia różnice kursowe zostały ujęte w pozostałych całkowitych dochodach.

9.29. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzane jest metodą pośrednią.

SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI

10. Informacje dotyczące segmentów działalności

Grupa prezentuje informacje dotyczące segmentów działalności zgodnie z MSSF 8 *Segmenty operacyjne* za bieżący okres sprawozdawczy oraz okres porównywalny.

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług. Każdy z segmentów stanowi strategiczną jednostkę gospodarczą, oferującą inne wyroby i obsługującą inne rynki.

Grupa stosuje takie same zasady rachunkowości dla wszystkich segmentów operacyjnych. Grupa rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych, czyli przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Przychody z tytułu transakcji pomiędzy segmentami są eliminowane w procesie konsolidacji.

Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej po wyeliminowaniu kosztów wynikających z transakcji wewnątrzgrupowych są prezentowane w kosztach nieprzypisanych. Koszty ogólnego zarządu jednostki dominującej ponoszone są na rzecz całej Grupy i nie można ich bezpośrednio przyporządkować do jednego segmentu operacyjnego.

Aktywa segmentu nie zawierają podatku odroczonego, należności z tytułu podatku dochodowego oraz aktywów finansowych, z wyjątkiem należności od odbiorców i innych należności finansowych, aktywów z tytułu dodatniej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych oraz środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, które stanowią aktywa segmentu.

Zobowiązania segmentu nie zawierają podatku odroczonego, zobowiązania z tytułu podatku dochodowego oraz zobowiązań finansowych, z wyjątkiem zobowiązań wobec dostawców, zobowiązań inwestycyjnych, zobowiązań z tytułu wynagrodzeń oraz zobowiązań z tytułu ujemnej wyceny towarowych pochodnych instrumentów finansowych, które stanowią zobowiązania segmentu.

Finansowanie Grupy (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Grupy i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów.

Żaden z segmentów operacyjnych Grupy nie został połączony z innym segmentem w celu stworzenia sprawozdawczych segmentów operacyjnych.

Zarząd monitoruje oddzielnie wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest EBITDA oraz zysk lub strata na działalności operacyjnej. Przez EBITDA Grupa rozumie EBIT powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Przez EBIT Grupa rozumie zysk/(stratę) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem, przychodami i kosztami finansowymi, tj. zysk (stratę) operacyjną.

Podział sprawozdawczości Grupy w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym oparty był na następujących segmentach operacyjnych:

Segmenty operacyjne	Przedmiot działalności	Spółki zależne/ Spółki ujmowane metodą praw własności
Wydobycie		
	Wydobycie węgla kamiennego	TAURON Wydobycie S.A.
Wytwarzanie		
	Wytwarzanie energii elektrycznej w źródłach konwencjonalnych, w tym w kogeneracji, jak również wytwarzanie energii elektrycznej przy współspalaniu biomasy i innej termicznie pozyskiwanej energii. Podstawowe paliwa to węgiel kamienny, biomasa, gaz koksowniczy i wielkopiecowy	TAURON Wytwarzanie S.A. TAURON Ekoenergia Sp. z o.o. TAURON Ciepło Sp. z o.o. TAURON Serwis Sp. z o.o. Marselwind Sp. z o.o.
		
	Produkcja, dystrybucja i sprzedaż ciepła	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji* TAMEH HOLDING Sp. z o.o.* TAMEH POLSKA Sp. z o.o.* TAMEH Czech s.r.o.* Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.*
Dystrybucja		
	Dystrybucja energii elektrycznej	TAURON Dystrybucja S.A. TAURON Dystrybucja Serwis S.A. TAURON Dystrybucja Pomiary Sp. z o.o.
Sprzedaż		
	Handel hurtowy energią elektryczną, jak również obrót uprawnieniami do emisji i świadectwami pochodzenia oraz sprzedaż energii elektrycznej do krajowych odbiorców końcowych lub podmiotów dokonujących dalszej odsprzedaży energii elektrycznej	TAURON Polska Energia S.A. TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. TAURON Czech Energy s.r.o.

* Spółki ujmowane metodą praw własności

Oprócz powyższych głównych segmentów działalności, Grupa TAURON prowadzi również działalność w obszarze wydobycia kamienia, w tym kamienia wapiennego, na potrzeby energetyki, hutnictwa, budownictwa i drogownictwa oraz w obszarze produkcji sorbentów przeznaczonych do instalacji odsiarczania spalin metodą mokrą oraz do wykorzystania w kotłach fluidalnych (Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.). Jako pozostała działalność Grupy traktowana jest również działalność spółek TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Sweden Energy AB (publ), Biomasa Grupa TAURON Sp. z o.o., KOMFORT-ZET Sp. z o.o. oraz Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji.

10.1. Segmenty operacyjne

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników oraz aktywów i zobowiązań poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy za lata zakończone dnia 31 grudnia 2016 roku i dnia 31 grudnia 2015 roku.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony 31 grudnia 2016	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane / Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	492 231	2 457 280	3 100 495	11 513 348	83 135	-	17 646 489
Sprzedaż między segmentami	818 912	1 898 821	3 209 721	2 502 842	744 793	(9 175 089)	-
Przychody segmentu ogółem	1 311 143	4 356 101	6 310 216	14 016 190	827 928	(9 175 089)	17 646 489
Zysk(strata) segmentu	(205 163)	(752 813)	1 363 236	479 374	42 642	(20 472)	906 804
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-	(105 282)	(105 282)
EBIT	(205 163)	(752 813)	1 363 236	479 374	42 642	(125 754)	801 522
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	60 040	-	-	-	-	60 040
Przychody/(koszty) finansowe netto	-	-	-	-	-	(352 701)	(352 701)
Zysk(strata) przed opodatkowaniem	(205 163)	(692 773)	1 363 236	479 374	42 642	(478 455)	508 861
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	(138 724)	(138 724)
Zysk(strata) netto za rok obrotowy	(205 163)	(692 773)	1 363 236	479 374	42 642	(617 179)	370 137
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	2 069 263	10 412 940	16 761 938	2 659 458	468 202	-	32 371 801
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	461 348	-	-	-	-	461 348
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	623 745	623 745
Aktywa ogółem	2 069 263	10 874 288	16 761 938	2 659 458	468 202	623 745	33 456 894
Zobowiązania segmentu	829 974	1 936 334	2 162 907	1 660 156	288 365	-	6 877 736
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	9 899 840	9 899 840
Zobowiązania ogółem	829 974	1 936 334	2 162 907	1 660 156	288 365	9 899 840	16 777 576
EBIT	(205 163)	(752 813)	1 363 236	479 374	42 642	(125 754)	801 522
Amortyzacja	(123 031)	(425 742)	(1 037 789)	(10 631)	(71 533)	-	(1 668 726)
Odpisy aktualizujące	(2)	(872 382)	6 213	-	(395)	-	(866 566)
EBITDA	(82 130)	545 311	2 394 812	490 005	114 570	(125 754)	3 336 814
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne *	283 169	1 661 215	1 806 054	1 452	64 921	-	3 816 811

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane przekształcone)	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja	Sprzedaż	Pozostałe	Pozycje nieprzypisane / Eliminacje	Razem
Przychody							
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	459 304	2 226 869	3 006 443	12 486 908	84 916	-	18 264 440
Sprzedaż między segmentami	746 640	3 149 411	3 443 831	3 386 447	843 037	(11 569 366)	-
Przychody segmentu ogółem	1 205 944	5 376 280	6 450 274	15 873 355	927 953	(11 569 366)	18 264 440
Zysk(strata) segmentu	(104 328)	(3 477 076)	1 371 577	369 529	32 596	(6 379)	(1 814 081)
Koszty nieprzypisane	-	-	-	-	-	(87 135)	(87 135)
EBIT	(104 328)	(3 477 076)	1 371 577	369 529	32 596	(93 514)	(1 901 216)
Udział w zysku/(stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	7 933	-	-	-	-	7 933
Przychody/(koszty) finansowe netto	-	-	-	-	-	(294 488)	(294 488)
Zysk(strata) przed opodatkowaniem	(104 328)	(3 469 143)	1 371 577	369 529	32 596	(388 002)	(2 187 771)
Podatek dochodowy	-	-	-	-	-	383 556	383 556
Zysk(strata) netto za rok obrotowy	(104 328)	(3 469 143)	1 371 577	369 529	32 596	(4 446)	(1 804 215)
Aktywa i zobowiązania							
Aktywa segmentu	1 657 407	10 370 286	15 974 893	2 709 132	478 618	-	31 190 336
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	418 127	-	-	-	-	418 127
Aktywa nieprzypisane	-	-	-	-	-	462 970	462 970
Aktywa ogółem	1 657 407	10 788 413	15 974 893	2 709 132	478 618	462 970	32 071 433
Zobowiązania segmentu	537 234	1 735 686	2 505 890	1 654 794	303 352	-	6 736 956
Zobowiązania nieprzypisane	-	-	-	-	-	9 286 320	9 286 320
Zobowiązania ogółem	537 234	1 735 686	2 505 890	1 654 794	303 352	9 286 320	16 023 276
EBIT	(104 328)	(3 477 076)	1 371 577	369 529	32 596	(93 514)	(1 901 216)
Amortyzacja	(113 473)	(647 963)	(992 771)	(10 876)	(67 607)	-	(1 832 690)
Odpisy aktualizujące	8	(3 583 864)	(7 781)	-	(117)	-	(3 591 754)
EBITDA	9 137	754 751	2 372 129	380 405	100 320	(93 514)	3 523 228
Pozostałe informacje dotyczące segmentu							
Nakłady inwestycyjne *	211 458	1 934 229	1 924 886	4 604	100 293	-	4 175 470

* Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz aktywa niematerialne, z wyłączeniem nabycia praw do emisji gazów cieplarnianych oraz praw majątkowych pochodzenia energii.

10.2. Geograficzne obszary działalności

Działalność Grupy w przeważającym zakresie prowadzona jest na terenie Polski. Sprzedaż na rzecz klientów zagranicznych w latach zakończonych dnia 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku wynosiła odpowiednio 259 166 tysięcy złotych oraz 469 756 tysięcy złotych. Wykazana kwota sprzedaży na rzecz klientów zagranicznych uwzględnia transakcje sprzedaży uprawnień do emisji zanieczyszczeń zawierane w portfelu tradingowym, które w sprawozdaniu z

całkowitych dochodów prezentowane są jako łączny wynik na transakcjach zwieranych w tym portfelu. Nie są uwzględniane wyniki na pochodnych towarowych instrumentach finansowych.

UTRATA WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

11. Utrata wartości aktywów niefinansowych

11.1. Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące oraz rozwiązanie utworzonych wcześniej odpisów rzeczowych aktywów trwałych będące wynikiem testów na utratę wartości aktywów przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 30 czerwca 2016 roku.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku przeprowadzono testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych, uwzględniając następujące przesłanki:

- długotrwałe utrzymywanie się wartości rynkowej aktywów netto Spółki na poziomie poniżej wartości bilansowej;
- spadek cen świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych;
- wprowadzenie nowych regulacji w obszarze OZE;
- utrzymujące się niekorzystne warunki rynkowe z punktu widzenia rentowności energetyki węglowej;
- wzrost stopy wolnej od ryzyka.

Przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 30 czerwca 2016 roku testy wymagały oszacowania wartości użytkowej jednostek generujących przepływy pieniężne, w oparciu o ich przyszłe przepływy pieniężne, które następnie przy zastosowaniu stopy dyskontowej zostały skorygowane do wartości bieżącej.

Testy na utratę wartości rzeczowych i niematerialnych składników aktywów trwałych zostały przeprowadzone na poziomie poszczególnych spółek, z wyjątkiem:

- TAURON Wytwarzanie S.A., gdzie identyfikacja ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”) dokonana została w oparciu o charakterystykę kosztową oraz analizę aktualnego sposobu kontraktowania i alokowania produkcji z poszczególnych jednostek wytwórczych. W efekcie tych działań test przeprowadzono dla CGU rozumianych jako jednostka lub grupa jednostek wytwórczych;
- TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., gdzie test przeprowadzono dla działalności związanej z wytwarzaniem energii elektrycznej w elektrowniach wodnych oraz odrębnie dla poszczególnych farm wiatrowych;
- TAURON Ciepło Sp. z o.o., gdzie oddzielono działalność związaną z wytwarzaniem ciepła i energii elektrycznej od działalności związanej z przesyłem i dystrybucją ciepła (dawne przedsiębiorstwa energetyki ciepłej). Dodatkowo na działalności „wytwarzanie” przeprowadzono również testy dla poszczególnych zakładów wytwarzania.

Kluczowe założenia przyjęte w testach na dzień 31 grudnia 2016 roku:

- Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego, pozostałych sortymentów węgla oraz paliw gazowych. Do 2026 roku założono wzrost realny ceny węgla energetycznego o ok. 9%, natomiast po roku 2026 roku założono niewielkie wahania poziomu cen z tego roku (w cenach stałych);
- Przyjęta ścieżka hurtowych cen energii elektrycznej na lata 2017-2026 z perspektywą do roku 2040, uwzględniająca m.in. wpływ bilansu podaży i popytu energii elektrycznej na rynku, kosztów paliwa oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji zanieczyszczeń. Do 2020 roku założono spadek o ok. 5%, do 2026 roku przyjęto dynamiczny wzrost cen (16% w relacji do roku 2020), w latach 2026-2040 przyjęto wzrost o 11%, a po roku 2040 roku utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Uwzględniono szacunkowe zmiany modelu rynku polskiego w kierunku wdrożenia mechanizmu tzw. rynku mocy bądź innych mechanizmów wynagradzania zdolności wytwórczych;
- Limity emisji dla produkcji energii elektrycznej zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów, skorygowane o poniesione nakłady inwestycyjne, a dla produkcji ciepła zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów, skorygowane o poziom działalności, tj. produkcji ciepła;
- Przyjęta ścieżka ceny uprawnień do emisji zanieczyszczeń w latach 2017-2026 z perspektywą do roku 2040. Do 2026 roku założono wzrost ceny rynkowej o ok. 70%, w latach 2026-2040 wzrost o ok. 16%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);

- Wolumeny produkcji energii zielonej, czerwonej i żółtej wynikające ze zdolności wytwórczych wraz ze ścieżką cenową dla poszczególnych świadectw pochodzenia. Do 2020 roku założono spadek cen energii elektrycznej dla produkcji z OZE o ok. 6%, do 2026 roku przyjęto wzrost cen (13% w relacji do roku 2020), w latach 2026-2040 przyjęto wzrost o 13%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Dla energii zielonej uwzględniono ograniczone okresy wsparcia, zgodnie z założeniami zapisów ustawy o odnawialnych źródłach energii („ustawy OZE”) określającej nowe mechanizmy przyznawania wsparcia dla energii elektrycznej wytworzonej w OZE. Okres wsparcia został ograniczony do 15 lat liczonych od momentu wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej po raz pierwszy energii elektrycznej, za którą przysługiwało świadectwo pochodzenia. Równocześnie ze wsparcia zostały wyłączone elektrownie wodne, których moc zainstalowana przekracza 5 MW;
- Wsparcie dla kogeneracji zgodnie z obecnie obowiązującymi uregulowaniami. Założono istnienie praw majątkowych i obowiązku ich umorzenia dla energii czerwonej, żółtej i fioletowej do roku 2018. Po tym roku nie ujęto wsparcia dla produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu;
- Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów;
- Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży;
- Wolumeny sprzedaży uwzględniające wzrost PKB oraz rosnącą konkurencję na rynku;
- Przychód taryfowy przedsiębiorstw ciepłowniczych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie;
- Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym;
- Poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) przyjętego dla wyliczeń kształtujący się w okresie projekcji między 5,94% - 8,44% w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem.

Kluczowe założenia przyjęte w testach na dzień 30 czerwca 2016 roku:

- Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego, pozostałych sortymentów węgla oraz paliw gazowych. Do 2025 roku założono spadek realny ceny węgla energetycznego o ok. 6%, natomiast po roku 2025 roku założono niewielkie wahania poziomu cen z tego roku (w cenach stałych);
- Przyjęta ścieżka hurtowych cen energii elektrycznej na lata 2016 - 2025, uwzględniająca m.in. wpływ bilansu podaży i popytu energii elektrycznej na rynku, kosztów paliwa oraz kosztów zakupu uprawnień do emisji zanieczyszczeń. Do 2020 roku założono spadek o ok. 7%, do 2025 roku przyjęto dynamiczny wzrost cen (13% w relacji do roku 2020), w latach 2025-2040 przyjęto wzrost o 18%, a po roku 2040 roku utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Przyjęta ścieżka ceny uprawnień do emisji zanieczyszczeń w latach 2016-2025. Do 2025 roku założono wzrost ceny rynkowej o ok. 50%, w latach 2025-2040 wzrost o ok. 20%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Wolumeny produkcji energii zielonej, czerwonej i żółtej wynikające ze zdolności wytwórczych wraz ze ścieżką cenową dla poszczególnych świadectw pochodzenia. Do 2020 roku założono spadek cen energii elektrycznej dla produkcji z OZE o ok. 7%, do 2025 roku przyjęto wzrost cen (11% w relacji do roku 2020), w latach 2025-2040 przyjęto wzrost o 22%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych);
- Poziom średniego ważonego kosztu kapitału (WACC) przyjętego dla wyliczeń kształtujący się w okresie projekcji między 6,34% - 9,63% w ujęciu nominalnym przed opodatkowaniem;
- Pozostałe założenia tożsame do założeń przyjętych w testach na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące oraz rozwiązanie utworzonych wcześniej odpisów rzeczowych aktywów trwałych będące wynikiem testów na utratę wartości aktywów:

- na dzień 31 grudnia 2016 roku - Wyniki testu na utratę wartości aktywów wykazały, iż część aktywów segmentu Wytwarzanie należy objąć dodatkowym odpisem w kwocie 581 900 tysięcy złotych. Przeprowadzony test wykazał także możliwość odwrócenia odpisu w tym segmencie na kwotę 505 083 tysiące złotych.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

- na dzień 30 czerwca 2016 roku - Wyniki testu na utratę wartości aktywów wykazały, iż część aktywów segmentu Wytwarzanie należy objąć dodatkowym odpisem w kwocie 1 361 037 tysięcy złotych. Przeprowadzony test wykazał zasadność odwrócenia odpisu w tym segmencie na kwotę 703 162 tysiące złotych.

Wartość odzyskiwalna tej grupy aktywów odpowiada ich wartości użytkowej. Odpisy aktualizujące obciążąły koszt własny sprzedaży.

Odpis aktualizujący i jego odwrócenie ujęte w wyniku testów na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 30 czerwca 2016 roku dotyczy następujących jednostek generujących przepływy pieniężne:

CGU	Spółka	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:			Wartość odzyskiwalna Stan na 31 grudnia 2016 roku	Kwota ujętego odpisu Rok zakończony 31 grudnia 2016	Kwota ujętego odwrócenia odpisu 31 grudnia 2016
		31 grudnia 2016	30 czerwca 2016	31 grudnia 2015			
Elektrownia Jaworzno II	TAURON Wytwarzanie S.A.				235 750	269 823	86 034
Elektrownia Jaworzno III					1 024 583	14 410	433 638
Elektrownia Łaziska					319 744	-	54 124
Elektrownia Łągisza		7,78%	7,49%	7,69%	1 289 344	193 430	-
Elektrownia Siersza					157 356	232 253	156 571
Elektrownia Stalowa Wola					(99 426)	40 216	46 802
Investycje w budowie				-	19 328	-	
ZW Bielsko Biała EC 1	TAURON Ciepło Sp. z o.o.				615 489	-	209 433
ZW Bielsko Biała EC 2		7,63%	7,17%	7,61%	(45 965)	7 061	-
ZW Tychy					499 172	382 719	221 643
Elektrownie wodne		8,44%	8,25%	8,39%	611 273	42 310	-
Farma Wiatrowa Lipniki	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	6,71%	6,34%	8,90%	19 112	65 513	-
Farma Wiatrowa Wicko		6,97%	6,48%	8,17%	69 309	164 121	-
Farma Wiatrowa Marszewo		7,04%	6,49%	8,14%	228 352	464 839	-
Razem CGU					1 896 023	1 208 245	
Aktywa wspólne	TAURON Wytwarzanie S.A.	7,78%	7,49%	7,69%	(19 511)	46 914	-
Razem odpisy					1 942 937	1 208 245	

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących środki pieniężne wykazały, że najistotniejszy wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów mają przede wszystkim kwestia uwzględnienia rynku mocy, a w dalszej kolejności zmiany cen energii elektrycznej, zmiana cen węgla kamiennego oraz zmiany średnioważonego kosztu kapitału. W mniejszym stopniu na wycenę wpływają zmiany cen uprawnień do emisji zanieczyszczeń. Poniżej zaprezentowano szacowane zmiany odpisu aktualizującego wartość aktywów segmentu Wytwarzanie po ujęciu także wpływu jego odwrócenia na dzień 31 grudnia 2016 roku w efekcie zmian najistotniejszych założeń. W przypadku braku uwzględnienia w założeniach dotyczących oszacowania wartości użytkowej rzeczowych aktywów trwałych mechanizmu rynku mocy, kwota dodatkowego odpisu netto który obciążałby wynik Grupy wyniosłaby ok. 2 666 miliona złotych.

Parametr	Zmiana	Wpływ na odpis aktualizujący netto tj. po jego pomniejszeniu o odwrócenia (w mln zł)	
		Zwiększenie odpisu netto	Zmniejszenie odpisu netto
Zmiana cen energii elektrycznej w okresie prognozy	+1%	-	237
	-1%	366	-
Zmiana WACC (netto)	+0,1 p.p.	92	-
	-0,1 p.p.	-	44
Zmiana cen uprawnień do emisji CO2 w okresie prognozy	+1%	41	-
	-1%	-	41
Zmiana cen węgla kamiennego w okresie prognozy	+1%	105	-
	-1%	-	85
Brak ujęcia Rynku Mocy		2 666	-

11.2. Utrata wartości bilansowej wartości firmy

Testy przeprowadzono w odniesieniu do aktywów netto powiększonych o wartość firmy na poszczególnych segmentach operacyjnych, z wyjątkiem segmentu Wytwarzanie, gdzie test został przeprowadzony na poziomie spółek. Podstawę wyceny wartości odzyskiwalnej poszczególnych spółek stanowiła ich wartość użytkowa.

Testy zostały przeprowadzone w oparciu o bieżącą wartość szacowanych przepływów pieniężnych z działalności. Wycień dokonano na podstawie szczegółowych prognoz na okres od 2017 do 2026 roku (w testach na dzień 30 czerwca 2016 roku na okres od 2016 do 2025 roku) oraz oszacowanej wartości rezydualnej. W testach

przeprowadzonych na dzień 30 czerwca 2016 roku w przypadku jednostek wytwórczych prognozy obejmowały cały okres ich funkcjonowania. Wykorzystanie prognoz dłuższych niż 5 – letnie wynika w szczególności z długotrwałych procesów inwestycyjnych w branży energetycznej. Założenia makroekonomiczne i sektorowe przyjmowane do prognoz aktualizowane są tak często, jak występują obserwowane na rynku przesłanki do ich zmiany. Prognozy uwzględniają także znane na dzień przeprowadzenia testu zmiany w otoczeniu prawnym.

Stopa dyskontowa przyjęta do kalkulacji odzwierciedla średnioważony koszt kapitału (WACC) przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka odpowiadającej rentowności 10 – letnich obligacji Skarbu Państwa na poziomie 3,63% (w testach na dzień 30 czerwca 2016 roku na poziomie 3,27%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (6%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,5% i odpowiada zakładanej długoterminowej stopie inflacji.

Uzyskane wartości odzwierciedlają dotychczasowe doświadczenia oraz są spójne z przesłankami pochodzącymi z zewnętrznych źródeł informacji.

Założenia wykorzystano również do oszacowania wartości użytkowej pozostałych aktywów niematerialnych.

Test na utratę wartości bilansowej wartości firmy na dzień 31 grudnia 2016 roku

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej oraz stopy dyskontowe przyjęte dla poszczególnych segmentów:

Wartość firmy w segmencie	Kluczowe założenia	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:	
		31 grudnia 2016	31 grudnia 2015
Wydobycie	<ul style="list-style-type: none"> • Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego oraz pozostałych sortymentów węgla. Do 2026 roku założono wzrost realny ceny węgla energetycznego o ok. 9%, natomiast po roku 2026 założono niewielkie wahania poziomu cen z tego roku (w cenach stałych); • Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży; • Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym. 	6,95%	9,05%
Dystrybucja	<ul style="list-style-type: none"> • Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów; • Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym. 	6,39%	7,50%

Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2016 roku test na utratę wartości nie wskazał na utratę bilansowej wartości firmy w segmentach.

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne wykazały, że zmiany najistotniejszych czynników takich jak: ceny energii elektrycznej, ceny węgla kamiennego, średnioważony koszt kapitału oraz ceny uprawnień do emisji zanieczyszczeń i ceny praw majątkowych z OZE musiałyby być znaczące, aby wartość użytkowa testowanych aktywów na tyle się zmieniła, by zaszła konieczność dokonania odpisów wartości firmy.

Test na utratę wartości bilansowej wartości firmy na dzień 30 czerwca 2016 roku

Kluczowe założenia wpływające na oszacowanie wartości użytkowej oraz stopy dyskontowe przyjęte dla poszczególnych segmentów:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Wartość firmy w segmencie (spółce)	Kluczowe założenia	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:	
		30 czerwca 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015
Wydobycie	<ul style="list-style-type: none"> Przyjęta ścieżka ceny węgla energetycznego oraz pozostałych sortymentów węgla. Do 2025 roku założono spadek realny ceny węgla energetycznego o ok. 6%, natomiast po roku 2025 założono niewielkie wahania poziomu cen z tego roku (w cenach stałych); Przyjęta ścieżka cen detalicznych energii elektrycznej na podstawie hurtowej ceny energii czarnej przy uwzględnieniu kosztu akcyzy, kosztu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia oraz odpowiedniego poziomu marży; Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym. 	9,57%-9,63%	9,05%
Dystrybucja	<ul style="list-style-type: none"> Przychód regulowany przedsiębiorstw dystrybucyjnych zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów oraz osiągnięcie zwrotu z zaangażowanego kapitału na uzasadnionym poziomie. Poziom zwrotu uzależniony jest od tzw. Wartości Regulacyjnej Aktywów; Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym. 	7,50%	7,50%
Wytwarzanie (TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.)	<ul style="list-style-type: none"> Wolumen produkcji energii zielonej wynikający ze zdolności wytwórczych wraz ze ścieżką cenową dla świadectw pochodzenia. Do 2020 roku założono spadek cen energii elektrycznej dla produkcji z OZE o ok. 7%, do 2025 przyjęto wzrost cen (11% w relacji do roku 2020), w latach 2025-2040 przyjęto wzrost o 22%, a po roku 2040 utrzymano poziom cen z tego roku (w cenach stałych); Dla energii zielonej uwzględniono ograniczone okresy wsparcia, zgodnie z założeniami zapisów ustawy OZE określającej nowe mechanizmy przyznawania wsparcia dla energii elektrycznej wytworzonej w OZE. Okres wsparcia został ograniczony do 15 lat liczonych od momentu wprowadzenia do sieci dystrybucyjnej po raz pierwszy energii elektrycznej, za którą przysługiwało świadectwo pochodzenia. Równocześnie ze wsparcia zostały wyłączone elektrownie wodne, których moc zainstalowana przekracza 5 MW; Utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym. 	8,25% (dla elektrowni wodnych) 6,34% - 8,92% (dla farm wiatrowych)	8,39% (dla elektrowni wodnych) 8,14% - 8,90% (dla farm wiatrowych)

Przeprowadzony na dzień 30 czerwca 2016 roku test na utratę wartości wskazał na utratę bilansowej wartości firmy dotyczącej segmentu Wytwarzanie (spółki TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.). W wyniku powyższego Grupa dokonała odpisu z tytułu utraty wartości firmy w kwocie 51 903 tysiące złotych. Odpis aktualizujący obciążył koszt własny sprzedaży.

CGU	Spółka	Poziom stopy dyskontowej (przed opodatkowaniem) przyjęty w testach na dzień:		Wartość odzyskiwalna	Kwota ujętego odpisu
		30 czerwca 2016 (niebadane)	31 grudnia 2015		
Wytwarzanie	TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.	8,25% (dla elektrowni wodnych) 6,34%-8,92% (dla farm wiatrowych)	8,39% (dla elektrowni wodnych) 8,14% - 8,90% (dla farm wiatrowych)	1 225 935	51 903

Konieczność dokonania odpisu wynikała ze spadku cen świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych oraz wprowadzenia nowych uregulowań w obszarze OZE.

Wyniki analizy wrażliwości dla poszczególnych jednostek generujących przepływy pieniężne wykazały, że najistotniejszy wpływ na wartość użytkową testowanych aktywów miały przede wszystkim zmiany średnioważonego kosztu kapitału oraz zmiany cen energii elektrycznej.

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

12. Przychody ze sprzedaży

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów bez wyłączenia akcyzy	11 575 033	12 080 940
Podatek akcyzowy	(395 601)	(425 691)
Przychody ze sprzedaży towarów, produktów i materiałów, w tym:	11 179 432	11 655 249
Energia elektryczna	9 521 948	10 099 333
Energia ciepła	650 625	613 660
Świadectwa pochodzenia energii	127 791	272 896
Węgiel	467 962	439 608
Gaz	230 466	117 867
Pozostałe towary, produkty i materiały	180 640	111 885
Przychody ze sprzedaży usług, w tym:	6 409 430	6 552 945
Usługi dystrybucyjne i handlowe	6 051 410	6 184 958
Opłaty za przyłączanie odbiorców	102 657	124 866
Usługi konserwacji oświetlenia drogowego	116 463	116 042
Pozostałe usługi	138 900	127 079
Pozostałe przychody	57 627	56 246
Razem przychody ze sprzedaży	17 646 489	18 264 440

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż

Informacje na temat zasad doszacowania przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych znajdują się w nocie 9.26 Przychody ze sprzedaży.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej i usług dystrybucyjnych w segmencie Sprzedaż wyniosło 353 065 tysięcy złotych, przy czym uwzględniając odwrócenie szacunków z roku poprzedniego wpływ na wynik finansowy bieżącego roku wyniósł 104 592 tysiące złotych.

13. Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług

13.1. Koszty według rodzaju

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane przekształcone)
Koszty według rodzaju		
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(1 668 726)	(1 832 690)
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(867 109)	(3 598 926)
Zużycie materiałów i energii	(1 537 285)	(1 848 777)
Usługi konserwacji i remontowe	(265 300)	(382 641)
Usługi dystrybucyjne	(1 771 651)	(1 706 894)
Pozostałe usługi obce	(759 687)	(674 265)
Koszt obowiązku umorzenia uprawnień do emisji zanieczyszczeń	(381 883)	(150 794)
Pozostałe podatki i opłaty	(667 415)	(619 698)
Koszty świadczeń pracowniczych	(2 613 984)	(2 560 784)
Odpis aktualizujący należności od odbiorców	(22 943)	(29 461)
Pozostałe koszty rodzajowe	(106 892)	(130 155)
Razem koszty według rodzaju	(10 662 875)	(13 535 085)
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	61 655	(164 328)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby	471 286	610 506
Koszty sprzedaży	459 191	489 963
Koszty ogólnego zarządu	652 827	618 969
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(6 699 546)	(7 048 987)
Koszt sprzedanych towarów, produktów, materiałów i usług	(15 717 462)	(19 028 962)

13.2. Koszty świadczeń pracowniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Wynagrodzenia	(2 036 168)	(1 952 987)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(399 157)	(380 096)
Nagrody jubileuszowe	84 473	(19 367)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(57 881)	(56 215)
Koszty świadczeń po okresie zatrudnienia, w tym:	(85 478)	(31 863)
Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	5 368	(11 824)
Deputaty węglowe i taryfa energetyczna	(13 665)	32 287
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(9 754)	16 387
Koszty pracowniczych programów emerytalnych	(67 427)	(68 713)
Program dobrowolnych odejść	(20 866)	(46 172)
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	(98 907)	(74 084)
Koszty świadczeń pracowniczych, w tym :	(2 613 984)	(2 560 784)
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	(1 687 692)	(1 705 021)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży	(203 799)	(226 328)
Zmiana stanu produktów	(89 010)	(5 941)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	(403 571)	(376 309)
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na potrzeby własne	(229 912)	(247 185)

Na dzień 31 grudnia 2016 roku dokonano aktualizacji rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe. W kosztach operacyjnych Grupy ujęto koszty przeszłego zatrudnienia dotyczące następujących świadczeń:

- koszty nagród jubileuszowych - koszty operacyjne zostały zmniejszone o kwotę 84 487 tysięcy złotych, z czego kwota 37 027 tysięcy złotych dotyczy zmian w Zakładowych Układach Zbiorowych Pracy, a kwota 47 460 tysięcy złotych dotyczy zmiany wieku emerytalnego,
- koszty świadczeń po okresie zatrudnienia - koszty operacyjne zostały zmniejszone o kwotę 6 603 tysiące złotych, z czego kwota 61 236 tysięcy złotych stanowi zmniejszenie rezerw w wyniku zmian w Zakładowych Układach Zbiorowych Pracy a kwota 54 633 tysiące złotych stanowi zwiększenie rezerw z tytułu zmiany wieku emerytalnego.

Zmiana stanu rezerw a świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe została opisana w nocie 34.1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

13.3. Koszty amortyzacji oraz odpisy aktualizujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	(2 409 461)	(5 337 505)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(1 532 717)	(1 703 932)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(757 974)	(3 437 907)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(43 487)	(36 909)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(22 215)	(1 749)
Odpis aktualizujący wartość firmy	(51 903)	(154 998)
Pozostałe	(1 165)	(2 010)
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	(33 318)	(33 291)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(17 639)	(16 999)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(15 679)	(16 292)
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	(75 640)	(42 354)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(27 868)	(25 286)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(33 245)	(2 262)
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(14 308)	(14 806)
Odpis aktualizujący aktywa niematerialne	(219)	-
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby:	(17 416)	(18 466)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	(16 751)	(18 117)
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(388)	-
Amortyzacja aktywów niematerialnych	(277)	(349)
Razem amortyzacja i odpisy aktualizujące, w tym:	(2 535 835)	(5 431 616)
Amortyzacja	(1 668 726)	(1 832 690)
Odpisy aktualizujące	(867 109)	(3 598 926)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe oraz wartość firmy oraz rozwiązała w części utworzone wcześniej odpisy w segmencie Wytwarzanie, co jest wynikiem przeprowadzonych na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 30 czerwca 2016 roku testów na utratę wartości. Łączny wpływ na wynik finansowy brutto Grupy roku 2016 wyniósł 786 595 tysięcy złotych (nadwyżka utworzenia nad rozwiązaniem). Testy i ich wyniki zostały szerzej opisane w nocie 11 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dodatkowo w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 spółki Grupy tworzyły i rozwiązywały odpisy na aktywa indywidualne, co obciążało łącznie koszty operacyjne Grupy w kwocie 80 514 tysięcy złotych. Najistotniejsze pozycje dotyczą utworzenia przez spółkę z segmentu Wytwarzanie odpisów dotyczących składników rzeczowych aktywów trwałych związanych z przyznaną dotacją w ramach umów na dofinansowanie projektów budowy jednostek OZE w kwocie 68 875 tysięcy złotych oraz aktywów niematerialnych dotyczących nieruchomości gruntowych stanowiących tereny magazynowania odpadów w wysokości 22 734 tysiące złotych.

Stawki amortyzacyjne

Przeprowadzona w 2016 roku weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności środków trwałych i aktywów niematerialnych wpłynęła istotnie na koszty amortyzacji w następujących segmentach operacyjnych:

Wzrost/(spadek) kosztów amortyzacji	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Wydobycie	(13 286)	(1 744)
Wytwarzanie	520	5 567
Dystrybucja	(25 900)	(10 000)

Weryfikacja okresów ekonomicznej użyteczności w pozostałych segmentach nie miała istotnego wpływu na koszty amortyzacji.

14. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Otrzymane lub należne kary, grzywny, odszkodowania	48 256	28 043
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania rezerw aktuarialnych dla obecnych emerytów i rencistów	58 528	45 557
Nadwyżka (utworzenia)/ rozwiązania pozostałych rezerw	(115 733)	(12 616)
Dotacje oraz przychody stanowiące równowartość odpisów amortyzacyjnych od dotacji do lub nieodpłatnie otrzymanych środków trwałych	38 434	39 404
Nadwyżka odpisanych dotacji nad utworzoną rezerwą na ich zwrot	29 684	-
Wynik ze zbycia środków trwałych / aktywów niematerialnych oraz koszty szkód w majątku trwałym	(116)	(14 973)
Odpisanie zaniechanych inwestycji i produkcji oraz likwidowanych materiałów	(2 821)	(81 540)
Koszty postępowania sądowego oraz kary i odszkodowania	(24 675)	(12 322)
Koszty udziału w Polskiej Fundacji Narodowej	(32 500)	-
Pozostałe przychody operacyjne	22 208	43 878
Pozostałe koszty operacyjne	(36 752)	(63 193)
Razem pozostałe przychody i koszty operacyjne	(15 487)	(27 762)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku ze względu na wprowadzone zmiany w Zakładowych Układach Zbiorowych Pracy część spółek Grupy dokonała rozwiązania rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia dla obecnych emerytów. Z tego tytułu ujęto w pozostałych przychodach operacyjnych kwotę 58 528 tysięcy złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku w Grupie wystąpiła nadwyżka utworzenia rezerw nad ich rozwiązaniem w wysokości 115 733 tysiące złotych. Tytuły rezerw, które zostały utworzone lub zaktualizowane i istotnie wpłynęły na wynik finansowy Grupy zostały opisane w nocie 37 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spadek kosztów odpisania zaniechanych inwestycji związany jest z odpisaniem w okresie porównywalnym, ze względu na utratę przydatności ekonomicznej, aktywowanych kosztów z tytułu prac związanych z drażeniem wyrobisk chodnikowych produkcyjnych oraz z tytułu zbrojenia ścian w kwocie 78 610 tysięcy złotych.

15. Przychody i koszty finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane przekształcone)
Przychody i koszty z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	(252 206)	(242 535)
Przychody odsetkowe	35 314	60 385
Koszty odsetkowe	(259 564)	(279 673)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	(18 767)	(12 514)
Wynik na instrumentach pochodnych	14 138	(7 089)
Różnice kursowe	(30 261)	524
Przychody z tytułu dywidendy	5 728	4 684
Pozostałe	1 206	(8 852)
Pozostałe przychody i koszty finansowe, w tym:	(100 495)	(51 953)
Odsetki od świadczeń pracowniczych	(50 101)	(44 491)
Odsetki z tytułu dyskonta pozostałych rezerw	(19 106)	(5 272)
Pozostałe	(31 288)	(2 190)
Razem przychody i koszty finansowe, w tym w sprawozdaniu z całkowitych dochodów:	(352 701)	(294 488)
Koszty odsetkowe od zadłużenia	(259 564)	(279 673)
Pozostałe przychody i koszty finansowe	(93 137)	(14 815)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wystąpiła nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi w wysokości 30 261 tysięcy złotych, co związane jest w głównej mierze z wystąpieniem ujemnych różnic kursowych od pożyczki wewnątrzgrupowej w euro.

16. Podatek dochodowy**16.1. Obciążenia podatkowe w sprawozdaniu z całkowitych dochodów**

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Bieżący podatek dochodowy	(229 134)	(206 255)
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	(223 825)	(233 398)
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(5 309)	27 143
Odroczony podatek dochodowy	90 410	589 811
Podatek dochodowy wykazywany w wyniku finansowym	(138 724)	383 556
Podatek dochodowy dotyczący pozostałych całkowitych dochodów	(63 052)	(28 587)

16.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zysk/(strata) brutto przed opodatkowaniem	508 861	(2 187 771)
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	(96 684)	415 676
Korekty dotyczące podatku dochodowego z lat ubiegłych	(5 309)	27 143
Efekty podatkowe następujących pozycji:	(46 169)	(62 376)
Nadwyżka (utworzenia)/rozwiązania niepodatkowych rezerw i odpisów aktualizujących	(25 072)	(9 183)
PFRON	(4 857)	(4 551)
Trwałe różnice w kosztach związanych z rzeczowymi aktywami trwałymi	(27 426)	(5 135)
Trwała utrata wartości firmy	(9 862)	(29 450)
Rozliczenie straty podatkowej, która nie była rozpoznana jako aktywo podatkowe	16 595	-
Pozostałe koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodu	(16 658)	(19 692)
Udział w wyniku wspólnych przedsięwzięć	11 408	1 507
Pozostałe przychody nie podlegające opodatkowaniu	9 703	4 128
Pozostałe	9 438	3 113
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 27,3% (2015 - 17,5%)	(138 724)	383 556
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w wyniku finansowym	(138 724)	383 556

16.3. Odroczonego podatek dochodowy

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	1 511 102	1 490 408
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów finansowych	45 981	29 609
z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania przychodu ze sprzedaży produktów i usług	49 299	69 064
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	15 766	48 817
pozostałe	44 156	39 889
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	1 666 304	1 677 787
od rezerw bilansowych	638 914	685 405
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością środków trwałych oraz aktywów niematerialnych	143 403	6 359
nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	51 811	57 071
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością aktywów i zobowiązań finansowych	50 387	49 471
od wyceny instrumentów zabezpieczających	-	18 139
z tytułu odmiennego momentu podatkowego uznania kosztu sprzedaży produktów i usług	39 940	58 333
straty podatkowe	12 758	12 758
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw do emisji zanieczyszczeń	-	26 985
pozostałe	19 905	22 274
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	957 118	936 795
Po skompensowaniu sald na poziomie spółek z Grupy Kapitałowej podatek odroczonego Grupy prezentowany jest jako:		
Aktywo z tytułu podatku odroczonego	50 382	54 184
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	(759 568)	(795 176)

Aktywa z tytułu podatku odroczonego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego spółek tworzących Podatkową Grupę Kapitałową („PGK”) na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku zostały skompensowane ze względu na fakt, iż na podstawie podpisanej w dniu 22 września 2014 roku umowy Podatkowej Grupy Kapitałowej na lata 2015 – 2017 spółki te składają wspólną deklarację podatkową.

W oparciu o sporządzone prognozy dla PGK, przewidujące uzyskiwanie dochodów podatkowych w 2017 roku i w latach następnych uznano, iż nie występuje ryzyko niezrealizowania aktywa z tytułu podatku odroczonego rozpoznanego w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Zmiana stanu zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Bilans otwarcia	1 677 787	2 187 951
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	(27 405)	(529 019)
przyjęcie z grupy do zbycia przeznaczonej do sprzedaży	-	18 910
nabycie ZCP Brzeszcze	15 239	-
pozostałe zmiany	683	(55)
Bilans zamknięcia	1 666 304	1 677 787

Zmiana stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Bilans otwarcia	936 795	892 902
<i>Zmiana stanu:</i>		
w korespondencji z wynikiem finansowym	63 005	60 792
w korespondencji z pozostałymi całkowitymi dochodami	(63 052)	(28 587)
przyjęcie z grupy do zbycia przeznaczonej do sprzedaży	-	11 585
nabycie ZCP Brzeszcze	18 366	-
pozostałe zmiany	2 004	103
Bilans zamknięcia	957 118	936 795

17. Zysk (strata) przypadająca na jedną akcję

Zysk (strata) na jedną akcję (w złotych)	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Podstawowy i rozwodniony z zysku (straty) za rok obrotowy przypadającego akcjonariuszom jednostki dominującej	0,21	(1,03)

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku (straty) oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku (straty) na jedną akcję zaprezentowanego w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zysk (strata) netto za rok obrotowy przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	367 468	(1 807 317)
Liczba akcji zwykłych	1 752 549 394	1 752 549 394

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

18. Rzeczowe aktywa trwałe

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	119 536	19 928 399	16 910 428	804 020	2 599 980	40 362 363
Zakup bezpośredni	-	-	85	253	3 495 992	3 496 330
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	94 018	94 018
Rozliczenie środków trwałych w budowie	1 409	1 587 221	1 373 628	79 288	(3 041 546)	-
Sprzedaż, zbycie	(385)	(7 610)	(14 329)	(24 203)	(48)	(46 575)
Likwidacja	-	(55 360)	(124 965)	(13 342)	-	(193 667)
Nieodpłatne otrzymanie	9	16 912	766	-	-	17 687
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(43)	(11 789)	64	(2 062)	(13)	(13 843)
Koszty remontów	-	-	-	-	60 685	60 685
Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	-	-	38 332	38 332
Nabycie ZCP Brzeszcze	1 544	165 401	22 429	1 637	14 405	205 416
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	-	(31 863)	(1 552)	-	-	(33 415)
Pozostałe zmiany	(90)	11 733	(2 520)	4 495	(632)	12 986
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	12	16	-	28
Bilans zamknięcia	121 980	21 603 044	18 164 046	850 102	3 261 173	44 000 345
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(466)	(6 692 656)	(8 304 965)	(467 731)	(13 728)	(15 479 546)
Amortyzacja za okres	-	(802 997)	(712 304)	(79 674)	-	(1 594 975)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(30)	(540 226)	(929 441)	(3 964)	(19 958)	(1 493 619)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	47	156 917	546 123	835	29	703 951
Sprzedaż, zbycie	-	3 952	12 695	22 662	-	39 309
Likwidacja	-	47 448	121 256	13 050	-	181 754
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	16	2 948	(16)	657	-	3 605
Pozostałe zmiany	-	(1 352)	(1 379)	(2 890)	-	(5 621)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(7)	(7)	-	(14)
Bilans zamknięcia	(433)	(7 825 966)	(9 268 038)	(517 062)	(33 657)	(17 645 156)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	119 070	13 235 743	8 605 463	336 289	2 586 252	24 882 817
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	121 547	13 777 078	8 896 008	333 040	3 227 516	26 355 189
<i>w tym segmenty operacyjne:</i>						
Wydobycie	2 774	724 056	612 225	16 706	341 810	1 697 571
Wytwarzanie	41 303	2 394 113	3 935 303	37 148	2 252 690	8 660 557
Dystrybucja	60 610	10 562 543	4 222 354	260 139	620 819	15 726 465
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 860	96 366	126 126	19 047	12 197	270 596

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Inne środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Rzeczowe aktywa trwałe razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	117 142	18 195 456	14 819 091	808 607	1 364 263	35 304 559
Zakup bezpośredni	-	-	228	401	3 808 063	3 808 692
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	68 656	68 656
Rozliczenie środków trwałych w budowie	3 608	1 320 193	1 400 437	102 850	(2 827 088)	-
Sprzedaż	(1 181)	(5 172)	(8 327)	(17 875)	(586)	(33 141)
Likwidacja	-	(64 089)	(174 717)	(9 238)	(4)	(248 048)
Nieodpłatne otrzymanie	-	19 830	403	3	-	20 236
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	(7)	470 453	793 329	(8 536)	21 192	1 276 431
Koszty remontów alokowane do środków trwałych	-	-	-	-	139 078	139 078
Wytworzenie we własnym zakresie	-	-	-	-	41 899	41 899
Koszty demontażu farm wiatrowych oraz likwidacji zakładów górniczych	-	(10 039)	(660)	-	-	(10 699)
Pozostałe zmiany	(26)	1 767	80 637	(72 202)	(15 493)	(5 317)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	7	10	-	17
Bilans zamknięcia	119 536	19 928 399	16 910 428	804 020	2 599 980	40 362 363
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(458)	(5 049 663)	(4 957 467)	(440 706)	(5 323)	(10 453 617)
Amortyzacja za okres	-	(839 414)	(837 677)	(87 243)	-	(1 764 334)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(81)	(826 976)	(2 608 593)	(5 036)	(8 421)	(3 449 107)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	51	8 954	143	770	16	9 934
Sprzedaż	-	1 890	7 290	16 500	-	25 680
Likwidacja	-	52 057	169 981	8 821	-	230 859
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	22	(39 254)	(43 328)	4 610	-	(77 950)
Pozostałe zmiany	-	(250)	(35 310)	34 557	-	(1 003)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(4)	-	(4)	(4)	-	(8)
Bilans zamknięcia	(466)	(6 692 656)	(8 304 965)	(467 731)	(13 728)	(15 479 546)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	116 684	13 145 793	9 861 624	367 901	1 358 940	24 850 942
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	119 070	13 235 743	8 605 463	336 289	2 586 252	24 882 817
<i>w tym segmenty operacyjne:</i>						
Wydobycie	1 189	582 131	596 130	14 595	161 732	1 355 777
Wytwarzanie	41 638	2 514 623	3 977 254	38 806	1 662 593	8 234 914
Dystrybucja	59 414	10 037 164	3 892 698	260 861	754 370	15 004 507
Inne segmenty oraz pozostała działalność	16 829	101 825	139 381	22 027	7 557	287 619

Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Budynki i budowle	34 117	33 962
Maszyny i urządzenia	17 226	3 715
Środki transportu	406	870

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa dokonała zakupu rzeczowych aktywów trwałych (włączając skapitalizowane koszty finansowania zewnętrznego) w kwocie 3 590 348 tysięcy złotych. Największe zakupy dokonane zostały w związku z inwestycjami w następujących segmentach operacyjnych:

Zakup rzeczowych aktywów trwałych w segmentach	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Dystrybucja	1 717 236	1 858 807
Wytwarzanie	1 560 458	1 750 548
Wydobycie	282 420	210 574

Średnia stopa kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wyniosła 4,10%, a w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 wyniosła 4,33%.

Największe zadania inwestycyjne realizowane przez Grupę w roku obrotowym 2016 opisane zostały w punkcie 1.5.2. Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2016.

Utworzenie oraz rozwiązanie odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe miało wpływ na wynik następujących segmentów operacyjnych:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

	Rok zakończony 31 grudnia 2016				Rok zakończony 31 grudnia 2015			
	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem	Wytwarzanie	Dystrybucja	Pozostała działalność	Razem
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(1 487 766)	(5 853)	-	(1 493 619)	(3 430 917)	(18 173)	(17)	(3 449 107)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	689 181	14 770	-	703 951	609	9 322	3	9 934
Łączny wpływ na wynik okresu	(798 585)	8 917	-	(789 668)	(3 430 308)	(8 851)	(14)	(3 439 173)

19. Wartość firmy

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Bilans otwarcia	92 059	195 154
Utrata wartości	(51 903)	(154 998)
Reklasyfikacja z grupy do zbycia przeznaczonej do sprzedaży	-	51 903
Bilans zamknięcia, w tym segmenty operacyjne:	40 156	92 059
Wydobycie	13 973	13 973
Dystrybucja	25 602	25 602
Wytwarzanie	581	52 484

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości bilansowej wartości firmy w segmencie Wytwarzanie w wysokości 51 903 tysiące złotych. Odpis ten jest wynikiem testów na utratę wartości przeprowadzonych na dzień 30 czerwca 2016 roku. Testy przeprowadzone na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wykazały konieczności ujęcia odpisu z tytułu utraty wartości bilansowej wartości firmy. Przeprowadzone testy zostały opisane w nocie 11.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

20. Świadczenia energii i prawa do emisji gazów

20.1. Długoterminowe świadczenia energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	232 973	277 867	510 840
Zakup bezpośredni	110 430	15 830	126 260
Reklasyfikacja	(232 973)	(277 867)	(510 840)
Bilans zamknięcia	110 430	15 830	126 260

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	207 397	265 103	472 500
Zakup bezpośredni	85 240	129 548	214 788
Reklasyfikacja	(59 664)	(116 784)	(176 448)
Bilans zamknięcia	232 973	277 867	510 840

20.2. Krótkoterminowe świadczenia energii i prawa do emisji gazów

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	652 305	153 083	805 388
Zakup bezpośredni	283 978	318 127	602 105
Wytworzenie we własnym zakresie	102 149	-	102 149
Umorzenie	(709 538)	(325 230)	(1 034 768)
Reklasyfikacja	227 607	277 867	505 474
Bilans zamknięcia	556 501	423 847	980 348

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Świadczenia pochodzenia energii	Prawa do emisji gazów cieplarnianych	Razem
Bilans otwarcia	724 918	8 130	733 048
Zakup bezpośredni	411 854	33 643	445 497
Wytworzenie we własnym zakresie	235 484	-	235 484
Umorzenie	(781 711)	(5 941)	(787 652)
Reklasyfikacja	61 760	117 251	179 011
Bilans zamknięcia	652 305	153 083	805 388

20.3. Bilans praw do emisji dwutlenku węgla w Rejestrze Unii

Bilans uprawnień do emisji CO ₂	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Uprawnienia na rejestrze na początek roku	23 737 448	26 878 236
Uprawnienia umorzone:		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja poprzedniego roku)	(14 736 415)	(12 508 585)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o. (emisja poprzedniego roku)	(1 562 047)	(1 571 376)
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A. (emisja bieżącego roku)	(7 501 634)	-
Przydział nieodpłatnych uprawnień	3 627 599	6 985 193
Uprawnienia nabyte na rynku wtórnym	24 673 500	8 745 500
Uprawnienia sprzedane na rynek wtórny	(8 755 500)	(3 698 500)
Pozostałe zmiany - przekazanie do TAMEH	-	(1 093 020)
Uprawnienia na rejestrze na koniec roku, w tym:	19 482 951	23 737 448
Uprawnienia przeznaczone do umorzenia za rok bieżący:		
w instalacjach TAURON Wytwarzanie S.A.	(7 395 649)	(14 604 360)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o.	(5 863 776)	(13 040 086)
w instalacjach TAURON Ciepło Sp. z o.o.	(1 531 873)	(1 564 274)

W dniu 1 stycznia 2013 roku rozpoczął się trzeci okres rozliczeniowy europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (EU ETS). W tym okresie został wprowadzony jeden ogólnoeuropejski limit uprawnień emisji, który do 2020 roku sukcesywnie ulega zmniejszeniu o 1,74% rocznie. Zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku („Dyrektywa”) zmieniającą dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, podstawową formą pozyskiwania uprawnień do emisji są aukcje uprawnień. Zakłada się, że w trzecim okresie rozliczeniowym poszczególne państwa członkowskie UE sprzedadzą za pośrednictwem aukcji ponad 40% przyznanej im puli uprawnień w okresie 2013 - 2020. Reszta uprawnień jest rozdzielana bezpłatnie pomiędzy: energochłonne sektory przemysłu (narażone na zjawisko tzw. ucieczki emisji), pozostałe sektory przemysłu (wg zasady stopniowego odchodzenia od przydziałów bezpłatnych) - na mocy art. 10a Dyrektywy, a także sektor elektroenergetyki w niektórych państwach członkowskich, w tym w Polsce, kwalifikujący się do objęcia tzw. derogacjami na mocy art. 10c. („uprawnienia derogacyjne”). Podstawą przydziału uprawnień derogacyjnych w latach 2013 - 2020 są poniesione koszty inwestycji, które są warunkiem koniecznym do uzyskania uprawnień.

W 2016 roku spółki Grupy TAURON otrzymały przydziały darmowych uprawnień do emisji na mocy art. 10a Dyrektywy w wysokości 585 344 EUA z tytułu produkcji ciepła (na podstawie Wykazu instalacji objętych Krajowymi Środkami Wykonawczymi wraz z liczbą uprawnień do emisji na lata 2013-2020 - do wydania na rok 2016) oraz 3 042 255 EUA na potrzeby wytwarzania energii elektrycznej (na podstawie Wykazu instalacji wytwarzających energię elektryczną, objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, wraz z przyznaną im liczbą uprawnień do emisji do wydania w 2016 roku – przydział na rok 2015).

W ramach złożonych w 2016 roku przez Grupę TAURON sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań inwestycyjnych ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym za okres rozliczeniowy od 1 lipca 2015 roku do 30 czerwca 2016 roku, zbilansowana została wartość przydziałów bezpłatnych uprawnień do emisji w ramach modernizacji wytwarzania energii elektrycznej za rok 2016 w łącznej ilości 1 680 838 EUA. Uprawnienia te Grupa spodziewa się otrzymać najpóźniej do końca kwietnia 2017 roku.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

21. Pozostałe aktywa niematerialne

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	5 690	786 504	550 892	188 004	51 885	1 582 975
Zakup bezpośredni	-	-	38	-	127 408	127 446
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	-	184	63 062	22 492	(85 738)	-
Sprzedaż, zbycie	-	(2 373)	(4)	-	(55)	(2 432)
Likwidacja	(256)	(65)	(3 996)	(89)	-	(4 406)
Nabycie ZCP Brzeszcze	-	10 266	95	147	-	10 508
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	(8 728)	-	-	-	(8 728)
Pozostałe zmiany	-	495	449	1 319	(440)	1 823
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	42	-	-	42
Bilans zamknięcia	5 434	786 283	610 578	211 873	93 060	1 707 228
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(4 893)	(13 064)	(332 862)	(49 391)	-	(400 210)
Amortyzacja za okres	(159)	-	(58 046)	(15 546)	-	(73 751)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(403)	(23 094)	(1 359)	(138)	(7)	(25 001)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	79	1 773	1 619	16	-	3 487
Sprzedaż, zbycie	-	-	3	-	-	3
Likwidacja	256	-	3 917	81	-	4 254
Przekazanie do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	8 768	-	-	-	8 768
Pozostałe zmiany	-	-	(312)	(4)	-	(316)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(35)	-	-	(35)
Bilans zamknięcia	(5 120)	(25 617)	(387 075)	(64 982)	(7)	(482 801)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	797	773 440	218 030	138 613	51 885	1 182 765
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	314	760 666	223 503	146 891	93 053	1 224 427

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo użytkowania wieczystego gruntu	Oprogramowanie, koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Inne aktywa niematerialne	Aktywa niematerialne nie oddane do użytkowania	Aktywa niematerialne razem
WARTOŚĆ BRUTTO						
Bilans otwarcia	4 670	789 670	475 291	153 770	53 436	1 476 837
Zakup bezpośredni	-	-	80	-	117 065	117 145
Rozliczenie aktywów nie oddanych do użytkowania	-	1 123	89 290	33 451	(123 864)	-
Sprzedaż	-	(2 132)	(8 072)	-	-	(10 204)
Likwidacja	(256)	(1)	(5 925)	(433)	-	(6 615)
Pozostałe zmiany	1 276	(2 156)	200	1 216	5 248	5 784
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	28	-	-	28
Bilans zamknięcia	5 690	786 504	550 892	188 004	51 885	1 582 975
SKUMULOWANA AMORTYZACJA (UMORZENIE)						
Bilans otwarcia	(3 822)	(15 297)	(289 949)	(35 635)	-	(344 703)
Amortyzacja za okres	(474)	-	(53 959)	(13 922)	-	(68 355)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(853)	(383)	(2 845)	(259)	-	(4 340)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	2 616	-	-	-	2 616
Sprzedaż	-	-	8 072	-	-	8 072
Likwidacja	256	-	5 916	430	-	6 602
Pozostałe zmiany	-	-	(75)	(5)	-	(80)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	-	(22)	-	-	(22)
Bilans zamknięcia	(4 893)	(13 064)	(332 862)	(49 391)	-	(400 210)
WARTOŚĆ NETTO NA POCZĄTEK OKRESU	848	774 373	185 342	118 135	53 436	1 132 134
WARTOŚĆ NETTO NA KONIEC OKRESU	797	773 440	218 030	138 613	51 885	1 182 765

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku ujęto odpis aktualizujący prawo wieczystego użytkowania w wysokości 22 734 tysiące złotych dotyczący nieruchomości gruntowych stanowiących tereny magazynowania odpadów pochodzących z produkcji energii elektrycznej Elektrowni Jaworzno II i Jaworzno III.

22. Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. *	Stan na 31 grudnia 2016
Aktywa trwale (długoterminowe)	1 126 668	-	1 479 845	2 606 513
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	5 739	37 056	501 547	544 342
<i>środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	3 809	37 009	196 442	237 260
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(1 028 954)	-	(664 603)	(1 693 557)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(980 977)	-	(536 585)	(1 517 562)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(132 395)	(97)	(349 101)	(481 593)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(65 752)	-	(1 647)	(67 399)
Razem aktywa netto	(28 942)	36 959	967 688	975 705
Udział w aktywach netto	(14 471)	18 479	483 844	487 852
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	18 479	442 869	461 348
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	6 675	449	559 624	566 748
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	-	18	60 022	60 040
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	-	-	(1 040)	(1 040)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Wartość posiadanego udziału w TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest różna od wartości aktywów netto przypadających Grupie, ze względu na fakt, iż cena nabycia udziałów TAMEH HOLDING Sp. z o.o. została skalkulowana przy uwzględnieniu wartości godziwej udziału wnoszonego do wspólnego przedsięwzięcia przez spółki Grupy ArcelorMittal.

	Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.	Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o.	TAMEH HOLDING Sp. z o.o. *	Stan na 31 grudnia 2015
Aktywa trwale (długoterminowe)	1 085 917	-	1 295 743	2 381 660
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe), w tym:	12 387	37 008	341 716	391 111
<i>środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	91	36 943	14 880	51 914
Zobowiązania długoterminowe (-), w tym:	(965 514)	-	(378 507)	(1 344 021)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(963 766)	-	(295 503)	(1 259 269)
Zobowiązania krótkoterminowe (-), w tym:	(125 610)	(85)	(377 432)	(503 127)
<i>zobowiązania z tytułu zadłużenia</i>	(40 149)	-	(2 134)	(42 283)
Razem aktywa netto	7 180	36 923	881 520	925 623
Udział w aktywach netto	3 590	18 461	440 760	462 811
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	-	18 461	399 666	418 127
Udział w przychodach wspólnych przedsięwzięć	18	490	545 175	545 683
Udział w zysku (stracie) wspólnych przedsięwzięć	(1 474)	(13 644)	23 051	7 933
Udział w pozostałych całkowitych dochodach wspólnych przedsięwzięć	-	-	(387)	(387)

* Zaprezentowane informacje dotyczą grupy kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A.

Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. jest spółką celową utworzoną w 2010 roku z inicjatywy TAURON Polska Energia S.A. oraz PGNiG S.A., poprzez którą partnerzy zamierzają zrealizować inwestycję polegającą na budowie bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli opalanego gazem ziemnym o mocy elektrycznej brutto 400 MWe i mocy cieplnej netto 240 MWt.

W dniu 27 października 2016 roku podpisane zostały pomiędzy Spółką, PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. warunkowe porozumienie w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji projektu oraz warunkowy aneks do umowy sprzedaży energii elektrycznej. Ponadto, pomiędzy PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. zawarty został warunkowy aneks do umowy na dostawy paliwa gazowego, co zostało szerzej opisane w nocie 35 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Porozumienie stanowi odzwierciedlenie woli Spółki oraz PGNiG S.A. co do kontynuacji budowy bloku gazowo-parowego. Zdaniem Zarządu Spółki podpisane dokumenty umożliwiają dokończenie inwestycji w terminie wstępnie szacowanym na 2019 rok.

TAURON Polska Energia S.A. posiada pośredni udział na poziomie 50% w kapitale spółki i w organie stanowiącym wykonywany poprzez TAURON Wytwarzanie S.A. W związku z faktem, iż w trakcie 2015 roku, dotychczasowy udział w stratach wspólnego przedsięwzięcia oraz korekta wyników z transakcji „odgórných” pomiędzy spółkami Grupy a wspólnym przedsięwzięciem przewyższyły wartość posiadanych udziałów we wspólnym przedsięwzięciu, Spółka zaprzestała ujmowania swojego udziału w dalszych stratach wspólnego przedsięwzięcia.

Dodatkowo, Spółka posiada należności z tytułu udzielonych pożyczek na rzecz Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. w wysokości 256 067 tysięcy złotych, o czym szerzej w nocie 23 oraz rezerwy na umowy rodzące obciążenia z tytułu zawartych kontraktów handlowych w wysokości 198 844 tysiące złotych, o których mowa w nocie 35.3.

Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji

W dniu 5 września 2012 roku spółka zależna TAURON Wytwarzanie S.A. i KGHM Polska Miedź S.A. zawiązały spółkę celową pod nazwą Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. z siedzibą w Kędzierzynie Koźlu. Spółka ta została powołana w celu kompleksowej realizacji inwestycji, która obejmować miała przygotowanie, budowę oraz eksploatację bloku gazowo-parowego o mocy ok. 850 MWe na terenie TAURON Wytwarzanie S.A. – Oddział Elektrownia Blachownia.

TAURON Polska Energia S.A. posiada pośredni udział na poziomie 50% w kapitale spółki i w organie stanowiącym wykonywany poprzez TAURON Wytwarzanie S.A.

W dniu 28 lipca 2016 roku TAURON Polska Energia S.A., KGHM Polska Miedź S.A. oraz TAURON Wytwarzanie S.A. podpisały porozumienie, na mocy którego zgodnie postanawiają odstąpić od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrowni Blachownia Nowa Sp. z o.o. i rozwiązać łączącą KGHM Polska Miedź S.A. oraz TAURON Wytwarzanie S.A. umowę wspólników, co oznacza wygaśnięcie wszelkich określonych w niej zobowiązań oraz zakończenie wszelkich prac w niej przewidzianych. KGHM Polska Miedź S.A. oraz TAURON Wytwarzanie S.A. zgodnie postanawiają, iż przystąpią do likwidacji spółki, która przeprowadzona zostanie zgodnie z postanowieniami umowy spółki oraz z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. W dniu 11 października 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki rozwiązało i postawiło spółkę Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w stan likwidacji, a także powołało likwidatora. W związku z faktem, iż spółka Elektrownia Blachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji posiada aktywa krótkoterminowe, które mogą w istotnym stopniu podlegać podziałowi pomiędzy wspólników przedsięwzięcia, Grupa nie tworzy dodatkowych odpisów aktualizujących na wartość posiadanych udziałów w spółce.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. i spółki zależne

W 2014 roku została zawarta umowa pomiędzy Grupą TAURON i Grupą ArcelorMittal. Jest to umowa wspólników w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o., która odpowiada za zadania inwestycyjne i operacyjne w obszarze energetyki przemysłowej. Umowa została zawarta na okres 15 lat z możliwością jej przedłużenia. W konsekwencji przeprowadzonych w roku 2014 transakcji, obie grupy kapitałowe posiadają w spółce TAMEH HOLDING Sp. z o.o. po 50% udziałów.

TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jest właścicielem 100% udziałów w TAMEH POLSKA Sp. z o.o., którą utworzyły wniesione aportem przez Grupę TAURON: Zakład Wytwarzania Nowa oraz Elektrownia Blachownia, a także wniesiona przez Grupę ArcelorMittal - Elektrociepłownia w Krakowie. Ponadto TAMEH HOLDING Sp. z o.o. posiada 100% udziałów w TAMEH Czech s.r.o.

W dniu 29 czerwca 2016 roku Zgromadzenie Wspólników TAMEH HOLDING Sp. z o.o. zdecydowało o przeznaczeniu kwoty 48 000 tysięcy złotych na wypłatę dywidendy dla udziałowców. Udział Grupy we wspólnym przedsięwzięciu TAMEH HOLDING Sp. z o.o. został pomniejszony o wartość dywidendy przypadającej dla Grupy w kwocie 24 000 tysięcy złotych.

23. Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć

Pożyczki udzielone na rzecz wspólnego przedsięwzięcia Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższa tabela.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

	Data zawarcia umowy	Kwota pożyczki według umowy	Stan na 31 grudnia 2016		Stan na 31 grudnia 2015		Termin spłaty	Cel
			Kapitał	Odsetki	Kapitał	Odsetki		
Pożyczka podporządkowana	20 czerwca 2012	177 000	177 000	36 381	177 000	28 922	31.12.2032	Realizacja projektu poprzez pozyskanie przez pożyczkobiorcę finansowania zewnętrznego
Pożyczki na spłatę zadłużenia	14 grudnia 2015	15 850	15 850	699	15 850	31	31.12.2027	Spłata rat kapitałowych wraz z odsetkami kredytów udzielonych pożyczkobiorcy przez Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A.
	15 grudnia 2016	15 300	11 000	21	-	-		
Pożyczki pozostałe	25 listopada 2015	2 600	2 600	117	2 100	6	30.06.2017	Finansowanie bieżącej działalności operacyjnej
	22 stycznia 2016	5 500	5 500	214	-	-		
	22 kwietnia 2016	1 200	600	17	-	-		
	27 maja 2016	3 100	3 100	65	-	-		
	31 sierpnia 2016	3 800	2 875	28	-	-		
Razem pożyczki			218 525	37 542	194 950	28 959		
Długoterminowe			203 850	37 101	192 850	28 953		
Krótkoterminowe			14 675	441	2 100	6		

Przychody finansowe z tytułu odsetek od udzielonych pożyczek w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wyniosły 8 583 tysiące złotych.

24. Pozostałe aktywa finansowe

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Udziały i akcje	127 698	136 488
Lokaty i depozyty	38 472	39 724
Instrumenty pochodne	56 417	5 684
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	27 761	2 405
Pożyczki udzielone	15 166	2 108
Wadia, kaucje i zabezpieczenia przekazane	41 818	54 106
Pozostałe	14 561	5 034
Razem	321 893	245 549
Długoterminowe	227 140	211 215
Krótkoterminowe	94 753	34 334

Posiadane udziały i akcje obejmują w głównej mierze udziały w następujących spółkach:

- SCE Jaworzno III Sp. z o.o. o wartości 36 283 tysiące złotych;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Tychy Sp. z o.o. o wartości 32 113 tysięcy złotych;
- PGE EJ 1 Sp. z o.o. o wartości 23 046 tysięcy złotych;
- Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. o wartości 15 063 tysiące złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku jednostka dominująca nabyła jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych za łączną kwotę 25 000 tysięcy złotych. Wartość bilansowa jednostek wycenianych w wartości godziwej wyniosła na dzień 31 grudnia 2016 roku 25 316 tysięcy złotych.

Lokaty i depozyty stanowią aktywa finansowe Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych.

25. Pozostałe aktywa niefinansowe

25.1. Długoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Zaliczki na środki trwale w budowie oraz aktywa niematerialne, w tym:	274 301	358 673
<i>związane z realizacją zadania Budowa Bloku 910 MW w Elektrowni Jaworzno III</i>	271 667	337 531
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	132 862	159 159
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe	15 237	32 543
Razem	422 400	550 375

25.2. Krótkoterminowe pozostałe aktywa niefinansowe

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Koszty rozliczane w czasie, w tym:	78 457	104 251
Koszty przygotowania produkcji w kopalniach węgla kamiennego	36 175	33 411
Ubezpieczenia majątkowe i deliktowe	10 922	15 888
Usługi informatyczne, telekomunikacyjne i pocztowe	17 994	26 367
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	13 366	28 585
Pozostałe aktywa niefinansowe krótkoterminowe, w tym:	106 551	128 808
Zaliczki na dostawy	103 601	120 342
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS	338	3 984
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	2 612	4 482
Razem	185 008	233 059

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. Tabela poniżej przedstawia analitykę funduszu.

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Pożyczki udzielone pracownikom	30 671	31 087
Środki pieniężne	17 093	20 144
Pozostałe aktywa i zobowiązania Funduszu	2 822	(382)
Zobowiązania z tytułu Funduszu	(50 248)	(46 865)
Saldo po skompensowaniu	338	3 984
Odpisy na Fundusz w okresie	(62 180)	(60 388)

26. Zapasy

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Koszt historyczny		
Węgiel, w tym stanowiący:	320 201	324 635
<i>Materiały</i>	98 759	163 644
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	216 831	154 555
Świadectwa pochodzenia energii	783	1 319
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	45 912	3 424
Pozostałe zapasy	115 591	114 037
Razem	482 487	443 415
Odpisy aktualizujące wartość / Aktualizacja wartości		
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	13 226	-
Pozostałe zapasy	(9 593)	(10 136)
Razem	3 633	(10 136)
Wartość netto możliwa do odzyskania / Wartość godziwa		
Węgiel, w tym stanowiący:	320 201	324 635
<i>Materiały</i>	98 759	163 644
<i>Półprodukty i produkcja w toku</i>	216 831	154 555
Świadectwa pochodzenia energii	783	1 319
Prawa do emisji gazów cieplarnianych	59 138	3 424
Pozostałe zapasy	105 998	103 901
Razem	486 120	433 279

Zmiana stanu odpisów aktualizujących zapasy / Aktualizacja wartości zapasów

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Bilans otwarcia	(10 136)	(21 088)
Utworzenie odpisów	(5 417)	(3 220)
Rozwiązanie odpisów	2 682	10 392
Wykorzystanie odpisów	3 278	3 780
Wycena do wartości godziwej uprawnień do emisji zanieczyszczeń	13 226	-
Bilans zamknięcia	3 633	(10 136)

Zapas uprawnień do emisji zanieczyszczeń nabywanych z przeznaczeniem do sprzedaży i realizacji zysku wynikającego ze zmienności cen rynkowych na dzień bilansowy wyceniany jest w wartości godziwej. W związku ze wzrostem cen uprawnień do emisji zanieczyszczeń na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa ujęła dodatnią wycenę w wysokości 13 226 tysięcy złotych. Zmiana wyceny tych uprawnień powinna być analizowana łącznie ze zmianą wyceny kontraktów terminowych związanych z uprawnieniami do emisji zanieczyszczeń.

27. Należności od odbiorców

Krótkoterminowe należności od odbiorców na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższa tabela.

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego		
Należności od odbiorców	1 527 921	1 581 863
Należności od odbiorców - doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	425 705	298 805
Należności dochodzone na drodze sądowej	146 086	227 739
Razem	2 099 712	2 108 407
Odpis aktualizujący		
Należności od odbiorców	(84 036)	(74 828)
Należności dochodzone na drodze sądowej	(121 611)	(203 546)
Razem	(205 647)	(278 374)
Wartość pozycji netto		
Należności od odbiorców	1 443 885	1 507 035
Należności od odbiorców - doszacowanie przychodów z tytułu energii elektrycznej oraz usługi dystrybucyjnej	425 705	298 805
Należności dochodzone na drodze sądowej	24 475	24 193
Razem	1 894 065	1 830 033

Informacje odnośnie odpisów aktualizujących należności od odbiorców oraz inne należności finansowe zaprezentowano w nocie 46.1.1. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

28. Należności z tytułu podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	83 468	909
Należności z tytułu podatku VAT	154 181	205 713
Należności z tytułu akcyzy	24 205	20 314
Pozostałe	2 000	1 409
Razem	263 854	228 345

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiada następujące rozrachunki z tytułu podatku dochodowego:

- należność z tytułu podatku dochodowego w kwocie 83 468 tysięcy złotych, czego kwota 83 153 tysiące złotych dotyczy Podatkowej Grupy Kapitałowej,
- zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego w kwocie 2 371 tysięcy złotych nie dotyczące Podatkowej Grupy Kapitałowej.

Podatkowa Grupa Kapitałowa

W dniu 22 września 2014 roku podpisana została umowa Podatkowej Grupy Kapitałowej („PGK”) na lata 2015 – 2017. PGK została zarejestrowana przez Naczelnika Pierwszego Śląskiego Urzędu Skarbowego pod numerem NIP

2050004308 na podstawie decyzji z dnia 20 listopada 2014 roku. Główne spółki tworzące Podatkową Grupę Kapitałową od dnia 1 stycznia 2015 roku: TAURON Polska Energia S.A., TAURON Wytwarzanie S.A., TAURON Dystrybucja S.A., TAURON Ciepło Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż Sp. z o.o., TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o., TAURON Obsługa Klienta Sp. z o.o., TAURON Ekoenergia Sp. z o.o., TAURON Wydobycie S.A. i Kopalnia Wapienia Czatkowice Sp. z o.o.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku obciążenie Podatkowej Grupy Kapitałowej podatkiem dochodowym wyniosło 217 201 tysięcy złotych. Jednocześnie Podatkowa Grupa Kapitałowa uiściła zaliczki na podatek dochodowy w kwocie 300 053 tysiące złotych oraz posiada należność z tytułu nadpłaty podatku spółki zależnej za okres przed wejściem do PGK w kwocie 301 tysięcy złotych.

29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Środki pieniężne w banku i w kasie	368 274	353 428
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	16 450	10 722
Inne	157	762
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	384 881	364 912
środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	144 404	206 254
Kredyt w rachunku bieżącym	(15 156)	(10 206)
Cash pool	(16 095)	(29 377)
Różnice kursowe	1 103	2 386
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	354 733	327 715

Różnica pomiędzy stanem środków pieniężnych wykazywanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej a stanem wykazywanym w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wynika z kwoty kredytów w rachunkach bieżących, pożyczek z tytułu cash pool od jednostek nie objętych konsolidacją ze względu na sumaryczną nieistotność oraz różnic kursowych z wyceny środków pieniężnych na rachunkach walutowych.

Stan środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania na dzień 31 grudnia 2016 roku stanowią w głównej mierze salda rachunków wadialnych w łącznej kwocie 79 227 tysięcy złotych, jak również saldo środków pieniężnych na rachunkach rozliczeniowych do obsługi obrotu energią elektryczną oraz prawami do emisji na Towarowej Giełdzie Energii S.A. w łącznej kwocie 49 000 tysięcy złotych.

30. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

30.1. Kapitał podstawowy

Kapitał podstawowy na dzień 31 grudnia 2016 roku

Serial/ emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji	Wartość nominalna akcji (w złotych)	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału
AA	na okaziciela	1 589 438 762	5	7 947 194	gotówka/aport
BB	imienne	163 110 632	5	815 553	aport
	Razem	1 752 549 394		8 762 747	

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość kapitału podstawowego, liczba akcji oraz wartość nominalna akcji nie uległy zmianie od dnia 31 grudnia 2015 roku.

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2016 roku (wg najlepszej wiedzy Spółki)

Akcjonariusz	Liczba akcji	Wartość akcji	Udział w kapitale podstawowym (%)	Udział w liczbie głosów (%)
Skarb Państwa	526 848 384	2 634 242	30,06%	30,06%
KGHM Polska Miedź S.A.	182 110 566	910 553	10,39%	10,39%
Nationale - Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	88 742 929	443 715	5,06%	5,06%
Pozostali akcjonariusze	954 847 515	4 774 237	54,49%	54,49%
Razem	1 752 549 394	8 762 747	100,00%	100,00%

Struktura akcjonariatu, według najlepszej wiedzy Spółki, na dzień 31 grudnia 2016 roku nie uległa zmianie w porównaniu do struktury na dzień 31 grudnia 2015 roku.

30.2. Prawa akcjonariuszy

Prawo głosu akcjonariuszy dysponujących powyżej 10% ogółu głosów w Spółce zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonywać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogółu głosów w Spółce.

Ograniczenie prawa głosu, o którym mowa powyżej nie dotyczy Skarbu Państwa i podmiotów zależnych od Skarbu Państwa w okresie, w którym Skarb Państwa wraz z podmiotami zależnymi od Skarbu Państwa posiada liczbę akcji Spółki uprawniającą do wykonywania co najmniej 25% ogółu głosów w Spółce.

Szerzej na temat ograniczeń w wykonywaniu prawa głosu zostało przedstawione w punkcie 6.6. Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2016.

30.3. Kapitał zapasowy

W dniu 8 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło uchwałę w sprawie pokrycia straty netto za rok obrotowy 2015 w wysokości 3 453 908 tysięcy złotych z kapitału zapasowego Spółki.

30.4. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Podziałowi nie podlegają kwoty wyniku z lat ubiegłych powstałe w wyniku rozliczenia połączenia z jednostkami zależnymi, jak również zyski i straty aktuarialne dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujmowane poprzez pozostałe całkowite dochody.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji nie istnieją inne ograniczenia dotyczące wypłaty dywidendy.

Zarząd Spółki rekomenduje pokrycie straty netto za rok obrotowy 2016 w wysokości 166 253 tysiące złotych z kapitału zapasowego Spółki.

30.5. Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Na początek okresu	(73 414)	(143 019)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających	132 108	85 466
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających odniesiona do wyniku finansowego okresu	(4 856)	466
Podatek odroczony	(24 178)	(16 327)
Na koniec okresu	29 660	(73 414)

Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających wynika z wyceny instrumentów Interest Rate Swap (IRS) zabezpieczających ryzyko stopy procentowej z tytułu wyemitowanych obligacji, co zostało szerzej opisane w nocie 45.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dla zawartych transakcji zabezpieczających objętych polityką zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym, Spółka stosuje rachunkowość zabezpieczeń.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku w kapitale z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających Spółka rozpoznała kwotę 29 660 tysięcy złotych. Kwota ta stanowi należność z tytułu wyceny instrumentów IRS na dzień bilansowy w kwocie 36 641 tysięcy złotych, skorygowaną o część wyceny dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji z uwzględnieniem podatku odroczonego.

Wynik finansowy bieżącego okresu obciążony został kwotą 80 658 tysięcy złotych, z czego kwota 85 514 tysięcy złotych stanowi zapłaconą kwotę zrealizowanego zabezpieczenia dotyczącą zakończonych okresów odsetkowych, natomiast kwota (4 856) tysięcy złotych stanowi zmianę wyceny instrumentów dotyczącą naliczonych na dzień bilansowy odsetek z tytułu obligacji. W sprawozdaniu z całkowitych dochodów powyższe koszty z tytułu transakcji zabezpieczających IRS skorygowały wartość kosztów finansowych wynikające z odsetek od wyemitowanych obligacji.

30.6. Udziały niekontrolujące

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Na początek okresu	29 829	30 116
Dywidendy dla udziałów niekontrolujących	(3 043)	(2 787)
Udział w zyskach/(stratach) aktuarialnych dotyczących rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	272	60
Nabycie i odkup udziałów niekontrolujących przez Grupę Kapitałową	325	(662)
Udział w wyniku jednostek zależnych	2 669	3 102
Na koniec okresu	30 052	29 829

31. Dywidendy wypłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Dywidendy wypłacone w okresie		
Dywidendy wypłacone z zysku przez jednostki zależne	(2 787)	(2 630)
Dywidendy wypłacone z zysku przez jednostkę dominującą	-	(262 882)
Dywidenda wypłacona łącznie	(2 787)	(265 512)

Wartość dywidendy na jedną akcję wypłaconej przez jednostkę dominującą za poszczególne lata przedstawiała się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Wypłacona dywidenda na akcję (w złotych)	-	0,15

W dniu 10 marca 2016 roku Zarząd podjął uchwałę dotyczącą rekomendacji Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki przeznaczenia kapitału zapasowego Spółki w części obejmującej kwoty przeniesione z zysków lat ubiegłych na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy Spółki w kwocie 175 255 tysięcy złotych, co daje 0,10 zł na jedną akcję. W dniu 17 marca 2016 roku rekomendacja przedstawiona przez Zarząd została pozytywnie zaopiniowana przez Radę Nadzorczą Spółki.

W dniu 8 czerwca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki nie podjęło uchwały w sprawie użycia kapitału zapasowego Spółki w części obejmującej kwoty przeniesione z zysków lat ubiegłych poprzez przeznaczenie jego części na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy Spółki.

W dniu 23 kwietnia 2015 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło uchwałę o wypłacie dywidendy dla akcjonariuszy Spółki w kwocie 262 882 tysiące złotych z zysku netto Spółki osiągniętego w roku obrotowym 2014, co daje 0,15 zł na jedną akcję. Dywidenda została wypłacona w sierpniu 2015 roku.

32. Nabycie pod wspólną kontrolą

Przejęcie zorganizowanej części przedsiębiorstwa Zakładu Górniczego w Brzeszczach

W dniu 31 grudnia 2015 roku, pomiędzy spółką Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz Spółką Restrukturyzacji Kopalń S.A. („SRK”) zawarta została umowa sprzedaży oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach, jako zorganizowanej części przedsiębiorstwa („ZCP Brzeszcze”). Umowa sprzedaży została zawarta w wykonaniu umowy przedwstępnej z dnia 19 października 2015 roku oraz na podstawie art. 8a ust. 4 Ustawy z dnia 7 września 2007 roku o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego. Zgodnie z podpisaną umową sprzedaży, data wydania przedmiotu sprzedaży i oddania nabytego ZCP Brzeszcze do używania przez Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. ustalona została na 1 stycznia 2016 roku, w tym dniu na Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. przeszły korzyści i ryzyka związane z nabywanym przedmiotem sprzedaży.

W umowie sprzedaży strony uzgodniły, że cena sprzedaży ZCP Brzeszcze należna SRK wyniesie 1 złoty. W związku z faktem, iż KWK Brzeszcze w czasie działania w SRK przynosiła straty, umową z dnia 29 maja 2015 roku zawartą między Ministrem Gospodarki a SRK, przyznano SRK środki budżetowe na pokrycie bieżących strat produkcyjnych przedsiębiorstwa górnictwa w 2015 roku („Pomoc publiczna”). Jednocześnie zgodnie z postanowieniami umowy o zwrot pomocy, Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. zobowiązała się do zwrotu Pomocy publicznej wraz z odsetkami licznymi od dat przekazania poszczególnych transz Pomocy publicznej przez udzielającego Pomocy publicznej do SRK. Tym samym cena nabycia obejmuje cenę zapłaty 1 złoty oraz kwotę zwrotu Pomocy publicznej wraz z należnymi odsetkami na dzień 31 grudnia 2015 roku, tj. 130 218 tysięcy złotych. W okresie roku zakończonego dnia 31 grudnia

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

2016, Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. dokonała zwrotu ww. kwoty pomocy publicznej wraz odsetkami naliczonymi do dnia spłaty. Wydatki z tytułu zwrotu pomocy publicznej zostały zaprezentowane w działalności inwestycyjnej w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o., w związku z faktem, iż transakcja nabycia ZCP Brzeszcze odbywa się pod wspólną kontrolą Skarbu Państwa, rozliczyła połączenie zgodnie z przyjętą przez Grupę polityką rachunkowości metodą łączenia udziałów, przy założeniu braku możliwości przedstawienia danych porównywalnych.

Poniżej przedstawiono bilans na dzień objęcia przez Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. oznaczonej części Zakładu Górniczego w Brzeszczach.

	Stan na 1 stycznia 2016		Stan na 1 stycznia 2016
Aktywa trwałe		Kapitały własne	(14 041)
Rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	215 924	Rezerwy i zobowiązania	
Aktywa netto z tytułu podatku odroczonego	3 127	Rezerwa na likwidację zakładów górniczych	65 992
	219 051	Rezerwy na świadczenia pracownicze	26 462
		Rozliczenia międzyokresowe (rezerwa na niewykorzystane urlopy)	4 203
Aktywa obrotowe		Zobowiązanie z tytułu leasingu	3 132
Zapasy	1 349	Zobowiązanie z tytułu zwrotu pomocy publicznej	130 218
Pozostałe aktywa finansowe	25	Pozostałe zobowiązania	4 459
	1 374		234 466
Razem aktywa	220 425	Razem pasywa	220 425

W związku z faktem, iż Zakład Górniczy Brzeszcze nie sporządzał swojego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF, na potrzeby rozliczenia transakcji Grupa przygotowała bilans ZCP Brzeszcze zgodnie z obowiązującą w Grupie polityką rachunkowości. W tym celu zostały przeprowadzone następujące procedury:

- Środki trwałe zostały wycenione przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego. Dla większości z nich zastosowana została metoda zamortyzowanego kosztu odtworzenia, z uwagi na brak aktywnego rynku.
- Rozpoznane zostały następujące rezerwy:
 - na likwidację zakładu górniczego – rezerwa oszacowana została na bazie kalkulacji zewnętrznych ekspertów;
 - aktuarialne – rezerwa oszacowana została metodami aktuarialnymi na podstawie porozumień regulujących naliczanie i wypłatę odpraw emerytalnych, odpraw rentowych oraz nagród jubileuszowych w Kompanii Węglowej S.A.;
 - na niewykorzystane urlopy – rezerwa została oszacowana przez aktuarium.

W ramach nabycia ZCP Brzeszcze na Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. nie przeszły żadne zobowiązania i należności handlowe związane z tą częścią przedsiębiorstwa, natomiast w ramach zapasów został przejęty jedynie zapas materiałów o wartości 1 349 tysięcy złotych.

Połączenie spółek Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. oraz TAURON Wydobycie S.A.

W dniu 1 grudnia 2016 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek TAURON Wydobycie S.A. (spółka przejmująca) oraz Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. (spółka przejmowana). Połączenie nastąpiło w trybie art. 492 § 1 pkt 1 k.s.h. tj. przez przejęcie, poprzez przeniesienie całego majątku spółki Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o. na spółkę TAURON Wydobycie S.A. Połączenie nie miało wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdania finansowe.

33. Zobowiązania z tytułu zadłużenia

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Kredyty i pożyczki	1 263 553	1 411 776
Wyemitowane obligacje	7 681 128	6 680 433
Leasing finansowy	34 848	46 438
Razem	8 979 529	8 138 647
Długoterminowe	8 759 789	4 924 127
Krótkoterminowe	219 740	3 214 520

33.1. Kredyty i pożyczki

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Waluta kredytu	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	57 918	57 918	17 791	5 894	7 491	7 341	14 575	4 826
	stała	1 183 418	1 183 418	20 445	127 044	162 227	162 227	324 455	387 020
Razem PLN		1 241 336	1 241 336	38 236	132 938	169 718	169 568	339 030	391 846
EUR	zmienna	3 032	13 415	13 415	-	-	-	-	-
Razem EUR		3 032	13 415	13 415	-	-	-	-	-
USD	zmienna	410	1 716	1 716	-	-	-	-	-
Razem USD		410	1 716	1 716	-	-	-	-	-
Razem			1 256 467	53 367	132 938	169 718	169 568	339 030	391 846
Odsetki zwiększające wartość bilansową			7 086						
Razem kredyty i pożyczki				1 263 553					

Zaciągnięte kredyty i pożyczki według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Waluta kredytu	Stopa oprocentowania	Wartość kredytów, pożyczek na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego):					
		w walucie	w złotych	poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
PLN	zmienna	77 350	77 350	29 993	6 864	7 333	7 308	14 316	11 536
	stała	1 316 062	1 316 062	20 444	112 297	147 478	162 214	324 429	549 200
Razem PLN		1 393 412	1 393 412	50 437	119 161	154 811	169 522	338 745	560 736
EUR	zmienna	2 025	8 630	8 630	-	-	-	-	-
Razem EUR		2 025	8 630	8 630	-	-	-	-	-
USD	zmienna	404	1 576	1 576	-	-	-	-	-
Razem USD		404	1 576	1 576	-	-	-	-	-
Razem			1 403 618	60 643	119 161	154 811	169 522	338 745	560 736
Odsetki zwiększające wartość bilansową			8 158						
Razem kredyty i pożyczki				1 411 776					

Zmianę stanu kredytów i pożyczek bez odsetek zwiększających wartość bilansową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Bilans otwarcia	1 403 618	1 225 612
Zmiana stanu kredytów w rachunku bieżącym i pożyczek cash pool	(8 332)	23 184
Zmiana stanu kredytów i pożyczek (bez kredytów w rachunku bieżącym i pożyczek cash pool):	(138 819)	154 822
Spłata	(140 331)	(140 585)
Zaciągnięcie*	914	294 705
Zmiana wyceny	598	702
Bilans zamknięcia	1 256 467	1 403 618

* Uwzględnione zostały koszty zaciągnięcia kredytu.

Główne zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek przedstawia tabela poniżej.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Kredyt/ pożyczka	Kredytodawca/ pożyczkodawca	Cel	Oprocentowanie	Termin spłaty	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Kredyt	Europejski Bank Inwestycyjny	Budowa kotła opalanego biomasa w Elektrowni Jaworzno III oraz remont turbiny parowej	stałe	15.12.2021	105 039	126 218
		Budowa i rozruch bloku kogeneracyjnego w EC Bielsko - Biała	stałe	15.12.2021	150 056	180 303
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych	stałe - ustalone do dnia 15.12.2017	15.06.2024	307 362	348 325
			stałe - ustalone do dnia 15.03.2018	15.09.2024	147 091	165 467
			stałe - ustalone do dnia 15.03.2018	15.09.2024	183 783	206 746
		Modernizacja i rozbudowa sieci elektroenergetycznych oraz modernizacja elektrowni wodnych	stałe - ustalone do dnia 15.09.2019	15.03.2027	297 170	297 132
Pożyczka	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	Budowa jednostki wytwórczej OZE w Elektrowni Jaworzno III	zmiennie	15.12.2022	24 000	28 000
		Budowa instalacji zasilania biomasa oraz modernizacja kotła fluidalnego w ZW Tychy	zmiennie	15.12.2022	16 561	19 216
Pozostałe kredyty i pożyczki					32 491	40 369
Razem					1 263 553	1 411 776

33.2. Wyemitowane obligacje

Wyemitowane obligacje według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Emitent	Transza/Bank	Termin wykupu	Waluta	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)				
				Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowanego kosztu	do 3 miesiący	od 3 do 12 miesiący	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	Bank Gospodarstwa Krajowego	20 grudzień 2019	PLN	107	99 805	-	-	-	99 805	-
		20 grudzień 2020	PLN	107	99 786	-	-	-	99 786	-
		20 grudzień 2021	PLN	107	99 773	-	-	-	99 773	-
		20 grudzień 2022	PLN	107	99 763	-	-	-	-	99 763
		20 grudzień 2023	PLN	107	99 754	-	-	-	-	99 754
		20 grudzień 2024	PLN	107	99 749	-	-	-	-	99 749
		20 grudzień 2025	PLN	107	99 744	-	-	-	-	99 744
		20 grudzień 2026	PLN	107	99 738	-	-	-	-	99 738
		20 grudzień 2027	PLN	107	99 734	-	-	-	-	99 734
		20 grudzień 2028	PLN	107	99 733	-	-	-	-	99 733
		20 grudzień 2020	PLN	74	69 976	-	-	-	69 976	-
		20 grudzień 2021	PLN	74	69 976	-	-	-	69 976	-
		20 grudzień 2022	PLN	74	69 976	-	-	-	-	69 976
		20 grudzień 2023	PLN	74	69 976	-	-	-	-	69 976
		20 grudzień 2024	PLN	74	69 975	-	-	-	-	69 975
		20 grudzień 2025	PLN	74	69 975	-	-	-	-	69 975
		20 grudzień 2026	PLN	74	69 975	-	-	-	-	69 975
		20 grudzień 2027	PLN	74	69 975	-	-	-	-	69 975
		20 grudzień 2028	PLN	74	69 975	-	-	-	-	69 975
		20 grudzień 2029	PLN	74	69 975	-	-	-	-	69 975
	Program Emisji Obligacji z dnia 24.11.2015 roku	29 grudzień 2020	PLN	549	2 244 801	-	-	-	2 244 801	-
		25 marzec 2020	PLN	790	99 771	-	-	-	99 771	-
		9 grudzień 2020	PLN	560	298 761	-	-	-	298 761	-
	TPEA1119	4 listopad 2019	PLN	7 578	1 749 155	-	-	-	1 749 155	-
	Europejski Bank Inwestycyjny	16 grudzień 2034	EUR	1 693	839 330	-	-	-	-	839 330
TAURON Sweden Energy AB (publ)		3 grudzień 2029	EUR	2 067	736 930	-	-	-	-	736 930
Razem obligacje				15 047	7 666 081	-	-	-	4 831 804	2 834 277

Wyemitowane obligacje według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Emitent	Transza/Bank	Termin wykupu	Waluta	Stan na dzień bilansowy		Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)				
				Narosłe odsetki	Wartość kapitału według zamortyzowanego kosztu	do 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
TAURON Polska Energia S.A.	C	12 grudzień 2016	PLN	4 389	2 998 938	2 249 203	749 735	-	-	-
		20 grudzień 2019	PLN	106	99 836	-	-	-	99 836	-
		20 grudzień 2020	PLN	106	99 823	-	-	-	99 823	-
		20 grudzień 2021	PLN	106	99 815	-	-	-	-	99 815
		20 grudzień 2022	PLN	106	99 808	-	-	-	-	99 808
		20 grudzień 2023	PLN	106	99 802	-	-	-	-	99 802
		20 grudzień 2024	PLN	106	99 800	-	-	-	-	99 800
		20 grudzień 2025	PLN	106	99 796	-	-	-	-	99 796
		20 grudzień 2026	PLN	106	99 792	-	-	-	-	99 792
		20 grudzień 2027	PLN	106	99 790	-	-	-	-	99 790
		20 grudzień 2028	PLN	97	99 790	-	-	-	-	99 790
		20 grudzień 2020	PLN	12	70 000	-	-	-	70 000	-
		20 grudzień 2021	PLN	12	70 000	-	-	-	-	70 000
	20 grudzień 2022	PLN	12	70 000	-	-	-	-	70 000	
	TPEA1119	4 listopad 2019	PLN	7 508	1 749 043	-	-	-	1 749 043	-
TAURON Sweden Energy AB (publ)		3 grudzień 2029	EUR	1 921	709 495	-	-	-	-	709 495
Razem obligacje				14 905	6 665 528	2 249 203	749 735	-	2 018 702	1 647 888

Zmianę stanu obligacji bez odsetek zwiększających wartość bilansową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównawczym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Bilans otwarcia	6 665 528	6 803 298
Emisja*	4 273 379	309 789
Wykup	(3 300 000)	(450 000)
Zmiana wyceny	27 174	2 441
Bilans zamknięcia	7 666 081	6 665 528

* Uwzględnione zostały koszty emisji.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku jednostka dominująca dokonała następujących emisji (w wartości nominalnej) oraz wykupów obligacji:

Data emisji / wykupu	Umowa/ Program	Opis	Rok zakończony 31 grudnia 2016	
			Emisja w wartości nominalnej	Wykup
8.01.2016	Umowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego	Emisja trzech transz obligacji o wartości nominalnej 70 000 tysięcy złotych każda, z terminami wykupu 20 grudnia kolejno 2023, 2024 i 2025 roku.	210 000	
29.02.2016	Program emisji obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku	Wcześniejszy wykup obligacji transzy C o wartości nominalnej 2 250 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 roku		(2 250 000)
29.02.2016		Emisja obligacji o wartości nominalnej 2 250 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 29 grudnia 2020 roku	2 250 000	
25.03.2016		Emisja obligacji o wartości nominalnej 100 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 25 marca 2020 roku	100 000	
30.03.2016	Program emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	Emisja obligacji o wartości nominalnej 300 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 30 marca 2020 roku	300 000	
30.09.2016		Wcześniejszy wykup transzy 300 000 tysięcy złotych wyemitowanej w marcu 2016 roku		(300 000)
9.12.2016		Emisja obligacji o wartości nominalnej 300 000 tysięcy złotych z terminem wykupu 9 grudnia 2020 roku	300 000	
9.12.2016	Umowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego	Emisja czterech transz obligacji o wartości nominalnej 70 000 tysięcy złotych każda, z terminami wykupu 20 grudnia kolejno 2026, 2027, 2028 i 2029 roku	280 000	
12.12.2016	Program emisji obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku	Wykup zgodnie z terminem wykupu obligacji transzy C o wartości nominalnej 750 000 tysięcy złotych wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 roku		(750 000)
16.12.2016	Umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym	Emisja obligacji o wartości nominalnej 190 000 tysięcy euro z terminem wykupu 16 grudnia 2034 roku	844 607	
	Razem		4 284 607	(3 300 000)

Największe emisje i spłaty obligacji zostały opisane poniżej:

- W ramach programu emisji obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku saldo zadłużenia na dzień 1 stycznia 2016 roku wynosiło 3 000 000 tysięcy złotych. W dniu 29 lutego 2016 roku nastąpiło nabycie w celu umorzenia 22 500 sztuk

obligacji spośród 30 000 sztuk obligacji tranzy C, wyemitowanych w dniu 12 grudnia 2011 roku. Wcześniejszy wykup nie obejmował pozostałych 7 500 sztuk obligacji tranzy C, które zgodnie z warunkami emisji zostały wykupione w dniu 12 grudnia 2016 roku. Wykup nastąpił po cenie emisyjnej wynoszącej 100 tysięcy złotych, łączna wartość nominalna nabytych i umorzonych obligacji to 2 250 000 tysięcy złotych. Kwota nabycia została powiększona o odsetki należne od dnia rozpoczęcia okresu odsetkowego, w którym nastąpiło nabycie, do dnia nabycia obligacji. Nabycie w celu umorzenia zostało przeprowadzone na podstawie bilateralnych umów zawartych przez Spółkę z obligatariuszami obligacji tranzy C, a głównym celem transakcji była prolongata terminu spłaty przez Spółkę zadłużenia zaciągniętego w formie obligacji. Środki na zrefinansowanie wykupionych obligacji Spółka pozyskała w ramach nowego programu emisji obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku.

- W ramach nowego programu emisji obligacji zawartego w dniu 24 listopada 2015 roku Spółka wyemitowała w dniu 29 lutego 2016 roku 22 500 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 2 250 000 tysięcy złotych, z terminem wykupu w dniu 29 grudnia 2020 roku. Obligacje zostały wyemitowane jako papiery wartościowe niezabezpieczone, zdematerializowane oraz kuponowe. Obligacje zostały objęte po cenie emisyjnej równej wartości nominalnej wynoszącej 100 tysięcy złotych. Oprocentowanie wyemitowanych obligacji zostało ustalone w oparciu o stawkę WIBOR 6M powiększoną o stałą marżę. Obligacje będą wykupywane po cenie emisyjnej w dniu wykupu, a odsetki będą płatne z dołu, na zakończenie każdego okresu odsetkowego na rzecz obligatariuszy będących w posiadaniu obligacji na dzień ustalania praw. Obligacje zostały objęte przez instytucje finansowe będące stronami umów programu emisji obligacji, tj. Bank BGŻ BNP Paribas S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) BV, Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Polska) S.A., Bank Zachodni WBK S.A., CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce, Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A. Oddział w Polsce, ING Bank Śląski S.A., mBank S.A. oraz Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Jednocześnie w ramach przedmiotowego programu miały miejsce również inne emisje o niższej wartości opisane w powyższej tabeli.
- W dniu 14 grudnia 2016 roku pomiędzy Spółką a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym („EBI”) zostały podpisane umowy stanowiące podstawę do przeprowadzenia emisji obligacji hybrydowych o wartości 190 000 tysięcy euro. Celem emisji jest pokrycie wydatków spółki z segmentu Dystrybucja planowanych na lata 2016-2020 i związanych z rozwojem i modernizacją infrastruktury sieci elektroenergetycznej.

Obligacje zostały wyemitowane w dniu 16 grudnia 2016 roku i stanowią podporządkowane, niezabezpieczone, kuponowe papiery wartościowe na okaziciela, które zostały objęte przez EBI w ramach operacji Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, uruchomionego przez EBI wspólnie z Komisją Europejską w celu realizacji tzw. planu Junckera. Termin wykupu przypada 18 lat od daty emisji, przy czym zgodnie z charakterystyką finansowania hybrydowego zdefiniowano pierwszy okres finansowania na 8 lat („I Okres Finansowania”), w którym nie będzie możliwy wcześniejszy wykup obligacji przez Spółkę oraz nie będzie możliwa wcześniejsza sprzedaż obligacji przez EBI na rzecz osób trzecich (w obu przypadkach z zastrzeżeniem wyjątków określonych w umowie). Obligacje są oprocentowane według stałej stopy procentowej w I Okresie Finansowania, natomiast w kolejnym 10-letnim okresie finansowania („II Okres Finansowania”) będą oprocentowane według zmiennej stopy procentowej (Euribor 6M) powiększonej o ustaloną marżę. Umowa przewiduje możliwość odroczenia płatności odsetek od obligacji. Podporządkowany charakter obligacji sprawia, iż w przypadku upadłości lub likwidacji Spółki, zobowiązania wynikające z obligacji będą miały pierwszeństwo zaspokojenia jedynie przed wierzytelnościami akcjonariuszy Spółki. Emisja obligacji ma pozytywny wpływ na stabilność finansową Grupy Kapitałowej, ponieważ obligacje są wyłączone z kalkulacji wskaźnika zadłużenia, stanowiącego kowenant niektórych programów finansowania. Ponadto 50% kwoty obligacji zostało zaliczone przez agencję ratingową jako kapitał w modelu ratingowym, co ma korzystny wpływ na ocenę ratingową Grupy TAURON. Obligacje uzyskały rating agencji ratingowej Fitch na poziomie BB+.

Pozostałe obligacje wyemitowane przez jednostkę dominującą na rynku polskim mają formę zdematerializowaną, są niezabezpieczone, kuponowe o oprocentowaniu opartym o WIBOR 6M powiększonym o marżę odpowiednią dla każdej emisji.

Obligacje wyemitowane przez jednostkę zależną TAURON Sweden Energy AB (publ) to obligacje o oprocentowaniu stałym, a odsetki z tytułu obligacji są płatne w okresach rocznych. Walutą emisji i spłaty jest euro. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa w walucie obligacji wraz z odsetkami wynosiła 167 043 tysiące euro (na dzień 31 grudnia 2015 roku 166 941 tysięcy euro). Spółka udzieliła gwarancji korporacyjnej na rzecz TAURON Sweden Energy AB (publ) celem zabezpieczenia wspomnianych obligacji. Gwarancja obowiązuje w całym okresie obligacji, tj. do dnia 3 grudnia 2029 roku i opiewa na kwotę 168 000 tysięcy euro.

Spółka zabezpiecza część przepływów odsetkowych związanych z wyemitowanymi obligacjami poprzez zawarte kontrakty terminowe swap procentowy (IRS). Instrumenty te objęte są rachunkowością zabezpieczeń, co zostało szerzej opisane w nocie 45.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Podpisane z bankami umowy nakładają na Spółkę zobowiązania natury prawno-finansowej (kovenanty), stosowane standardowo w tego rodzaju transakcjach. Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2016 roku nie wystąpił przypadek przekroczenia kovenantów, czyli naruszenia warunków umów.

33.3. Leasing finansowy

	Stan na 31 grudnia 2016		Stan na 31 grudnia 2015	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie 1 roku	12 026	11 301	13 909	12 715
W okresie od 1 do 5 lat	23 724	23 527	34 691	33 701
Powyżej 5 lat	22	20	24	22
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	35 772	34 848	48 624	46 438
Minus koszty finansowe	(924)	-	(2 186)	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	34 848	34 848	46 438	46 438
Długoterminowe	23 546	23 546	33 723	33 723
Krótkoterminowe	11 302	11 302	12 715	12 715

Na dzień 31 grudnia 2016 roku główne pozycje leasingu finansowego stanowią:

- zobowiązanie z tytułu leasingu budynków w Katowicach w wysokości 26 974 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku – 30 169 tysięcy złotych);
- zobowiązanie z tytułu leasingu maszyn i urządzeń technicznych oraz nieruchomości w wysokości 6 642 tysiące złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku – 15 785 tysięcy złotych).

34. Rezerwy na świadczenia pracownicze

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe	1 480 391	1 850 375
Rezerwa na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	51 222	57 336
Razem	1 531 613	1 907 711
Długoterminowe	1 373 385	1 735 206
Krótkoterminowe	158 228	172 505

34.1. Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Rezerwa na deputaty węglowe	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	341 124	722 734	131 110	2 242	653 165	1 850 375
Koszty bieżącego zatrudnienia	17 093	14 003	2 170	-	37 519	70 785
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	(27 145)	(148 051)	(29 401)	-	(40 296)	(244 893)
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	(6 026)	(54 665)	(15 892)	-	(7 245)	(83 828)
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	10 566	(32 751)	(3 966)	-	3 035	(23 116)
powstałe na skutek innych zmian	(31 685)	(60 635)	(9 543)	-	(36 086)	(137 949)
Wypłacone świadczenia	(22 065)	(22 432)	(3 677)	(2 241)	(74 090)	(124 505)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(20 470)	(53 901)	8 677	-	(84 487)	(150 181)
Koszty odsetek	9 308	19 831	3 590	-	17 372	50 101
Nabycie ZCP Brzeszcze	9 436	-	-	-	17 026	26 462
Pozostałe zmiany	-	-	-	2 247	-	2 247
Bilans zamknięcia	307 281	532 184	112 469	2 248	526 209	1 480 391
Rezerwy długoterminowe	271 934	512 671	108 116	-	468 963	1 361 684
Rezerwy krótkoterminowe	35 347	19 513	4 353	2 248	57 246	118 707

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze, rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Rezerwa na deputaty węglowe	Nagrody jubileuszowe	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	357 017	769 975	170 242	67 661	679 510	2 044 405
Koszty bieżącego zatrudnienia	14 533	8 144	2 960	983	39 023	65 643
Zyski i straty aktuarialne, w tym:	(11 222)	(47 439)	(6 084)	222	(8 683)	(73 206)
powstałe na skutek zmian założeń finansowych	(29 065)	(63 451)	(12 090)	-	(39 657)	(144 263)
powstałe na skutek zmian założeń demograficznych	2 439	15 946	3 749	-	6 687	28 821
powstałe na skutek innych zmian	15 404	66	2 257	222	24 287	42 236
Wyplacone świadczenia	(24 011)	(22 784)	(3 943)	(1 321)	(61 515)	(113 574)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(3 115)	(2 321)	(35 561)	(68 432)	(10 197)	(119 626)
Koszty odsetek	7 922	17 159	3 496	887	15 027	44 491
Pozostałe zmiany	-	-	-	2 242	-	2 242
Bilans zamknięcia	341 124	722 734	131 110	2 242	653 165	1 850 375
Rezerwy długoterminowe	318 390	699 207	126 824	-	581 372	1 725 793
Rezerwy krótkoterminowe	22 734	23 527	4 286	2 242	71 793	124 582

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa zmniejszyła rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i nagrody jubileuszowe z tytułu kosztów przeszłego zatrudnienia o łączną wartość 150 181 tysięcy złotych, co wpłynęło na zwiększenie wyniku finansowego Grupy. Koszty przeszłego zatrudnienia były skutkiem przede wszystkim:

- zmian w Zakładowych Układach Zbiorowych Pracy w spółkach głównie z segmentu Dystrybucja – kwota rozwiązania rezerw z tego tytułu wyniosła 156 792 tysiące złotych;
- zmian wieku emerytalnego - zwiększenie rezerw o 7 174 tysiące złotych.

W związku ze zmianą założeń aktuarialnych przyjętych do wyceny aktuarialnej na dzień 31 grudnia 2016 roku zmniejszono rezerwy o 244 893 tysiące złotych, co wpłynęło na zwiększenie pozostałych całkowitych dochodów o 204 597 tysięcy złotych (rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia) oraz na zwiększenie wyniku finansowego Grupy o 40 296 tysięcy złotych (rezerwy na nagrody jubileuszowe).

Wycena rezerw na świadczenia pracownicze

Rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz na nagrody jubileuszowe zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2016 roku	31 grudnia 2015 roku
Stopa dyskontowa (%)	3,00%	2,75%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,35%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	0,04% - 7,95%	1,14% - 9,10%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	1,00% - 3,50%	0,23% - 2,43%
Przewidywana stopa wzrostu cen energii elektrycznej (%)	3,50%	4,30%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS (%)	3,50%	4,50%
Pozostały średni okres zatrudnienia	9,27 – 25,00	9,80 – 14,90

Analiza wrażliwości

Na dzień 31 grudnia 2016 roku została przeprowadzona analiza wrażliwości wyników wyceny na zmianę stopy dyskonta finansowego oraz na zmiany planowanych wzrostów podstaw w przedziale -0,5 p.p./+0,5 p.p.

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz wartości rezerw wyliczone przy zmienionych założeniach:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2016	Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	307 281	321 730	293 961	294 146	321 401
Taryfa pracownicza	532 184	575 395	493 934	493 934	574 953
Koszty odpisu na ZFŚS	112 469	123 616	106 232	106 294	123 453
Nagrody jubileuszowe	526 209	544 509	509 054	512 185	541 052
Razem		1 565 250	1 403 181	1 406 559	1 560 859

Poniższa tabela prezentuje wartość bilansową poszczególnych tytułów rezerw oraz prezentuje jak zmieniłaby się wartość bilansowa przy innych założeniach:

Tytuł rezerwy	Wartość bilansowa	Odchylenia			
		Stopa dyskonta finansowego		Planowane wzrosty podstaw	
		-0,5 p.p.	+0,5 p.p.	-0,5 p.p.	+0,5 p.p.
Odprawy emerytalne, rentowe i pośmiertne	307 281	14 449	(13 320)	(13 135)	14 120
Taryfa pracownicza	532 184	43 211	(38 250)	(38 250)	42 769
Koszty odpisu na ZFŚS	112 469	11 147	(6 237)	(6 175)	10 984
Nagrody jubileuszowe	526 209	18 300	(17 155)	(14 024)	14 843
Razem, w tym:		87 107	(74 962)	(71 584)	82 716
wpływ na wynik finansowy		18 300	(17 155)	(14 024)	14 843
wpływ na pozostałe całkowite dochody		68 807	(57 807)	(57 560)	67 873

Podziału rezerw na długo i krótkoterminowe Grupa dokonuje na podstawie szacunków dotyczących rozkładu wypłat w czasie przygotowanego przy pomocy technik aktuarialnych.

Okresy zapadalności rezerw na świadczenia pracownicze

	Odprawy emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa pracownicza	ZFŚS	Deputat węglowy	Nagrody jubileuszowe	Razem rezerwy
2017	35 347	19 513	4 353	2 248	57 246	118 707
2018	14 346	21 557	4 421	-	48 304	88 628
2019	14 675	21 067	4 321	-	44 081	84 144
2020	14 167	20 606	4 227	-	39 598	78 598
2021	13 702	20 130	4 134	-	37 973	75 939
Pozostałe lata	215 044	429 311	91 013	-	299 007	1 034 375
Razem	307 281	532 184	112 469	2 248	526 209	1 480 391

34.2. Rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Programy dobrowolnych odejść w segmentach operacyjnych		Pozostała działalność	Razem
	Wytwarzanie	Dystrybucja		
Bilans otwarcia	23 460	25 432	8 444	57 336
Utworzenie	5 383	8 290	14 036	27 709
Rozwiązanie	(571)	(3 797)	(2 504)	(6 872)
Wykorzystanie	(10 673)	(12 863)	(3 415)	(26 951)
Bilans zamknięcia	17 599	17 062	16 561	51 222
Rezerwy długoterminowe	11 701	-	-	11 701
Rezerwy krótkoterminowe	5 898	17 062	16 561	39 521

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Programy dobrowolnych odejść w segmentach operacyjnych			Pozostała działalność	Razem
	Wydobycie	Wytwarzanie	Dystrybucja		
Bilans otwarcia	-	38 867	22 236	1 769	62 872
Utworzenie	4 750	9 864	24 898	8 444	47 956
Rozwiązanie	(4 750)	(419)	(3 563)	-	(8 732)
Wykorzystanie	-	(24 852)	(18 139)	(1 769)	(44 760)
Bilans zamknięcia	-	23 460	25 432	8 444	57 336
Rezerwy długoterminowe	-	9 413	-	-	9 413
Rezerwy krótkoterminowe	-	14 047	25 432	8 444	47 923

Grupa TAURON w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku kontynuowała Programy Dobrowolnych Odejść („PDO”) wprowadzone w latach wcześniejszych oraz wprowadzała nowe PDO.

35. Rezerwy na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałe

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	111 675	101 244	182 877	395 796
Odwroćenie dyskonta	4 904	2 700	11 502	19 106
Zmiana stopy dyskontowej	(35 846)	(9 854)	2 257	(43 443)
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	160	21 212	2 208	23 580
Nabycie ZCP Brzeszcze	65 992	-	-	65 992
Bilans zamknięcia	146 885	115 302	198 844	461 031
Rezerwy długoterminowe	146 885	102 984	152 943	402 812
Rezerwy krótkoterminowe	-	12 318	45 901	58 219
Część długoterminowa pozostałych rezerw				46 498
Razem				449 310

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych	Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych	Rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	120 704	42 774	-	163 478
Odwroćenie dyskonta	2 996	961	-	3 957
Zmiana stopy dyskontowej	(13 308)	(675)	-	(13 983)
Utworzenie/(rozwiązanie) netto	1 283	(1 205)	182 877	182 955
Przeniesienie z zobowiązań grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży	-	59 389	-	59 389
Bilans zamknięcia	111 675	101 244	182 877	395 796
Rezerwy długoterminowe	111 675	100 339	163 449	375 463
Rezerwy krótkoterminowe	-	905	19 428	20 333
Część długoterminowa pozostałych rezerw				1 909
Razem				377 372

35.1. Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

Rezerwa tworzona jest w odniesieniu do zakładów górniczych wchodzących w skład Grupy na bazie szacunku przewidywanych kosztów likwidacji obiektów i przywrócenia stanu pierwotnego terenu po zakończeniu eksploatacji. Więcej informacji na temat kalkulacji rezerwy przedstawiono w nocie 9.19. niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W ramach rezerwy na koszty likwidacji zakładów górniczych ujmowane jest saldo Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych („FLZG”), który zgodnie z przepisami ustawy Prawo geologiczne i górnicze oraz przepisami wykonawczymi wydanymi do tej ustawy tworzony jest przez przedsiębiorstwa górnicze wchodzące w skład Grupy w określonym stosunku procentowym do wartości podatkowych odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych, lub w odniesieniu do opłaty eksploatacyjnej, poprzez przekazanie środków pieniężnych w wysokości równowartości odpisów na wyodrębniony rachunek bankowy. Aktywa finansowe FLZG prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako długoterminowe i krótkoterminowe aktywa finansowe, natomiast saldo FLZG ujmowane jest w ramach rezerwy na przyszłe koszty likwidacji obiektów zakładów górniczych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku w związku z nabyciem zorganizowanej części przedsiębiorstwa Zakładu Górniczego w Brzeszczach, o czym szerzej w nocie 32 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, rezerwa wzrosła o 65 992 tysiące złotych.

Zmniejszenie rezerwy w wysokości 35 846 tysięcy złotych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wynika z przyjęcia do wyceny na dzień 31 grudnia 2016 roku wyższych stóp dyskontowych (3,50%) niż na dzień 31 grudnia 2015 roku (2,75%-3,04%). W okresie porównywalnym na skutek podwyższenia stopy dyskontowej przyjętej do wyceny rezerw na dzień 31 grudnia 2015 roku (zwiększenie z 2,25%-2,50% na 2,75%-3,04%) Grupa rozwiązała rezerwę w wysokości 13 308 tysięcy złotych.

Tabele poniżej przedstawiają kwotę odpisu na FLZG, stan aktywów FLZG oraz saldo zobowiązań z tytułu przyszłych kosztów likwidacji obiektów zakładów górniczych.

Aktywa finansowe Funduszu Likwidacji Zakładów Górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Stan środków na 1 stycznia	42 129	38 232
Odprowadzone środki	4 112	4 463
Odsetki	730	809
Wykorzystanie	(6 051)	(1 375)
Pozostałe zmiany	243	-
Stan środków na 31 grudnia	41 163	42 129
Odpisy na FLZG w okresie	(4 446)	(4 113)

Rezerwa na koszty likwidacji zakładów górniczych

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych	44 442	43 731
Nadwyżka zdyskontowanych szacowanych kosztów likwidacji	102 443	67 944
Razem	146 885	111 675

35.2. Rezerwa na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych

W ramach rezerwy na koszty rekultywacji i demontażu oraz likwidację środków trwałych Grupa ujmuje następujące rezerwy tworzone przez spółki z segmentu Wytwarzanie:

- rezerwa na koszty związane z rekultywacją składowisk popiołów, której saldo na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiło 39 415 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku - 41 855 tysiące złotych);
- rezerwa na koszty związane z demontażem farm wiatrowych, której saldo na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiło 51 088 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2015 roku - 59 389 tysięcy złotych);
- rezerwa na koszty likwidacji środków trwałych w wysokości 24 799 tysięcy złotych utworzona w 2016 roku, która dotyczy likwidacji komina w Elektrowni Jaworzno oraz likwidacji chłodni kominowych i bloku w Elektrowni Łagisza.

35.3. Rezerwa na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem

W związku z naruszeniem harmonogramu oraz istotnych warunków technicznych kontraktu z generalnym wykonawcą projektu budowy bloku gazowo-parowego w Stalowej Woli, które mają wpływ zarówno na bezpieczeństwo i bezawaryjność pracy bloku, jak i jego przyszłą efektywność i koszty jego pracy, w dniu 29 stycznia 2016 roku Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. odstąpiła od kontraktu z generalnym wykonawcą oraz w dniu 22 lutego 2016 roku protokolarnie przejęła teren budowy. Zakończono inwentaryzację prac wykonanych przez generalnego wykonawcę. Trwają procedury odbiorowe dokumentacji poinwentaryzacyjnej. Na bieżąco prowadzona jest konserwacja majątku, która zapobiega jego degradacji.

W związku z powyższym, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Spółka rozpoznała rezerwy na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem - Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. w łącznej kwocie 182 877 tysięcy złotych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Spółka zaktualizowała wartość rezerw na umowy rodzące obciążenia ze wspólnym przedsięwzięciem w związku z odwróceniem dyskonta na dzień bilansowy, co zwiększyło rezerwy o łączną kwotę 11 502 tysiące złotych, jak również dotworzyła rezerwy w kwocie netto 4 465 tysięcy złotych.

Na dzień bilansowy saldo rezerw na umowy rodzące obciążenia wynosi 198 844 tysiące złotych i prezentuje się następująco:

- Rezerwa w wysokości 133 327 tysięcy złotych wynikająca z faktu, iż na podstawie wieloletniej umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej pomiędzy Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. a Spółką oraz PGNiG Energia S.A., Spółka zobowiązana jest do zakupu połowy wolumenu energii elektrycznej po cenie w formule „koszt plus” pokrywającej koszty produkcji oraz zapewniającej obsługę finansowania. Szacując rezerwę przyjęto różnicę między planowanymi cenami rynkowymi energii elektrycznej a kosztami wynikającymi z formuły „koszt plus”.
- Rezerwa w wysokości 54 837 tysięcy złotych związana z faktem, iż Spółka może być zobligowana do pokrycia ewentualnych strat związanych z realizacją klauzuli umownej „take or pay” w ramach umowy kompleksowej dostarczania paliwa gazowego zawartej pomiędzy PGNiG S.A. a Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. Zgodnie z

powyższą klauzulą Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. jest zobowiązana do zapłaty PGNiG S.A. za nieodebrany gaz lub odsprzedaży go na rynku. Szacując rezerwę przyjęto wolumen gazu na lata 2016-2018 zgodnie z zapisami umowy. Część krótkoterminowa rezerwy wynosi 38 608 tysięcy złotych.

- Rezerwa na pokrycie kosztów w kwocie 10 680 tysięcy złotych (z czego 7 293 tysiące złotych stanowi rezerwę krótkoterminową). W związku z opóźnieniem realizacji projektu, na Spółce może spoczywać konieczność pokrycia dodatkowych kosztów funkcjonowania Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A.

Rezerwa na koszty realizacji umowy gazowej oraz na dodatkowe koszty funkcjonowania zostały utworzone w proporcji do udziału Spółki we wspólnym przedsięwzięciu.

W dniu 27 października 2016 roku podpisane zostały pomiędzy Spółką, PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. warunkowe porozumienie w sprawie ustalenia podstawowych warunków brzegowych restrukturyzacji projektu oraz warunkowy aneks do umowy sprzedaży energii elektrycznej. Ponadto, pomiędzy PGNiG S.A. oraz Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. zawarty został warunkowy aneks do umowy na dostawy paliwa gazowego. Powyższe porozumienia i aneksy wejdą w życie w momencie spełnienia warunków zawieszających, tj. dokonania zmiany obowiązujących obecnie umów o finansowanie projektu albo spłaty ostatniej z instytucji finansujących obecnie Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. Celem umożliwienia wejście w życie umowy standstill zawartej przez Spółkę, Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A., PGNiG S.A., Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A., której celem jest zapewnienie, że instytucje finansujące powstrzymają się od postawienia kredytów udzielonych spółce w stan natychmiastowej wymagalności oraz zaspokojenia swoich wierzytelności z ustanowionych zabezpieczeń, na zlecenie Spółki The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd. wystawił trzy gwarancje bankowe dla instytucji finansujących na łączną kwotę 314 486 tysięcy złotych.

Podpisane porozumienia i aneksy stanowią odzwierciedlenie woli Spółki oraz PGNiG S.A. co do kontynuacji budowy bloku gazowo-parowego. Zdaniem Zarządu Spółki podpisane dokumenty umożliwiają dokończenie inwestycji w terminie wstępnie szacowanym na 2019 rok. Ze względu na warunkowy charakter porozumień, o których mowa powyżej, Zarząd zdecydował o utrzymaniu bez zmian głównych założeń stanowiących podstawę kalkulacji rezerwy.

36. Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów

Rezerwy na zobowiązania z tytułu świadectw pochodzenia energii i emisji gazów dotyczą obowiązku za rok bieżący, w związku z czym w całości mają charakter krótkoterminowy.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	153 083	865 051	1 018 134
Utworzenie	381 946	743 312	1 125 258
Rozwiązanie	(63)	(3 884)	(3 947)
Wykorzystanie	(325 230)	(849 394)	(1 174 624)
Bilans zamknięcia	209 736	755 085	964 821

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	8 130	914 926	923 056
Utworzenie	153 084	863 210	1 016 294
Rozwiązanie	(2 290)	(2 202)	(4 492)
Wykorzystanie	(5 841)	(910 883)	(916 724)
Bilans zamknięcia	153 083	865 051	1 018 134

36.1. Rezerwa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii

Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwa krótkoterminowa z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii elektrycznej została oszacowana w wysokości 755 085 tysięcy złotych, z czego: 556 223 tysiące złotych jest

pokryte posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami, 145 727 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zapłatę opłaty zastępczej, 53 135 tysięcy złotych Grupa planuje spełnić poprzez zakup praw majątkowych.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa wypełniła obowiązek umorzenia certyfikatów pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, z kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej za 2015 rok. W związku z powyższym wykorzystana została rezerwa w kwocie 849 394 tysiące złotych.

36.2. Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

Zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości rezerwa na zobowiązanie z tytułu emisji gazów objętych systemem uprawnień do emisji jest tworzona w ciężar kosztów operacyjnych w przypadku, gdy rzeczywista emisja przekracza wolumen posiadanych nieodpłatnych uprawnień do emisji, z uwzględnieniem przypisania nieodpłatnych uprawnień do emisji na poszczególne instalacje przynależne do spółek segmentu Wytwarzanie, tj. TAURON Wytwarzanie S.A. oraz TAURON Ciepło Sp. z o.o. Rezerwa na koszt pokrycia deficytu tworzona jest w wartości nabytych lub zakontraktowanych w tym celu uprawnień oraz według cen rynkowych na dzień bilansowy w odniesieniu do niezabezpieczonego deficytu uprawnień (w przypadku, gdy taka sytuacja wystąpi).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwa na zobowiązanie z tytułu emisji gazów wynosiła 209 736 tysięcy złotych i dotyczyła obowiązku umorzenia uprawnień z tytułu emisji za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku. Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwa została utworzona zarówno dla instalacji TAURON Wytwarzanie S.A., jak i dla instalacji TAURON Ciepło Sp. z o.o.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Grupa wypełniła obowiązek umorzenia uprawnień do emisji gazów za 2015 rok oraz częściowo za rok 2016. Zmiana stanu rezerwy w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku wynika z:

- aktualizacji rezerwy z tytułu obowiązku za rok 2015 - TAURON Wytwarzanie S.A. dotworzyła rezerwę w wysokości 21 937 tysięcy złotych, a TAURON Ciepło Sp. z o.o. rozwiązała rezerwę (63 tysiące złotych);
- utworzenia rezerwy z tytułu obowiązku za rok 2016 - TAURON Wytwarzanie S.A. utworzyła rezerwę w wysokości 319 620 tysięcy złotych, a TAURON Ciepło Sp. z o.o. w wysokości 40 389 tysięcy złotych;
- wykorzystania rezerwy w związku z wypełnieniem obowiązku za rok 2015 i umorzeniem uprawnień do emisji zanieczyszczeń w wysokości 174 957 tysięcy złotych;
- wykorzystania rezerwy w związku z wypełnieniem obowiązku za rok 2016 i umorzeniem w grudniu 2016 roku uprawnień do emisji zanieczyszczeń w wysokości 150 273 tysiące złotych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała na rachunkach w Rejestrze Unii 19 482 951 zarejestrowanych uprawnień, z czego 7 395 649 uprawnień przeznaczonych jest do umorzenia pod spełnienie pozostałego obowiązku za rok 2016.

37. Pozostałe rezerwy

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	91 909	67 711	159 620
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	902	201 928	202 830
Wykorzystanie	(642)	(7 258)	(7 900)
Pozostałe zmiany	(26)	211	185
Bilans zamknięcia	92 143	262 592	354 735
Rezerwy długoterminowe	-	46 498	46 498
Rezerwy krótkoterminowe	92 143	216 094	308 237
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych			58 219
Razem pozostałe rezerwy			366 456

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości	Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy	Rezerwy razem
Bilans otwarcia	93 818	66 341	160 159
Utworzenie/(Rozwiązanie) netto	3 587	5 840	9 427
Wykorzystanie	(5 496)	(6 240)	(11 736)
Pozostałe zmiany	-	1 771	1 771
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	-	(1)	(1)
Bilans zamknięcia	91 909	67 711	159 620
Rezerwy długoterminowe	-	1 909	1 909
Rezerwy krótkoterminowe	91 909	65 802	157 711
Część krótkoterminowa rezerw na koszty demontażu środków trwałych i rekultywację terenu oraz pozostałych			20 333
Razem pozostałe rezerwy			178 044

Rezerwa na bezumowne korzystanie z nieruchomości

Spółki Grupy tworzą rezerwy na wszystkie zgłoszone roszczenia właścicieli nieruchomości, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne oraz instalacje ciepłownicze. Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwa z tego tytułu wynosiła 92 143 tysiące złotych i dotyczyła segmentów:

- Wytwarzanie – 50 196 tysięcy złotych;
- Dystrybucja – 41 947 tysięcy złotych.

W 2012 roku podmiot trzeci wystąpił wobec TAURON Ciepło S.A. (obecnie TAURON Ciepło Sp. z o.o.) z roszczeniami z tytułu uregulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych przebiegających przez jego nieruchomości. Spółka kwestionuje zarówno zasadność tych roszczeń, jak i zasadność dokonanych potrąceń z bieżącymi zobowiązaniami wobec spółki z tytułu dostaw ciepła. W konsekwencji spółka wystąpiła na drogę postępowania sądowego celem dochodzenia bieżących należności wobec dłużnika. W dalszym toku postępowania zostanie zweryfikowana kwota ewentualnych roszczeń tego podmiotu z tytułu regulowania stanów prawnych urządzeń przesyłowych spółki. W związku z toczącym się sporem, mając na uwadze przyjętą politykę rachunkowości, rozpoznana została rezerwa na szacowane koszty powyższego roszczenia. Mając na uwadze toczący się spór sądowy, uwzględniając zapisy MSR 37.92 Grupa nie ujawnia wszystkich informacji związanych z ww. kwestią, a wymaganych przez MSR 37.

Rezerwy na spory sądowe, roszczenia od kontrahentów i pozostałe rezerwy

Istotne rezerwy ujęte w ramach pozostałych rezerw zostały opisane poniżej:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Tytuł	Segment	Opis	Stan na 31 grudnia 2016	Wpływ na wynik brutto roku 2016
Rezerwa na kary umowne	Wytwarzanie	W związku z ryzykiem zapewnienia trwałości projektów, które wymagane było w umowach o dofinansowanie projektów: • Budowy kotła na biomasę w Elektrowni Jaworzno III – Elektrowni II; • Budowy instalacji do produkcji energii elektrycznej w Odnawialnym Źródle Energii w Stalowej Woli utworzono rezerwę na zwrot dotacji w wysokości 52 297 tysięcy złotych. W związku z ryzykiem wypowiedzenia przez Polski Fundusz Rozwoju S.A. umowy, wynikającym z odstąpienia przez TAURON Wytwarzanie S.A. od realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego na terenie Elektrowni Łagisza w Będzinie oraz ryzykiem naliczenia kary umownej utworzono rezerwę w wysokości 11 250 tysięcy złotych.	63 547	(63 547)
Rezerwa na karę pieniężną na rzecz Urzędu Regulacji Energetyki ("URE")	Dystrybucja	Rezerwa dotycząca ryzyka naruszenia ustawy Prawo energetyczne z dnia 10 kwietnia 1997 roku poprzez wprowadzenie w błąd Prezesa URE w zakresie przedstawianych na jego żądanie informacji.	20 436	(20 436)
Rezerwa na wzrost wynagrodzenia za służebności przesyłu	Dystrybucja	Rezerwa dotyczy ryzyka zwiększonych opłat okresowych za służebność przesyłu dla infrastruktury energetycznej zlokalizowanej na terenach nadleśnictw podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w związku ze zmianą charakteru gruntów z terenów leśnych na grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.	21 700	(21 700)
Postępowania przed Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów ("UOKiK")	Dystrybucja	Rezerwa na kary pieniężne nałożone przez Prezesa UOKiK w sprawie nadużywania przez ENION S.A. (obecnie TAURON Dystrybucja S.A.) pozycji dominującej na rynku dystrybucji energii elektrycznej. Na dzień 31 grudnia 2016 roku rezerwa z tego tytułu dotyczyła kar pieniężnych, dla których postępowania przez Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie zostały na ten dzień zakończone. Saldo rezerwy pozostało bez zmian w stosunku do dnia 31 grudnia 2015 roku.	7 302	-
Rezerwa na podatek od nieruchomości	Wydobycie	Rezerwy na postępowania w zakresie podatku od nieruchomości od podziemnych wyrobisk górniczych	23 008	(20 860)
Rezerwa na podatek od towarów i usług	Sprzedaż	Rezerwa utworzona w związku z trwającym postępowaniem kontrolnym wszczętym przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie („Dyrektor UKS”) w zakresie podatku od towarów i usług. Czas trwania postępowania kontrolnego był wielokrotnie przedłużany przez Dyrektora UKS – aktualnie nowy termin jego zakończenia został wyznaczony na dzień 28 kwietnia 2017 roku.	64 494	(64 494)

38. Rozliczenia międzyokresowe i dotacje rządowe

38.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Rozliczenia międzyokresowe przychodów, w tym:	293 284	325 861
Darowizny, dopłaty na nabycie oraz nieodpłatnie otrzymane środki trwałe	71 849	83 308
Opłaty przyłączeniowe	218 075	240 485
Pozostałe rozliczenia przychodów	3 360	2 068
Dotacje rządowe, w tym:	317 505	382 660
Otrzymane dopłaty w ramach funduszy europejskich	211 981	286 222
Umorzenie pożyczek z funduszy środowiskowych	28 068	11 801
Rozliczenie wyceny kredytów preferencyjnych	37 777	39 401
Pozostałe rozliczenia dotacji rządowych	39 679	45 236
Razem	610 789	708 521
Długoterminowe	553 874	650 364
Krótkoterminowe	56 915	58 157

38.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopow	48 640	37 468
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii	140 930	140 946
Oplaty z tytułu ochrony środowiska	3 806	4 449
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe kosztów	17 790	13 317
Razem	211 166	196 180
Długoterminowe	419	-
Krótkoterminowe	210 747	196 180

39. Zobowiązania wobec dostawców

Krótkoterminowe zobowiązania wobec dostawców na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku prezentuje tabela poniżej:

Zobowiązania wobec dostawców w Segmentach	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Dystrybucja	294 573	281 839
<i>w tym od spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A.</i>	<i>200 732</i>	<i>176 859</i>
Sprzedaż	247 487	245 424
Wydobycie	144 722	83 111
Wytwarzanie	100 857	130 606
Pozostałe	42 090	49 726
Razem	829 729	790 706

40. Zobowiązania inwestycyjne

Krótkoterminowe zobowiązania inwestycyjne na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku prezentuje tabela poniżej:

Zobowiązania inwestycyjne w segmentach	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Wytwarzanie	511 403	290 916
Dystrybucja	336 624	420 735
Wydobycie	159 138	30 603
Sprzedaż i Pozostałe	26 639	24 589
Razem	1 033 804	766 843

Wzrost zobowiązań inwestycyjnych w Segmencie Wytwarzanie dotyczył głównie wzrostu zobowiązań związanych z budową bloku 910 w Jaworznie, które na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiły 458 484 tysiące złotych, a na dzień 31 grudnia 2015 roku - 124 690 tysięcy złotych.

Wzrost zobowiązań inwestycyjnych w Segmencie Wydobycie dotyczył głównie zobowiązania z tytułu zabudowy kompleksu ścianowego Zakładu Górniczego Brzeszcze w kwocie 89 080 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku zobowiązanie z tego tytułu nie wystąpiło.

Zobowiązania inwestycyjne długoterminowe zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji pozostałe zobowiązania finansowe. Na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku zobowiązania z tego tytułu wynosiły odpowiednio: 299 tysięcy złotych (Segment Dystrybucja), 916 tysięcy złotych (Segment Dystrybucja – 416 tysięcy złotych, Segment Sprzedaż – 500 tysięcy złotych).

Zobowiązania do poniesienia nakładów inwestycyjnych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa zobowiązała się ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwale i aktywa niematerialne odpowiednio w wysokości 4 368 685 tysięcy złotych oraz 5 597 990 tysięcy złotych, z czego największe pozycje przedstawiono w poniższej tabeli:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Segment operacyjny	Przedmiot umowy / nazwa projektu inwestycyjnego	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Wytwarzanie	Budowa bloku energetycznego o mocy 910 MW na parametry nadkrytyczne w Elektrowni Jaworzno III	2 579 313	3 773 520
	Przekazanie do eksploatacji części układu nawęglania zewnętrznego oraz układu odpopielania dla potrzeb bloku energetycznego o mocy 910 MW w Elektrowni Jaworzno III	229 150	144 325
Dystrybucja	Budowa nowych mocy w kogeneracji Elektrociepłowni Tychy	10 000	98 970
	Wykonanie przebudowy dwutorowej linii napowietrznej relacji Przybków-Kąty Wrocławskie-Klecina	31 446	73 140
	Wdrożenie systemu inteligentnego opomiarowania Smart City Wrocław	18 880	91 126
	Budowa Centrum Zarządzania Siecią w Krakowie i we Wrocławiu	30 951	55 176
Wydobycie	Budowa szybu Grzegorz wraz z infrastrukturą oraz wyrobiskami towarzyszącymi	16 484	22 105
	Budowa poziomu 800 m w Zakładzie Górniczym Janina	19 578	37 986
	Program inwestycyjny w Zakładzie Górniczym Brzeszcze	32 731	-

41. Zobowiązania z tytułu podatków i opłat

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Podatek dochodowy od osób prawnych	2 371	85 357
Podatek dochodowy od osób fizycznych	51 084	46 841
Podatek akcyzowy	41 549	42 467
Podatek VAT	98 114	46 787
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	170 039	156 635
Oplaty za korzystanie ze środowiska	40 964	46 889
Pozostałe	6 822	4 673
Razem	410 943	429 649

Spadek zobowiązań z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych związany jest faktem, iż na dzień 31 grudnia 2016 roku PGK posiadała należność z tytułu podatku dochodowego w kwocie 83 153 tysiące złotych, co zostało szerzej opisane w nocie 28 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, natomiast na dzień 31 grudnia 2015 roku PGK posiadała zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego w kwocie 82 944 tysiące złotych.

42. Pozostałe zobowiązania finansowe

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń i potrąceń od wynagrodzeń	174 212	172 660
Wadła, kaucje, zabezpieczenia otrzymane	79 415	120 890
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	12 560	16 149
Instrumenty pochodne	560	112 109
Pozostałe	61 922	20 563
Razem	328 669	442 371
Długoterminowe	72 374	101 705
Krótkoterminowe	256 295	340 666

Instrumenty pochodne zostały opisane w nocie 45.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

43. Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Wpłaty kontrahentów dotyczące przyszłych okresów, w tym:	298 606	273 168
Przedpłaty na poczet opłaty przyłączeniowej	21 369	25 366
Nadpłaty od klientów	245 544	240 700
Inne	31 693	7 102
Pozostałe zobowiązania niefinansowe krótkoterminowe	2 573	754
Razem	301 179	273 922

NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH

44. Istotne pozycje skonsolidowanego sprawozdania z przepłyów pieniężnych

44.1. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych i wartości firmy

Odpisy aktualizujące w kwocie 867 109 tysięcy złotych, które korygują wynik przed opodatkowaniem Grupy zostały szerzej opisane w nocie 11 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zmiana stanu kapitału obrotowego

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Zmiana stanu należności, w tym:	(46 280)	118 806
Bilansowa zmiana stanu należności od odbiorców	(64 032)	87 065
Korekta nabycia ZCP Brzeszcze i objęcia nowych spółek konsolidacją	12 496	13 200
Pozostałe korekty	5 256	18 541
Zmiana stanu zapasów, w tym:	(55 731)	90 497
Bilansowa zmiana stanu zapasów	(52 841)	94 317
Korekta o przesunięcie zapasów do/z rzeczowych aktywów trwałych	(4 347)	(4 502)
Pozostałe korekty	1 457	682
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek, w tym:	156 247	(180 636)
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań wobec dostawców	39 023	(126 038)
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu wynagrodzeń, ubezpieczeń i pozostałych zobowiązań finansowych	(1 536)	(74 211)
Bilansowa zmiana stanu zobowiązań niefinansowych	27 257	(3 649)
Zmiana stanu zobowiązań podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	64 280	2 174
Korekta nabycia ZCP Brzeszcze i objęcia nowych spółek konsolidacją	(24 610)	(9 395)
Korekta o zmianę stanu podatku od towarów i usług dot. zobowiązań inwestycyjnych	50 570	33 574
Pozostałe korekty	1 263	(3 091)
Zmiana stanu pozostałych aktywów długo- i krótkoterminowych, w tym:	341 335	(104 176)
Bilansowa zmiana stanu pozostałych aktywów niefinansowych długo i krótkoterminowych	176 026	95 543
Zmiana stanu należności podatkowych za wyjątkiem podatku dochodowego	47 050	(94 481)
Zmiana stanu praw do emisji zanieczyszczeń długo i krótkoterminowych	(8 727)	(157 717)
Zmiana stanu praw majątkowych pochodzenia energii długo i krótkoterminowych	218 347	47 037
Zmiana stanu zaliczek na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	(84 372)	(49 172)
Reklasyfikacja do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	39 758
Pozostałe korekty	(6 989)	14 856
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych, w tym:	(140 063)	(73 962)
Bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych i dotacji rządowych	(82 746)	(2 891)
Korekta o nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	(18 919)	(21 348)
Korekta o otrzymane dotacje	(29 220)	(41 941)
Pozostałe korekty	(9 178)	(7 782)
Zmiana stanu rezerw, w tym:	(28 173)	141 843
Bilansowa zmiana stanu rezerw długo i krótkoterminowych	(169 061)	127 291
Korekta o zyski/straty aktuarialne od rezerw po okresie zatrudnienia ujmowane w pozostałe całkowite dochody	204 597	64 523
Korekta nabycia ZCP Brzeszcze	(92 454)	-
Korekta o zmianę stanu rezerw na rekultywację i demontaż ujmowane w korespondencji z rzeczowymi aktywami trwałymi	33 415	10 699
Reklasyfikacja do/z aktywów przeznaczonych do zbycia	-	(59 375)
Pozostałe korekty	(4 670)	(1 295)
Razem	227 335	(7 628)

Podatek dochodowy zapłacony

Podatek dochodowy zapłacony w kwocie 394 792 tysiące złotych wynika w głównej mierze z zapłaty przez Podatkową Grupę Kapitałową w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku zaliczek podatku dochodowego za rok 2016 w kwocie 300 054 tysiące złotych oraz zaliczki za czwarty kwartał roku 2015 w kwocie 88 784 tysiące złotych.

44.2. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(3 590 348)	(3 877 348)
Nabycie aktywów niematerialnych	(127 446)	(117 145)
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych skorygowanych o VAT	214 984	138 635
Zmiana stanu zaliczek	84 372	49 172
Koszty remontów oraz wytworzenie we własnym zakresie	(99 017)	(180 912)
Pozostałe	1 159	14 088
Razem	(3 516 296)	(3 973 510)

Zwrot pomocy publicznej

Wydatki z tytułu zwrotu pomocy publicznej w kwocie 131 077 tysięcy złotych związane są z dokonaniem przez spółkę Nowe Brzeszcze Grupa TAURON Sp. z o.o., na podstawie postanowień umowy o zwrot pomocy publicznej, zwrotem środków pieniężnych, co zostało szerzej opisane w nocie 32 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nabycie aktywów finansowych

Wydatki z tytułu nabycia aktywów finansowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku w kwocie 36 621 tysięcy złotych obejmują przede wszystkim nabycie przed jednostką dominującą jednostek uczestnictwa w wysokości 25 000 tysięcy złotych.

Udzielenie pożyczek

Wydatki z tytułu udzielenia pożyczek związane są z przekazaniem przez jednostkę dominującą dla spółki współzależnej Elektrociepłownia Stalowa Wola S.A. transz pożyczek w łącznej kwocie 23 575 tysięcy złotych na podstawie umów zawartych w listopadzie 2015 roku oraz w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, co zostało szerzej opisane w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dywidendy otrzymane

Wpływy z tytułu dywidend otrzymanych w kwocie 29 728 tysięcy złotych związane są w głównej mierze z otrzymaniem przez Spółkę dywidendy od jednostki współzależnej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. w kwocie 24 000 tysięcy złotych.

44.3. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wykup dłużnych papierów wartościowych

Wydatki z tytułu wykupu dłużnych papierów wartościowych wynikają z wykupu przez Spółkę w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku obligacji Transzy C w łącznej kwocie 3 000 000 tysięcy złotych oraz wcześniejszego wykupu w dniu 30 września 2016 roku Transzy 300 000 tysięcy złotych, wyemitowanej w marcu 2016 roku.

Splata pożyczek/kredytów

Wydatki z tytułu spłaty pożyczek i kredytów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w kwocie 140 331 tysięcy złotych wynikają w głównej mierze ze spłaty przez jednostkę dominującą w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku rat kredytu do Europejskiego Banku Inwestycyjnego w kwocie 132 818 tysięcy złotych.

Odsetki zapłacone

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Odsetki zapłacone od dłużnych papierów wartościowych	(296 949)	(286 692)
Odsetki zapłacone od kredytów	(53 183)	(57 536)
Odsetki zapłacone od leasingu	(955)	(1 237)
Razem, w tym:	(351 087)	(345 465)
stanowiące wydatek finansowy	(255 116)	(276 305)
stanowiące wydatek inwestycyjny	(95 971)	(69 160)

Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych poniesione koszty finansowania zewnętrznego aktywowane w bieżącym okresie na składniki aktywów jako wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych w przepływach z działalności inwestycyjnej.

Emisja dłużnych papierów wartościowych

Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku związane są z:

- emisją przez Spółkę obligacji o łącznej wartości nominalnej 2 950 000 tysięcy złotych w ramach zawartego w listopadzie 2015 roku programu emisji obligacji, co zostało szerzej opisane w nocie 33.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego;
- emisją przez Spółkę transz obligacji w ramach umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w łącznej kwocie 490 000 tysięcy złotych;
- emisją przez Spółkę podporządkowanych obligacji hybrydowych w kwocie 844 607 tysięcy złotych.

INSTRUMENTY FINANSOWE I ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM

45. Instrumenty finansowe

45.1. Wartość bilansowa i wartość godziwa kategorii i klas instrumentów finansowych

Kategorie i klasy aktywów finansowych	Nota	Stan na 31 grudnia 2016		Stan na 31 grudnia 2015	
		wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
1 Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu		45 092		5 684	
Instrumenty pochodne	45.3	19 776	19 776	5 684	5 684
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	24	25 316	25 316	-	-
2 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży		130 143		140 783	
Udziały i akcje (długoterminowe)	24	123 594		132 383	
Udziały i akcje (krótkoterminowe)	24	4 104		4 105	
Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	24	2 445	2 445	2 405	2 405
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe		-	-	1 890	1 890
3 Pożyczki i należności		2 245 033		2 150 918	
Należności od odbiorców	27	1 894 065	1 894 065	1 830 033	1 830 033
Lokaty i depozyty	24	38 472	38 472	39 724	39 724
Pożyczki udzielone		256 117	256 117	223 911	223 911
Inne należności finansowe		56 379	56 379	57 250	57 250
4 Aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39		461 348		418 127	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach	22	461 348		418 127	
5 Instrumenty pochodne zabezpieczające	45.3	36 641	36 641	-	-
6 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	384 881	384 881	364 912	364 912
Razem aktywa finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:		3 303 138		3 080 424	
Aktywa trwałe		929 439		851 145	
Udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach		461 348		418 127	
Pożyczki udzielone na rzecz wspólnych przedsięwzięć		240 951		221 803	
Pozostałe aktywa finansowe		227 140		211 215	
Aktywa obrotowe		2 373 699		2 229 279	
Należności od odbiorców		1 894 065		1 830 033	
Pozostałe aktywa finansowe		94 753		34 334	
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		384 881		364 912	

Kategorie i klasy zobowiązań finansowych	Nota	Stan na 31 grudnia 2016		Stan na 31 grudnia 2015	
		wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
1 Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu		560		16 642	
Instrumenty pochodne	45.3	560	560	16 642	16 642
2 Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu		11 136 323		9 980 020	
Kredyty i pożyczki preferencyjne	33.1	41 748	41 748	47 999	47 999
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	33.1	1 206 649	1 209 558	1 353 571	1 375 724
Kredyty w rachunku bieżącym	33.1	15 156	15 156	10 206	10 206
Wyemitowane obligacje	33.2	7 681 128	7 719 015	6 680 433	6 683 707
Zobowiązania wobec dostawców	39	829 729	829 729	790 706	790 706
Pozostałe zobowiązania finansowe	42	158 383	158 383	157 240	157 240
Zobowiązania inwestycyjne	40	1 034 103	1 034 103	767 759	767 759
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		156 867	156 867	155 957	155 957
Zobowiązania z tytułu umów ubezpieczenia	42	12 560	12 560	16 149	16 149
3 Zobowiązania z tytułu gwarancji, factoringu i wyłączone z zakresu MSR 39		34 848		46 438	
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	33.3	34 848	34 848	46 438	46 438
4 Instrumenty pochodne zabezpieczające	45.3	-	-	95 467	95 467
Razem zobowiązania finansowe, w tym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:		11 171 731		10 138 567	
Zobowiązania długoterminowe		8 832 163		5 025 832	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia		8 759 789		4 924 127	
Pozostałe zobowiązania finansowe		72 374		101 705	
Zobowiązania krótkoterminowe		2 339 568		5 112 735	
Zobowiązania z tytułu zadłużenia		219 740		3 214 520	
Zobowiązania wobec dostawców		829 729		790 706	
Zobowiązania inwestycyjne		1 033 804		766 843	
Pozostałe zobowiązania finansowe		256 295		340 666	

Pochodne instrumenty finansowe klasyfikowane do kategorii aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz stanowiące instrumenty zabezpieczające, które na dzień bilansowy wycenione są w wartości godziwej, zostały wycenione zgodnie z metodologią opisaną w nocie 45.3 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Ujawnienie odnośnie hierarchii wartości godziwej zostało również zaprezentowane w nocie 45.3. Wycena jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych została zaklasyfikowana do Poziomu 1 hierarchii wyceny wartości godziwej.

Instrumenty finansowe klasyfikowane do pozostałych kategorii instrumentów finansowych:

- Na dzień 31 grudnia 2016 roku instrumenty finansowe o stałej stopie procentowej - kredyty otrzymane z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacje wyemitowane przez spółkę zależną, zostały wycenione w wartości godziwej. Wycena wartości godziwej wspomnianych instrumentów finansowych dokonana została jako bieżąca wartość przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych aktualnie obowiązującą stopą procentową dla danej obligacji czy kredytu, tzn. przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych. Wycena została sklasyfikowana do Poziomu 2 hierarchii wyceny wartości godziwej. Wartość godziwa obligacji wyemitowanych w grudniu 2016 roku o wartości nominalnej 190 000 tysięcy euro, oprocentowanych w oparciu o stałą stopę procentową w pierwszym okresie finansowania, z uwagi na datę emisji zbliżoną do dnia bilansowego nie odbiegała od wartości bilansowej.
- Wartość godziwa pozostałych instrumentów finansowych (poza udziałami i akcjami w ramach kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz wyłączonych z zakresu MSR 39, o czym mowa poniżej) na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku nie odbiegała istotnie od wartości prezentowanych w sprawozdaniach finansowych za poszczególne okresy z następujących powodów:
 - w odniesieniu do instrumentów krótkoterminowych ewentualny efekt dyskonta nie jest istotny;
 - instrumenty te dotyczą transakcji zawieranych na warunkach rynkowych.

Z powyższych względów wartość godziwa wspomnianych instrumentów w powyższych tabelach została ujawniona w wysokości wartości bilansowej.

- Grupa nie ujawnia wartości godziwej dla udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach, zaklasyfikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Grupa nie jest w stanie wiarygodnie

ustalić wartości godziwej posiadanych udziałów i akcji w spółkach nienotowanych na aktywnych rynkach. Na dzień bilansowy są one wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Podobnie, udziały i akcje we wspólnych przedsięwzięciach – aktywa finansowe wyłączone z zakresu MSR 39 - zgodnie z polityką rachunkowości Grupy wyceniane są według metody praw własności.

45.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	-	5 728	-	-	-	-	5 728
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	7 412	-	27 902	(177 949)	(80 658)	(957)	(224 250)
Różnice kursowe	(2 088)	-	183	(28 356)	-	-	(30 261)
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	14 495	(203)	(603)	-	-	-	13 689
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	-	-	-	(18 767)	-	-	(18 767)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	-	2 114	(416)	-	-	-	1 698
Inne	(43)	-	-	-	-	-	(43)
Przychody/(koszty) finansowe netto	19 776	7 639	27 066	(225 072)	(80 658)	(957)	(252 206)
Aktualizacja wartości	15 982	-	(22 943)	-	-	-	(6 961)
Wynik na zrealizowanych towarowych pochodnych instrumentach finansowych	(34 365)	-	-	-	-	-	(34 365)
Przychody/(koszty) operacyjne netto	(18 383)	-	(22 943)	-	-	-	(41 326)
Zmiana wyceny	-	-	-	-	127 252	-	127 252
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-	127 252	-	127 252

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku (dane przekształcone)

	Aktywa / zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - przeznaczone do obrotu	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	Aktywa / zobowiązania finansowe wyłączone z zakresu MSR 39	Razem
Dywidendy i udziały w zyskach	-	4 684	-	-	-	-	4 684
Przychody/(Koszty) z tytułu odsetek	15 651	-	44 734	(189 057)	(89 380)	(1 236)	(219 288)
Różnice kursowe	1 887	-	(24)	(2 152)	-	813	524
Odpisy aktualizujące/ aktualizacja wartości	2 148	189	(9 798)	-	-	-	(7 461)
Prowizje związane z kredytami i papierami dłużnymi	-	-	-	(12 514)	-	-	(12 514)
Zysk/(strata) ze zbycia inwestycji	3	754	-	-	-	-	757
Inne	(9 237)	-	-	-	-	-	(9 237)
Przychody/(koszty) finansowe netto	10 452	5 627	34 912	(203 723)	(89 380)	(423)	(242 535)
Aktualizacja wartości	267	-	(29 461)	-	-	-	(29 194)
Wynik na zrealizowanych towarowych pochodnych instrumentach finansowych	762	-	-	-	-	-	762
Przychody/(koszty) operacyjne netto	1 029	-	(29 461)	-	-	-	(28 432)
Zmiana wyceny	-	-	-	-	85 932	-	85 932
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-	85 932	-	85 932

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

45.3. Instrumenty pochodne

	Stan na 31 grudnia 2016				Stan na 31 grudnia 2015			
	Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem		Odniesiono w wynik finansowy	Odniesiono w pozostałe całkowite dochody	Ogółem	
			Aktywa	Zobowiązania			Aktywa	Zobowiązania
CCIRS	-	-	-	-	(11 368)	-	3 055	(14 423)
IRS	23	36 618	36 641	-	(4 833)	(90 634)	-	(95 467)
Forward/futures towarowy	15 999	-	16 559	(560)	17	-	2 225	(2 208)
Forward walutowy	3 217	-	3 217	-	393	-	404	(11)
Instrumenty pochodne razem, w tym:			56 417	(560)			5 684	(112 109)
Długoterminowe			35 814	-			16	(15 156)
Krótkoterminowe			20 603	(560)			5 668	(96 953)

Wartość godziwa, w odniesieniu do poszczególnych pochodnych instrumentów finansowych, ustalana jest w następujący sposób:

Instrument pochodny	Metodologia ustalania wartości godziwej
IRS	W oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy stanowiące różnicę pomiędzy ceną terminową (skalkulowaną w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych) a ceną transakcyjną.
Kontrakty walutowe forward	W oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy stanowiące różnicę pomiędzy ceną terminową (skalkulowaną w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fx swap) a ceną transakcyjną.
Kontrakty towarowe (forward, futures)	Wartość godziwa transakcji terminowych na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń, energii elektrycznej oraz innych towarów ustalana jest w oparciu o ceny notowane na aktywnym rynku lub w oparciu o przepływy pieniężne stanowiące różnicę pomiędzy indeksem referencyjnym cenowym (krzywą forward) i ceną kontraktu przewidzianą w umowie.

Hierarchia wartości godziwej w odniesieniu do pochodnych instrumentów finansowych przedstawiała się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2016		Stan na 31 grudnia 2015	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Aktywa				
Instrumenty pochodne - towarowe	16 559	-	2 225	-
Instrumenty pochodne CCIRS	-	-	-	3 055
Instrumenty pochodne IRS	-	36 641	-	-
Instrumenty pochodne - walutowe	-	3 217	-	404
Zobowiązania				
Instrumenty pochodne - towarowe	560	-	2 208	-
Instrumenty pochodne - walutowe	-	-	-	11
Instrumenty pochodne CCIRS	-	-	-	14 423
Instrumenty pochodne IRS	-	-	-	95 467

Instrumenty pochodne zabezpieczające (objęte rachunkowością zabezpieczeń) – IRS

Zgodnie z decyzją Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym z dnia 30 stycznia 2012 roku Spółka zabezpieczyła ryzyko stopy procentowej z tytułu wyemitowanych obligacji w ramach Programu Emisji Obligacji (transze A i C) poprzez zawarcie transakcji zabezpieczającej swap procentowy (IRS) na okres pięciu lat. Zawarcie transakcji podyktowane było zmiennością oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu płatności odsetkowych wynikających z wyemitowania obligacji w PLN o zmiennym oprocentowaniu opartych na stopie referencyjnej WIBOR dla okresu sześciomiesięcznego (WIBOR 6M). Spółka zabezpieczyła 80% przepływów. Transakcja dotycząca transzy A została rozliczona w dniu zapadalności instrumentu, tj. w grudniu 2015 roku. W dniu 29 lutego 2016 roku Spółka wykupiła i umorzyła część obligacji transzy C o wartości nominalnej 2 250 000 tysięcy złotych zabezpieczonych instrumentami swap procentowy i jednocześnie wyemitowała obligacje o tej samej wartości nominalnej w ramach umowy zawartej w listopadzie 2015 roku, co zostało szerzej opisane w nocie 33.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Zgodnie z przyjętą przez Spółkę dynamiczną strategią zabezpieczania ryzyka stopy procentowej, zakładającą, iż instrumentem zabezpieczanym są przepływy pieniężne związane z ekspozycją na ryzyko stopy procentowej WIBOR 6M, Spółka utrzymała powiązanie zabezpieczające transakcji IRS, zawartych w marcu 2012 roku w stosunku do nowo wyemitowanych obligacji. W związku ze stwierdzoną wysoką efektywnością zabezpieczenia, transakcje objęte były rachunkowością zabezpieczeń. W dniu 5 lipca 2016 roku nastąpiło przedterminowe rozliczenie części transakcji IRS zawartych w marcu 2012 roku. Kwota zapłacona przez Spółkę z tytułu rozliczenia wyniosła 7 697

tysięcy złotych. W dniu 12 grudnia 2016 roku nastąpiło terminowe rozliczenie pozostałej części transakcji IRS zawartych w marcu 2012 roku.

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku, zgodnie z decyzją Zespołu ds. Zarządzania Ryzykiem Finansowym i Kredytowym Spółka zabezpieczyła część ryzyka stopy procentowej w stosunku do przepływów pieniężnych związanych z ekspozycją na WIBOR 6M wyznaczonych w ramach dynamicznej strategii zarządzania ryzykiem, tj. odsetek od dłużnych papierów wartościowych o wartości nominalnej 2 100 000 tysięcy złotych, poprzez zawarcie transakcji zabezpieczających swap procentowy (IRS) na okres od 4 do 5 lat. Powyższe transakcje objęte są rachunkowością zabezpieczeń z zastrzeżeniem, iż pierwszy okres odsetkowy był wyłączony z wyznaczenia rachunkowości zabezpieczeń. Ma to związek z faktem, iż zmienna stopa procentowa w pierwszym okresie odsetkowym była ustalana z góry, a tym samym Spółka nie mogła objąć zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych wynikających z pierwszego okresu odsetkowego.

Instrumenty pochodne wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

W pierwszym kwartale 2016 roku transakcja dotycząca instrumentu pochodnego CCIRS (Coupon Cross Currency Swap), która nie podlegała rachunkowości zabezpieczeń, została zamknięta. W wyniku rozliczenia transakcji w lutym 2016 roku Spółka otrzymała kwotę 5 400 tysięcy złotych. Transakcja ta polegała na wymianie płatności odsetkowych od kwoty nominalnej 168 000 tysięcy euro i została pierwotnie zawarta na okres 15 lat. Zgodnie z założeniami, Spółka płaciła odsetki naliczone na podstawie zmiennej stopy procentowej w złotych, równocześnie otrzymując płatności według stałej stopy procentowej w euro.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku instrumenty pochodne nie objęte rachunkowością zabezpieczeń i klasyfikowane do kategorii aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmowały:

- instrumenty pochodne (futures, forward) towarowe obejmujące transakcje terminowe na zakup i sprzedaż uprawnień do emisji zanieczyszczeń i innych towarów,
- transakcje pochodne typu forward walutowy mające na celu zabezpieczenie przepływów walutowych wygenerowanych z tytułu prowadzonej działalności.

46. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Rodzaje ryzyk związanych z instrumentami finansowymi, na jakie narażona jest Grupa TAURON wraz z opisem ekspozycji na ryzyko i sposobu zarządzania ryzykiem prezentuje poniższa tabela.

Ekspozycja na ryzyko	Zarządzanie ryzykiem	Regulacja
Ryzyko kredytowe		
<p>Możliwość poniesienia straty z tytułu braku wywiązania się partnerów handlowych z zobowiązań kontraktowych. Ekspozycja kredytowa rozumiana jest jako kwota, jaka może zostać utracona, jeśli kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań w określonym czasie (z uwzględnieniem wartości zabezpieczeń wniesionych przez kontrahenta).</p>	<p>Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest minimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia niewypłacalności kontrahenta oraz minimalizowanie wpływu ryzyka kredytowego na realizację celów Grupy TAURON. Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w rezultacie sterowania poziomem ekspozycji kredytowej generowanej w momencie zawarcia kontraktu z kontrahentami przez poszczególne spółki Grupy TAURON.</p> <p>Grupa posiada zdecentralizowany system zarządzania ryzykiem kredytowym, jednak kontrola, limitowanie i raportowanie ryzyka kredytowego odbywa się centralnie z poziomu Spółki.</p> <p>Wartość ryzyka kredytowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa TAURON monitorowana jest z wykorzystaniem metody Value at Risk.</p> <p>Grupa zarządza ryzykiem kredytowym wobec kontrahentów głównie poprzez stosowanie następujących mechanizmów oraz technik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenę standingu finansowego kontrahentów wraz z nadawaniem limitów kredytowych; • wymaganie określonych zabezpieczeń kredytowych od klientów o słabym standingu finansowym; • standaryzację zapisów umownych z zakresu ryzyka kredytowego i standaryzację zabezpieczeń kredytowych; • system bieżącego monitoringu płatności i system wczesnej windykacji; • systematyczny pomiar ryzyka kredytowego wynikający z prowadzonej działalności handlowej; • dywersyfikację ryzyka kredytowego poprzez ograniczenie wysokiej ekspozycji kredytowej zarówno w ramach pojedynczego kontrahenta, jak i podmiotów powiązanych względem kontrahenta. 	<p>Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie TAURON</p>
Ryzyko płynności		
<p>Możliwość utraty lub ograniczenia zdolności do regulowania bieżących wydatków ze względu na nieadekwatną wielkość lub strukturę płynnych aktywów w stosunku do zobowiązań krótkoterminowych lub niedostateczny poziom rzeczywistych wpływów netto z działalności operacyjnej.</p>	<p>Sytuacja płynnościowa Grupy TAURON jest na bieżąco monitorowana pod kątem ewentualnych odchyśleń od zakładanych planów, a dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, których kwota istotnie przewyższa oczekiwane zapotrzebowanie w krótkim okresie, mityguje ryzyko utraty płynności.</p> <p>Wdrożona Polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON określa zasady wyznaczania pozycji płynnościowej zarówno poszczególnych spółek, jak i całej Grupy TAURON, co pozwala zabezpieczyć środki na pokrycie ewentualnej luki płynnościowej, zarówno poprzez alokację środków pomiędzy spółkami (mechanizm cash pool), jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego, w tym kredytów w rachunkach bieżących.</p>	<p>Polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON</p>
Ryzyko rynkowe - ryzyko zmian stóp procentowych i kursów walutowych		
<p>Możliwość negatywnego wpływu na wyniki Grupy poprzez wahania wartości godziwej instrumentów finansowych lub przyszłych przepływów pieniężnych z nimi związanych na skutek zmian stóp procentowych lub kursów walutowych.</p>	<p>Głównym celem zarządzania ryzykiem finansowym jest minimalizacja wrażliwości przepływów pieniężnych Grupy TAURON na czynniki ryzyka finansowego oraz minimalizacja kosztów finansowych i kosztów zabezpieczenia w ramach transakcji z wykorzystaniem instrumentów pochodnych. Wskazana polityka określa również zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń, w tym rodzaje zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz ujęcie księgowie instrumentów zabezpieczających i pozycji zabezpieczanych zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej. Zgodnie z przedmiotową polityką Grupa TAURON w przypadkach, w których jest to możliwe i ekonomicznie uzasadnione, wykorzystuje instrumenty pochodne, których charakterystyka pozwala na zastosowanie rachunkowości zabezpieczeń.</p>	<p>Polityka zarządzania ryzykiem specyficznym w obszarze finansowym w Grupie TAURON</p>
Ryzyko rynkowe - ryzyko zmian cen		
<p>Możliwość negatywnego wpływu na wyniki Grupy poprzez wahania wartości godziwej instrumentów finansowych lub przyszłych przepływów pieniężnych z nimi związanych na skutek zmian cen rynkowych. Na dzień bilansowy Grupa identyfikuje ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz ryzyko zmian cen posiadanych jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych.</p>	<p>Polityka wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych. Podstawową miarę operacyjną ryzyka rynkowego w Grupie TAURON stanowi miara wartości narażonej na ryzyko Value at Risk.</p> <p>Spółka zawiera transakcje pochodne, dla których instrumentem bazowym są towary lub surowce. Narażenie Grupy na ryzyko cenowe w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych wiąże się z ryzykiem wahań wartości godziwej tych instrumentów na skutek zmian cen surowców/towarów, na których te instrumenty są oparte. Celem ograniczenia ryzyka zawierane transakcje są w zdecydowanej większości domykane poprzez zawarcie transakcji przeciwstawnych. W ten sposób Grupa ogranicza ryzyko cenowe związane z towarowymi instrumentami pochodnymi. Ryzyko ogranicza się do otwartych transakcji na zakup lub sprzedaż danego towaru lub surowca.</p>	<p>Polityka zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON</p>

46.1. Ryzyko kredytowe

Poniższa tabela przedstawia główne klasy instrumentów finansowych, w których powstaje ekspozycja na ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe wynikająca z aktywów finansowych Grupy TAURON jest równa ich wartościom bilansowym.

Klasy instrumentów finansowych	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Należności od odbiorców	1 894 065	1 830 033
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	364 912
Pożyczki udzielone	256 117	223 911
Lokaty i depozyty	38 472	39 724
Inne należności finansowe	56 379	57 250

46.1.1 Ryzyko kredytowe związane z należnościami od odbiorców oraz innymi należnościami finansowymi

Grupa posiada należności od dwóch grup odbiorców: odbiorcy instytucjonalni oraz odbiorcy indywidualni. Procentowy udział poszczególnych grup w łącznej kwocie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych przedstawia poniższa tabela:

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Odbiorcy instytucjonalni	73,20%	75,39%
Odbiorcy indywidualni	26,80%	24,61%
Razem	100%	100%

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego związane z działalnością podstawową. Największą pozycję należności stanowi należność od PSE S.A., a udział w saldzie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych wynosi odpowiednio na dzień 31 grudnia 2016 roku – 4,64% oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku – 6,97%.

W odniesieniu do klientów instytucjonalnych sprzedaż jest realizowana tylko zweryfikowanym klientom. Dzięki temu, zdaniem kierownictwa, nie istnieje dodatkowe ryzyko kredytowe, ponad poziom określony odpisem aktualizującym nieściągalne należności właściwym dla należności handlowych Grupy.

Wiekowanie oraz odpisy aktualizujące wartość należności od odbiorców oraz innych należności finansowych przedstawiają poniższe tabele.

Odpisy aktualizujące należności od odbiorców oraz inne należności finansowe

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Odpis aktualizujący na początek okresu	(280 898)	(282 848)
Utworzenie	(99 945)	(106 039)
Wykorzystanie	23 334	18 438
Rozwiązanie	94 988	89 435
Inne zmiany	(119)	116
Odpis aktualizujący na koniec okresu	(262 640)	(280 898)
Wartość pozycji przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	2 213 084	2 168 181
Wartość pozycji netto na koniec okresu	1 950 444	1 887 283

Grupa nie posiada istotnych pozycji, które na dzień bilansowy byłyby nieściągalne, lecz nie objęte odpisem aktualizującym.

Wiekowanie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30-90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 716 782	169 842	45 281	20 079	26 184	234 916	2 213 084
Odpisy aktualizujące	(5 715)	(12 265)	(3 697)	(6 357)	(23 112)	(211 494)	(262 640)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	1 711 067	157 577	41 584	13 722	3 072	23 422	1 950 444

Wiekowanie należności od odbiorców oraz innych należności finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

	Nie przeterminowane	Przeterminowane					Razem
		<30 dni	30-90 dni	90-180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Przed uwzględnieniem odpisu aktualizującego	1 643 946	173 145	36 604	22 435	40 656	251 395	2 168 181
Odpisy aktualizujące	(1 753)	(3 298)	(3 060)	(8 037)	(29 922)	(234 828)	(280 898)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	1 642 193	169 847	33 544	14 398	10 734	16 567	1 887 283

46.1.2 Ryzyko kredytowe związane ze środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami

Zarządzanie ryzykiem kredytowym związanym ze środkami pieniężnymi Grupa realizuje poprzez dywersyfikację banków, w których lokowane są nadwyżki środków pieniężnych. Wszystkie podmioty, z którymi Grupa zawiera transakcje depozytowe, działają w sektorze finansowym. Są to banki posiadające rating na wysokim poziomie, a także dysponujące odpowiednim kapitałem własnym oraz silną i ustabilizowaną pozycją rynkową.

Udział trzech banków, w których Grupa posiada największe salda środków pieniężnych, na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosił 68%.

46.1.3 Ryzyko kredytowe związane z udzielonymi pożyczkami

W ramach udzielonych pożyczek Grupa ujmuje pożyczki na rzecz wspólnych przedsięwzięć. Pożyczki te nie były i nie są na dzień bilansowy przeterminowane. Grupa ocenia, że na dzień bilansowy narażenie na ryzyko kredytowe z tytułu udzielonych pożyczek jest niewielkie. Główną pozycję stanowi pożyczka podporządkowana w wysokości 213 381 tysięcy złotych, która została zabezpieczona poprzez weksel in blanco z porozumieniem wekslowym.

46.2. Ryzyko związane z płynnością

Grupa utrzymuje równowagę pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, pożyczki, obligacje oraz umowy leasingu finansowego. Takie wykorzystanie źródeł finansowania pozwala na zarządzanie ryzykiem płynności i skutecznie minimalizuje negatywne skutki jego materializacji.

W celu zminimalizowania możliwości wystąpienia zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz ryzyka utraty płynności Grupa TAURON podobnie jak w poprzednim roku stosowała mechanizm cash pooling. Cash pooling, niezależnie od środków gromadzonych przez poszczególnych uczestników, jest powiązany z elastyczną linią kredytową w postaci kredytu w rachunku bieżącym. W ramach umowy cash pool, Spółka ma możliwość korzystania z finansowania zewnętrznego w postaci kredytu w rachunku bieżącym do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limitu intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych.

Poza kredytem bieżącym dostępnym w ramach umowy cash pool Grupa ma możliwość zaciągania finansowania z tytułu kredytów w rachunku bieżącym w walutach obcych:

- do 2 000 tysięcy dolarów, na dzień bilansowy wykorzystane zadłużenie to 410 tysięcy dolarów;
- do 25 000 tysięcy euro, na dzień bilansowy wykorzystane zadłużenie to 3 032 tysiące euro.

Tabele poniżej przedstawiają zobowiązania finansowe Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku według daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

Zobowiązania finansowe według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdyktowane płatności	Z tego umowne niezdyktowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	powyżej 5 lat
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi:								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	8 944 681	(11 054 364)	(69 029)	(405 917)	(452 691)	(2 296 657)	(3 680 323)	(4 149 747)
Zobowiązania wobec dostawców	829 729	(829 729)	(829 693)	(36)	-	-	-	-
Zobowiązania inwestycyjne	1 034 103	(1 034 103)	(1 033 711)	(93)	(113)	(113)	(73)	-
Inne zobowiązania finansowe	327 810	(327 810)	(245 697)	(10 038)	(14 069)	(4 567)	(40 789)	(12 650)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	34 848	(35 772)	(5 313)	(6 713)	(23 718)	(2)	(4)	(22)
Pochodne zobowiązania finansowe:								
Instrumenty pochodne-towarowe	560	(538)	-	(538)	-	-	-	-
Razem	11 171 731	(13 282 316)	(2 183 443)	(423 335)	(490 591)	(2 301 339)	(3 721 189)	(4 162 419)

Zobowiązania finansowe według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	Wartość bilansowa	Umowne niezdykontowane płatności*	Z tego umowne niezdykontowane płatności o terminie spłaty przypadającym w okresie (od dnia bilansowego)					powyżej 5 lat
			poniżej 3 miesięcy	od 3 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 lat do 3 lat	od 3 lat do 5 lat	
Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami pochodnymi:								
Oprocentowane kredyty i pożyczki oraz wyemitowane obligacje	8 092 209	(9 236 101)	(2 335 274)	(1 046 480)	(316 908)	(324 752)	(2 596 757)	(2 615 930)
Zobowiązania wobec dostawców	790 706	(790 706)	(790 655)	(29)	(22)	-	-	-
Zobowiązania inwestycyjne	767 759	(767 759)	(766 749)	(93)	(613)	(113)	(191)	-
Inne zobowiązania finansowe	329 346	(329 346)	(231 380)	(12 332)	(9 184)	(40 662)	(35 647)	(141)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	46 438	(48 625)	(4 799)	(9 110)	(10 958)	(23 730)	(4)	(24)
Pochodne zobowiązania finansowe:								
Instrumenty pochodne IRS	95 467	(96 559)	-	(96 559)	-	-	-	-
Instrumenty pochodne CCIRS	14 423	(68 165)	-	2 749	2 662	988	(4 350)	(70 214)
Instrumenty pochodne-towarowe	2 208	(985)	-	(251)	(734)	-	-	-
Razem	10 138 556	(11 338 246)	(4 128 857)	(1 162 105)	(335 757)	(388 269)	(2 636 949)	(2 686 309)

* Wartości ujemne oznaczają wypływ środków pieniężnych. W przypadku instrumentów pochodnych oszacowanie przyszłych płatności w pewnych okresach może wykazywać wartość dodatnią, tzn. wpływ środków pieniężnych, gdy tymczasem w całym okresie wymagalności wycena instrumentu jest ujemna (zobowiązanie).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała zobowiązanie warunkowe z tytułu gwarancji wystawionych przez The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd. na zlecenie Spółki na łączną kwotę 314 486 tysięcy złotych dla instytucji finansujących Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A. Wszystkie gwarancje bankowe posiadają datę obowiązywania od dnia 30 października 2016 roku do dnia 14 kwietnia 2017 roku. Wspomniane gwarancje stanowią zobowiązania warunkowe i nie wpływają w istotnym stopniu na ryzyko płynności Grupy.

46.3. Ryzyko rynkowe

Grupa identyfikuje następujące rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej;
- ryzyko walutowe;
- ryzyko cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych oraz ryzyko zmiany cen posiadanych jednostek uczestnictwa.

46.3.1 Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Grupy na ryzyko zmian stóp procentowych wynika głównie z zobowiązań z tytułu zadłużenia, zawartych instrumentów pochodnych na stopę procentową (IRS), depozytów środków pieniężnych oraz pożyczek udzielonych na rzecz wspólnych przedsięwzięć.

Pozycje oprocentowane według stopy zmiennej narażają Grupę na zmianę przepływów pieniężnych w wyniku zmiany stóp procentowych. Pozycje oprocentowane według stopy stałej narażają Grupę na zmianę wartości godziwej w przypadku pozycji wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Ryzyko zmiany wartości godziwej w wyniku zmiany stóp procentowych dotyczy również instrumentów pochodnych IRS. Grupa jest również narażona na materializację ryzyka związanego z utraconymi korzyściami w związku ze spadkiem stóp procentowych w przypadku zadłużenia o stałym oprocentowaniu lub ze wzrostem stóp procentowych w przypadku posiadanych aktywów o stałym oprocentowaniu, jednak zmiany te nie są ujmowane w sprawozdaniu finansowym.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem stopy procentowej związanej z wyemitowanymi obligacjami o zmiennej stopie procentowej Grupa zawarła transakcje typu swap procentowy (IRS) (więcej informacji na temat instrumentów IRS zamieszczono w nocie 45.3).

W poniższych tabelach przedstawione zostały wartości bilansowe instrumentów finansowych Grupy narażonych na ryzyko stopy procentowej. Za wyjątkiem obligacji hybrydowych wyemitowanych w grudniu 2016 roku o oprocentowaniu stałym w pierwszym okresie finansowania, pozostałe obligacje wyemitowane przez jednostkę dominującą oprocentowane są zmienną stopą procentową. Ze względu na stosowaną przez Spółkę dynamiczną strategię zarządzania ryzykiem finansowym, w której pozycję zabezpieczaną stanowią przepływy związane z ekspozycją na zmienną stopę procentową WIBOR 6M ryzyko zmiany stóp procentowych dla części przepływów odsetkowych zostało ograniczone poprzez zawarte transakcje zabezpieczające Interest Rate Swap. W związku z tym część wartości bilansowej obligacji, których zmienność przepływów odsetkowych została zabezpieczona poprzez swap procentowy, w tabelach poniżej została zaprezentowana łącznie z wyceną tych instrumentów zabezpieczających w ramach pozycji o oprocentowaniu stałym.

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2016 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	-	38 472	38 472
Pożyczki udzielone	-	256 117	256 117
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	384 881	384 881
Instrumenty pochodne (IRS)	36 641	-	36 641
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	-	15 156	15 156
Kredyty i pożyczki preferencyjne	-	41 748	41 748
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 190 501	16 148	1 206 649
Wyemitowane obligacje	3 677 088	4 004 040	7 681 128
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	141	34 707	34 848

Instrumenty finansowe w podziale na rodzaj oprocentowania na dzień 31 grudnia 2015 roku

Instrumenty finansowe	Oprocentowane wg stałej stopy	Oprocentowane wg zmiennej stopy	Razem
Aktywa finansowe			
Lokaty i depozyty	-	39 724	39 724
Pożyczki udzielone	-	223 911	223 911
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	-	364 912	364 912
Instrumenty pochodne (CCIRS)	-	3 055	3 055
Zobowiązania finansowe			
Kredyty w rachunku bieżącym	-	10 206	10 206
Kredyty i pożyczki preferencyjne	-	47 999	47 999
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 324 191	29 380	1 353 571
Wyemitowane obligacje	3 714 744	2 965 689	6 680 433
Instrumenty pochodne (IRS)	95 467	-	95 467
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	46 438	46 438
Instrumenty pochodne (CCIRS)	-	14 423	14 423

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach krótszych niż rok. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów lub do określonego momentu w przyszłości, kiedy to stopy zostaną zweryfikowane i mogą zostać zmienione – dotyczy to kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacji hybrydowych, które w pierwszym okresie oprocentowane są stałą stopą procentową, a w okresie drugim stopą zmienną, o czym szerzej w nocie 33.1 oraz 33.2.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych opcji na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych na datę bilansową.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka został odniesiony do wartości przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz do wartości godziwej na datę bilansową instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu wycenianych do wartości godziwej.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR, EURIBOR oraz LIBOR USD, przy czym na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku narażenie na zmianę stopy EURIBOR i LIBOR USD było nieistotne. Zobowiązania z tytułu zadłużenia, dla których walutą spłaty jest euro, za wyjątkiem kredytu w rachunku bieżącym oprocentowane są stałą stopą procentową. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp

procentowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2016 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR	
			WIBOR +60 pb	WIBOR -60 pb
Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody				
Lokaty i depozyty	38 472	38 472	231	(231)
Pożyczki udzielone	256 117	256 117	1 537	(1 537)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	384 881	1 995	(1 995)
Instrumenty pochodne (aktywa)	56 417	36 641	40 992	(40 992)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	41 748	41 748	(250)	250
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 206 649	16 148	(97)	97
Wyemitowane obligacje	7 681 128	6 101 108	(36 607)	36 607
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	34 848	34 707	(208)	208
Razem			7 593	(7 593)

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2016 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2015		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2015 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR	
			WIBOR +66 pb	WIBOR -66 pb
Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody				
Lokaty i depozyty	39 724	39 724	262	(262)
Pożyczki udzielone	223 911	223 911	1 478	(1 478)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	364 912	2 152	(2 152)
Instrumenty pochodne (aktywa)	5 684	3 055	(3 360)	3 360
Kredyty i pożyczki preferencyjne	47 999	47 999	(317)	317
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 353 571	29 380	(194)	194
Wyemitowane obligacje	6 680 433	5 969 017	(39 396)	39 396
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	46 438	46 438	(306)	306
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	112 109	109 890	(24 358)	24 358
Razem			(64 039)	64 039

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2015 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

46.3.2 Ryzyko walutowe

W spółkach Grupy TAURON występuje ekspozycja na ryzyko walutowe transakcyjne i translacyjne. Spółki z Grupy Kapitałowej narażone są na zmiany kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN i GBP/PLN w związku z ich działalnością operacyjną i finansową. Poniższe tabele prezentują ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe w podziale na poszczególne klasy instrumentów finansowych w latach 2016 oraz 2015.

Pozycja walutowa według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK		USD		GBP	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe									
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 950 444	1 279	5 658	63 250	10 354	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	7 456	32 986	95 406	15 618	306	1 280	499	2 566
Instrumenty pochodne (aktywa)	56 417	3 649	16 143	-	-	100	416	-	-
Razem		12 384	54 787	158 656	25 972	406	1 696	499	2 566
Zobowiązania finansowe									
Kredyty w rachunku bieżącym	15 156	3 032	13 415	-	-	410	1 716	-	-
Wyemitowane obligacje	7 681 128	357 147	1 580 020	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	988 112	4 800	21 234	10 073	1 649	106	444	2	10
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	560	122	538	-	-	5	22	-	-
Razem		365 101	1 615 207	10 073	1 649	521	2 182	2	10
Pozycja walutowa netto		(352 717)	(1 560 420)	148 583	24 323	(115)	(486)	497	2 556

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Pozycja walutowa według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	Łączna wartość bilansowa w PLN	EUR		CZK		USD	
		w walucie	w PLN	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Aktywa finansowe							
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 887 283	1 586	6 759	57 819	9 118	96	376
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	8 184	34 876	16 988	2 679	338	1 317
Instrumenty pochodne (aktywa)	5 684	334	1 425	-	-	205	800
Razem		10 104	43 060	74 807	11 797	639	2 493
Zobowiązania finansowe							
Kredyty w rachunku bieżącym	10 206	2 025	8 630	-	-	404	1 576
Wyemitowane obligacje	6 680 433	166 941	711 417	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	947 946	3 173	13 523	13 139	2 072	1	4
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	112 109	242	1 032	70	11	301	1 176
Razem		172 381	734 602	13 209	2 083	706	2 756
Pozycja walutowa netto		(162 277)	(691 542)	61 598	9 714	(67)	(263)

Grupa TAURON wykorzystywała w 2016 roku i 2015 roku w ramach zarządzania ryzykiem walutowym kontrakty terminowe typu forward celem zabezpieczenia Grupy przed ryzykiem walutowym powstającym w toku prowadzonej działalności. Grupa nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym. Na dzień bilansowy Grupa posiadała aktywo z tytułu wyceny walutowych kontraktów terminowych w wysokości 3 217 tysięcy złotych.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Przedmiotem analizy zostały objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych zgodnie z MSSF.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej lub w przypadku braku dostępnych kwotowań rynkowych na podstawie zmienności historycznych za okres jednego roku przed datą bilansową.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN, CZK/PLN, USD/PLN oraz GBP/PLN. Poniższe tabele przedstawiają wrażliwość wyniku finansowego brutto oraz pozostałych całkowitych dochodów brutto Grupy na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2016 roku							
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		CZK/PLN		USD/PLN		GBP/PLN	
			kurs +7,8%	kurs -7,8%	kurs +9,98%	kurs -9,98%	kurs +13,8%	kurs -13,8%	kurs +11,55%	kurs -11,55%
			Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody	
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 950 444	16 012	441	(441)	1 034	(1 034)	-	-	-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	52 450	2 573	(2 573)	1 559	(1 559)	177	(177)	296	(296)
Instrumenty pochodne (aktywa)	56 417	19 776	6 624	(6 624)	-	-	57	(57)	-	-
Kredyty w rachunku bieżącym	15 156	15 131	(1 046)	1 046	-	-	(237)	237	-	-
Wyemitowane obligacje	7 681 128	1 580 020	(123 242)	123 242	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	988 112	23 337	(1 657)	1 657	(165)	165	(2)	2	(1)	1
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	560	560	(42)	42	-	-	(3)	3	-	-
Razem			(116 349)	116 349	2 428	(2 428)	(8)	8	295	(295)

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2016 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego, z wyjątkiem transakcji, która miała miejsce pod koniec 2016 roku. Dotyczy ona klasy wyemitowanych obligacji, która obejmuje wyemitowane przez Spółkę w grudniu 2016 roku obligacje hybrydowe,

których walutą emisji i spłaty jest euro, o czym szerzej w nocie 33.2 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

Klasy instrumentów finansowych	31 grudnia 2015		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2015 roku					
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN		CZK/PLN		USD/PLN	
			kurs	kurs	kurs	kurs	kurs	kurs
			EUR/PLN +7,15%	EUR/PLN -7,15%	CZK/PLN +8,22%	CZK/PLN -8,22%	USD/PLN +11,43%	USD/PLN -11,43%
		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		Wynik finansowy / pozostałe całkowite dochody		
Należności od odbiorców oraz inne należności finansowe	1 887 283	16 253	483	(483)	749	(749)	43	(43)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	364 912	38 872	2 494	(2 494)	220	(220)	151	(151)
Instrumenty pochodne (aktywa)	5 684	5 684	3 078	(3 078)	-	-	91	(91)
Kredyty w rachunku bieżącym	10 206	10 206	(617)	617	-	-	(180)	180
Wyemitowane obligacje	6 680 433	711 417	(50 866)	50 866	-	-	-	-
Zobowiązania wobec dostawców oraz pozostałe zobowiązania finansowe	947 946	15 599	(966)	966	(170)	170	-	-
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	112 109	16 642	21 587	(21 587)	(1)	1	(135)	135
Razem			(24 807)	24 807	798	(798)	(30)	30

Ekspozycja na ryzyko na dzień 31 grudnia 2015 roku jest reprezentatywna dla ekspozycji Grupy na ryzyko w trakcie poprzedzającego tą datę okresu rocznego.

46.3.3 Ryzyko zmian cen surowców i towarów w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych

Na dzień 31 grudnia 2016 roku otwarte pozycje stanowiły transakcje forward i futures na uprawnienia do emisji oraz transakcja futures na gaz. Łączna wartość bilansowa wszystkich instrumentów pochodnych na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 15 012 tysięcy złotych (aktywo 15 550 tysięcy złotych i zobowiązanie 538 tysięcy złotych), a transakcji pochodnej na gaz 593 tysiące złotych (aktywo), a na dzień 31 grudnia 2015 roku łączna wartość bilansowa wszystkich instrumentów pochodnych na uprawnienia do emisji zanieczyszczeń wyniosła 433 tysiące złotych (aktywo 1 425 tysięcy złotych i zobowiązanie 992 tysiące złotych), a transakcji pochodnej na gaz 40 tysięcy złotych (zobowiązanie).

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka uprawnień do emisji gazów Grupa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Scenariusze odzwierciedlają ocenę Grupy odnośnie kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka w przyszłości oraz mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka na wyniki finansowe Grupy.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

	Wartość bilansowa na 31 grudnia 2016			Wzrost		Spadek	
	cena (EUR)	Aktywo	Zobowiązanie	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy brutto	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy brutto
Towarowe instrumenty pochodne - uprawnienia do emisji zanieczyszczeń:							
EUA Dec17	6,57-6,58	5 410	319	10,18	(10 381)	4,14	6 988
EUA Jan 17	6,54	10 140	-	10,14	(21 421)	4,12	14 400
EUA Apr 17	6,55	-	219	10,15	(780)	4,13	524
EUA zapas - wycena	6,54	13 226	-	10,14	32 553	4,12	(21 883)
Razem		28 776	538		(29)		29

Rok zakończony 31 grudnia 2015 roku

	Wartość bilansowa na 31 grudnia 2015			Wzrost		Spadek	
	cena (EUR)	Aktywo	Zobowiązanie	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy	cena (EUR)	Wpływ na wynik finansowy
Towarowe instrumenty pochodne - uprawnienia do emisji zanieczyszczeń	8,25-8,29	1 425	992	8,53-8,57	(122)	4,83-4,85	1 490

46.3.4 Ryzyko zmian cen jednostek uczestnictwa

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiadała jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych o wartości bilansowej 25 316 tysięcy złotych. Instrumenty te wyceniane są na dzień bilansowy do wartości godziwej, w związku z czym narażone są na ryzyko zmiany cen tych instrumentów.

Analiza wrażliwości

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany notowań posiadanych przez Grupę jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych Grupa wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Potencjalne możliwe zmiany wartości notowań są określone w horyzoncie do daty następnego sprawozdania finansowego i zostały obliczone na podstawie miesięcznych notowań funduszy w okresie jednego roku przed datą bilansową.

Rok zakończony 31 grudnia 2016 roku

Jednostki uczestnictwa	31 grudnia 2016		Analiza wrażliwości na ryzyko cenowe na 31 grudnia 2016 roku			
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	Zmiana ceny		Zmiana ceny	
			+1,0%	-1,0%	+0,7%	-0,7%
Wpływ na wynik finansowy brutto						
UniKorona Pieniężny/UniFundusze FIO	2 519	2 519	25	(25)		
UniWIBID Plus/UniFundusze SFIO	22 797	22 797			160	(160)
Razem	25 316	25 316	25	(25)	160	(160)

47. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne handlowe zarządzane jest na poziomie Grupy TAURON, co zostało opisane w punkcie 3 Sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2016. Spółka zarządza ryzykiem handlowym w oparciu o opracowaną i przyjętą do stosowania Politykę zarządzania ryzykiem handlowym w Grupie TAURON, która wprowadza system wczesnego ostrzegania oraz system limitowania ekspozycji na ryzyko w poszczególnych obszarach handlowych.

Spółki Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. narażone są na działanie i niekorzystny wpływ czynników ryzyka związanego ze zmiennością przepływów pieniężnych oraz wyników finansowych wyrażonych w walucie krajowej z tytułu zmian cen towarów. Ekspozycję Grupy na ryzyko cen towarów odzwierciedla wolumen zakupów podstawowych surowców i towarów, do których zalicza się węgiel kamienny, gaz oraz energię. Wolumen oraz koszty zakupów podstawowych surowców od dostawców spoza Grupy przedstawia poniższa tabela.

Rodzaj paliwa	Jednostka miary	2016		2015	
		Wolumen	Koszty zakupu	Wolumen	Koszty zakupu
Węgiel	tona	3 522 216	608 619	4 821 241	947 360
Gaz	MWh	2 928 639	241 432	1 235 889	122 189
Energia elektryczna	MWh	33 138 013	5 602 272	33 993 308	5 703 158
Energia ciepła	GJ	6 095 393	232 603	6 028 877	227 926
Razem			6 684 926		7 000 633

INNE INFORMACJE

48. Zobowiązania warunkowe

Tytuł	Opis
Bezumowne korzystanie z nieruchomości	<p>Spółki należące do Grupy nie posiadają tytułów prawnych do wszystkich gruntów, na których usytuowane są sieci dystrybucyjne, instalacje ciepłownicze oraz związane z nimi urządzenia. W przyszłości Grupa może być zobowiązana do ponoszenia kosztów z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości, jednak należy zaznaczyć, iż ryzyko utraty majątku jest znikome. Grupa tworzy rezerwę na wszystkie zgłoszone spory sądowe w tym zakresie. Nie jest tworzona rezerwa na potencjalne nie zgłoszone roszczenia właścicieli gruntów o nieuregulowanym statusie ze względu na brak szczegółowej ewidencji nieuregulowanych gruntów i w konsekwencji brak możliwości wiarygodnego oszacowania kwoty potencjalnych roszczeń. Biorąc jednak pod uwagę dotychczasową historię zgłoszonych roszczeń i koszty ponoszone z tego tytułu w latach ubiegłych ryzyko związane z koniecznością poniesienia istotnych kosztów z tego tytułu można uznać za niewielkie.</p>
Kwota	Na zgłoszone spory sądowe na dzień bilansowy została utworzona rezerwa w wysokości 92 143 tysiące złotych (nota 37).
Roszczenia od Huty Łaziska S.A.	<p>W związku z połączeniem Spółki z Górnośląskim Zakładem Elektroenergetycznym S.A. („GZE”) – TAURON Polska Energia S.A. została stroną sporu sądowego z Huta Łaziska S.A. („Huta”) przeciwko GZE i Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prezesa URE. Aktualnie proces toczy się przed Sądem Okręgowym w Warszawie.</p> <p>Prezes URE postanowieniem z dnia 12 października 2001 roku nakazał GZE wznowić dostawy energii elektrycznej do Huty (wstrzymane w dniu 11 października 2001 roku z powodu nieregulowania zobowiązań płatniczych przez Huta) na warunkach umowy z dnia 30 lipca 2001 roku, w szczególności po cenie 67 zł/MWh, do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia sporu, a w dniu 14 listopada 2001 roku ostatecznie rozstrzygnął spór, wydając decyzję stwierdzającą, iż wstrzymanie dostaw energii elektrycznej nie było niezasadnione. Huta odwołała się od tej decyzji. W dniu 25 lipca 2006 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok prawomocnie kończący spór o zasadność wstrzymania przez GZE dostaw energii do Huty, oddalający apelację Huty od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19 października 2005 roku oddalającego odwołanie Huty od przedmiotowej decyzji Prezesa URE. Od powołanego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie Huta wniosła skargę kasacyjną, która została przez Sąd Najwyższy oddalona wyrokiem z dnia 10 maja 2007 roku. W dniu 15 listopada 2001 roku (po wydaniu przez Prezesa URE wyżej wspomnianej decyzji z 14 listopada 2001 roku, i w związku z pogłębiającym się zadłużeniem Huty wobec GZE z tytułu dostaw energii elektrycznej) GZE ponownie wstrzymał dostawy. W związku z tym wstrzymaniem Huta wywodzi wobec GZE roszczenie o zapłatę odszkodowania.</p> <p>Pozwem z 12 marca 2007 roku Huta domaga się od GZE i Skarbu Państwa - Prezesa URE (in solidum) zasądzenia kwoty 182 060 tysięcy złotych z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za rzekome szkody wywołane niewykonaniem przez GZE postanowienia Prezesa URE z dnia 12 października 2001 roku.</p> <p>W sprawie tej zapadły korzystne dla GZE wyroki sądu pierwszej i drugiej instancji, jednakże wyrokiem z dnia 29 listopada 2011 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę temuż Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu. Począwszy od 27 listopada 2012 roku odbywają się rozprawy przed sądem pierwszej instancji. W maju 2015 roku została sporządzona przez biegłą opinia dotycząca prawidłowości rozliczeń między stronami sporu. W dniu 30 czerwca 2015 roku TAURON Polska Energia S.A. złożyła zarzuty do wyżej wskazanej opinii. Zarzuty do tej opinii złożyła także Huta oraz Skarb Państwa. Postanowieniem z dnia 16 września 2015 roku Sąd dopuścił dowód z uzupełniającej opinii biegłego, w której biegła ma się odnieść do zarzutów zgłoszonych przez strony. Po wydaniu tego postanowienia Spółka wielokrotnie próbowała doprowadzić do zmiany przyjętej przez Sąd koncepcji postępowania dowodowego twierząc, że przeprowadzanie dowodu z opinii biegłego sądowego jest w tej sprawie niedopuszczalne. Ostatecznie jednak Sąd zlecił biegłej sporządzenie opinii uzupełniającej. W dniu 5 września 2016 roku Spółka otrzymała opinię uzupełniającą biegłej sądowej, do której w dniach 12 i 19 września 2016 roku Spółka wniosła zarzuty. Zarzuty do opinii uzupełniającej biegłej wniósł także Skarb Państwa oraz Huta. Kolejna rozprawa została wyznaczona na 24 marca 2017 roku celem kontynuowania przesłuchania biegłej sądowej w przedmiocie złożonych opinii, rozpoczętego na rozprawie w dniu 21 grudnia 2016 roku.</p> <p>Na podstawie przeprowadzonej analizy prawnej roszczeń Spółka uważa, że są one bezzasadne, a ryzyko konieczności ich zaspokojenia nikłe. W rezultacie Spółka nie utworzyła rezerwy na koszty związane z tymi roszczeniami.</p>
Kwota	Roszczenie o zapłatę odszkodowania w wysokości 182 060 tysięcy złotych.
Powództwa związane z wypowiedzeniem umów długoterminowych	<p>W dniu 18 marca 2015 roku spółka zależna Polska Energia - Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji wypowiedziała długoterminowe umowy na zakup energii elektrycznej i praw majątkowych od farm wiatrowych. Spółce wytoczone zostały powództwa o stwierdzenie bezskuteczności złożonych oświadczeń o wypowiedzeniu.</p> <p>W 2016 roku powództwa przeciwko spółce zostały zmienione poprzez uwzględnienie w nich roszczeń odszkodowawczych związanych z wypowiedzeniem umów w łącznej kwocie około 40 074 tysięcy złotych.</p> <p>W związku z faktem, iż postępowania sądowe dotyczące powyższych spraw są na wstępnym etapie, niemożliwe jest oszacowanie ostatecznej kwoty ewentualnych konsekwencji finansowych dla spółki oraz Grupy. Uwzględniając aktualny stan spraw sądowych i okoliczności im towarzyszące Grupa ocenia, iż prawdopodobieństwo materializacji ryzyka przegrania spraw sądowych związanych z powództwami zarówno w zakresie stwierdzenia bezskuteczności oświadczeń o wypowiedzeniu oraz zabezpieczenie roszczeń niepewnych jak i roszczeń odszkodowawczych nie przekracza 50%, w związku z czym nie tworzy rezerwy na koszty z nimi związane.</p>

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Tytuł	Opis
Sprawa z powództwa ENEA S.A.	<p>Sprawa z powództwa ENEA S.A. („ENEA”) przeciwko TAURON Polska Energia S.A. wniesiona do Sądu Okręgowego w Katowicach dotyczy zapłaty kwoty 17 086 tysięcy złotych z odsetkami ustawowymi od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty z tytułu zarzucanego bezpodstawnego wzbogacenia Spółki w związku z rozliczeniami niezbilansowania na Rynku Bilansującym dokonywanymi ze spółką Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. w okresie od stycznia do grudnia 2012 roku. Pozew wpłynął do Spółki w dniu 11 stycznia 2016 roku. Zgodnie z twierdzeniami ENEA, źródłem nieprawidłowości w rozliczeniach były rozbieżności w danych pomiarowych zgromadzonych przez ENEA Operator Sp. z o.o. (jako Operatora Systemu Dystrybucyjnego, OSD) i udostępnionych uczestnikom Rynku Bilansującego (PSE S.A., ENEA S.A. i Spółka) na potrzeby tych rozliczeń, a skutkiem błędu było przypisanie ENEA S.A. (jako sprzedawcy z urzędu na obszarze dystrybucyjnym ENEA Operator Sp. z o.o.) przez PSE S.A. ilości pobranej energii elektrycznej, która powinna zostać przypisana Spółce (jako podmiotowi odpowiedzialnemu za bilansowanie handlowe sprzedawców energii z obszaru dystrybucyjnego ENEA Operator Sp. z o.o.).</p> <p>Istota sporu sprowadza się do tego, że zgodnie z Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej elektroenergetycznej (IRiESP), wiążącej wszystkich uczestników Rynku Bilansującego, rozliczenia z tytułu bilansowania handlowego za dany okres rozliczeniowy mogą być korygowane w okresie: 2 miesiące, 4 miesiące oraz 15 miesięcy po danym okresie rozliczeń. IRiESP przyjmuje, że po 15 miesiącach rozliczenia stają się ostateczne. Tymczasem informacja o konieczności korekty danych pomiarowych, a przez to i całych rozliczeń, została przekazana TAURON Polska Energia S.A. przez ENEA Operator Sp. z o.o. już po upływie wskazanego okresu dopuszczalnych korekt. Wobec tego rozliczenia na linii PSE S.A. – ENEA S.A. oraz PSE S.A. – Spółka nie zostały skorygowane.</p> <p>TAURON Polska Energia S.A. wniosła odpowiedź na pozew, podnosząc szereg zarzutów. Sąd zobowiązał ENEA do ustosunkowania się do treści odpowiedzi na pozew, co nastąpiło w dniu 5 kwietnia 2016 roku. W dniu 20 czerwca 2016 roku TAURON Polska Energia S.A. złożyła wniosek o wezwanie spółki ENEA Operator Sp. z o.o. do wzięcia udziału w procesie (przyzwanie), Sąd dopuścił także dowód z zeznań świadków. W dniu 4 lipca 2016 roku TAURON Polska Energia S.A. złożyła pismo procesowe. Ostatnia rozprawa odbyła się w dniu 6 marca 2017 roku. Na tej rozprawie sąd na wniosek ENEA S.A. (wyrażony w piśmie z dnia 8 grudnia 2016 roku) postanowił o dopoznaniu (tj. wezwaniu do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanych) w trybie art. 194 par. 1 KPC siedmiu sprzedawców, dla których TAURON Polska Energia S.A. pełniła funkcję podmiotu odpowiedzialnego za bilansowanie handlowe na terenie obszaru dystrybucji ENEA Operator Sp. z o.o. w 2012 roku. Sprawa jest w toku. Rozprawa została odroczone z terminem z urzędu. Spółka nie utworzyła rezerwy, ponieważ uważa, że ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy wynosi poniżej 50%.</p>
Kwota	Roszczenie o zapłatę kwoty 17 086 tysięcy złotych.
Zastawy rejestrowe i zastaw finansowy na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o.	<p>W dniu 15 maja 2015 roku TAURON Polska Energia S.A. ustanowiła na 3 293 403 udziałach w kapitale zakładowym spółki TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o wartości nominalnej 100 złotych i łącznej wartości nominalnej 329 340 tysięcy złotych, stanowiących około 50% udziałów w kapitale zakładowym, zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG.</p> <p>Spółka ustanowiła na rzecz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 3 950 000 tysięcy koron czeskich oraz zastaw rejestrowy o najwyższym pierwszeństwie zaspokojenia na udziałach do najwyższej sumy zabezpieczenia w wysokości 840 000 tysięcy złotych. Spółka zobowiązała się również, że po nabyciu lub objęciu nowych udziałów, ustanowi zastaw finansowy i zastawy rejestrowe na nowych udziałach. Ponadto, dokonano cesji praw do dywidendy i innych płatności.</p> <p>Umowa o ustanowienie zastawów rejestrowych i zastawu finansowego została zawarta w celu zabezpieczenia transakcji obejmującej umowę kredytów terminowych i obrotowych, która została zawarta pomiędzy TAMEH Czech s.r.o. oraz TAMEH POLSKA Sp. z o.o. jako pierwotnymi kredytobiorcami, TAMEH HOLDING Sp. z o.o. jako spółką dominującą i gwarantem oraz RAIFFEISEN BANK INTERNATIONAL AG jako agentem oraz agentem zabezpieczenia. Zastawy rejestrowe obowiązują przez okres zabezpieczenia, tzn. do całkowitej spłaty zabezpieczonych wierzytelności lub do momentu zwolnienia przez zastawnika. Zastaw finansowy obowiązują przez okres zabezpieczenia lub do momentu zwolnienia przez zastawnika, nie później jednak niż w dniu 31 grudnia 2028 roku.</p> <p>W dniu 15 września 2016 roku zawarto aneks nr 1 do wskazanej powyżej umowy, na podstawie którego zmieniono najwyższą sumę zabezpieczenia na kwotę 1 370 000 tysięcy złotych.</p>
Kwota	Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa inwestycji we wspólne przedsięwzięcie ujmowanej według metody praw własności w grupie kapitałowej TAMEH HOLDING Sp. z o.o. wynosiła 442 869 tysięcy złotych.
Gwarancje bankowe wystawione na zlecenie TAURON Polska Energia S.A. celem zabezpieczenia zobowiązań wspólnego przedsięwzięcia	<p>W związku z podpisaniem w dniu 27 października 2016 roku porozumień w sprawie warunków dalszej realizacji projektu budowy bloku gazowo-parowego w Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A. oraz celem umożliwienia wejścia w życie umowy standstill zawartej przez Spółkę, Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A., PGNiG S.A., Europejski Bank Inwestycyjny, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju oraz Bank Polska Kasa Opieki S.A., której celem jest zapewnienie, że instytucje finansujące powstrzymają się od postawienia kredytów udzielonych spółce w stan natychmiastowej wymagalności oraz zaspokojenia swoich wierzytelności z ustanowionych zabezpieczeń, na zlecenie Spółki The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd. wystawił trzy gwarancje bankowe na rzecz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Europejskiego Banku Inwestycyjnego - w kwocie 156 000 tysięcy złotych; - Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju - w kwocie 83 494 tysiące złotych; - Banku Polska Kasa Opieki S.A. - w kwocie 74 992 tysiące złotych. <p>Wszystkie gwarancje bankowe posiadają datę obowiązywania od dnia 30 października 2016 roku do dnia 14 kwietnia 2017 roku. Zabezpieczeniem Umowy jest notarialne oświadczenie o dobrowolnym poddaniu się egzekucji.</p>
Kwota	Łączna wartość wystawionych gwarancji 314 486 tysięcy złotych.

Tytuł	Opis
<p>Postępowania administracyjne wszczęte przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ("UOKiK")</p>	<p>Wobec spółek z segmentu Sprzedaż Prezes UOKiK wszczął postępowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postępowanie wszczęte w dniu 17 września 2013 roku w związku z podejrzeniem stosowania przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na podawaniu w cennikach i materiałach informacyjnych cen energii elektrycznej bez uwzględnienia wartości podatku od towarów i usług, co stanowi naruszenie Ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym i w związku z tym stanowi naruszenie Ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., Nr 50, poz. 331 ze zm.) („Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów”). Spółka zobowiązała się do zaniechania działań naruszających przepisy Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz wniosła o prowadzenie postępowania w kierunku wydania decyzji zobowiązującej. W dniu 22 grudnia 2014 roku wpłynęło do spółki zawiadomienie UOKiK o zakończeniu postępowania dowodowego. W dniu 14 grudnia 2015 roku Prezes UOKiK wezwał spółkę do wskazania, czy praktyka została zaniechana, na co spółka odpowiedziała w lutym 2016 roku, informując UOKiK o zaniechaniu praktyki i wniosła o odstąpienie od nakładania kary. Decyzji do dnia sporządzenia sprawozdania finansowego nie wydano. - Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2014 roku zostało wszczęte postępowanie antymonopolowe, w związku z podejrzeniem nadużywania przez spółki TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. i TAURON Sprzedaż GZE Sp. z o.o. pozycji dominującej na rynku rezerwowej sprzedaży energii elektrycznej. W 2015 roku spółki złożyły wnioski o wydanie decyzji nakładającej na nie obowiązek wykonania zobowiązania do zaniechania działań naruszających Ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów oraz podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzucanych naruszeń. W lipcu 2015 roku Prezes UOKiK wydał decyzję zobowiązującą do podjęcia określonych działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom, w terminie czterech miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji. Na spółki zostały nałożony również obowiązek złożenia sprawozdania z wykonania przyjętych zobowiązań w terminie sześciu miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji. W dniu 22 lutego 2016 roku spółki poinformowały urząd o wykonaniu zobowiązań i złożyły wymagane sprawozdania. - W dniu 27 stycznia 2015 roku zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. w stosunku do małych elektrowni wodnych, polegające na narzucaniu przez przedsiębiorcę nieuczciwych warunków zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii i uzależnianiu zakupu tej energii od konieczności uregulowania obowiązku bilansowania handlowego, mogą stanowić naruszenie przepisów Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Postanowieniem z dnia 15 października 2015 roku Prezes UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe. W dniu 1 lutego 2016 roku UOKiK przyjął deklarację spółki dotyczącą przedstawienia skonkretyzowanego zobowiązania. W dniu 24 sierpnia 2016 roku Prezes UOKiK wydał decyzję, w której nałożył na spółkę obowiązek wykonania zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia zarzucanym naruszeniom poprzez określone czynności w terminie dwóch miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji Prezesa UOKiK. W dniu 29 września 2016 roku spółka złożyła odwołanie od decyzji do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W dniu 2 grudnia 2016 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję, w której zmienił uzasadnienie wcześniejszej decyzji. <p>Spółki nie tworzą rezerw na potencjalne kary związane z powyższymi postępowaniami, ponieważ w ocenie Zarządów spółek ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.</p>
<p>Postępowania wyjaśniające wszczęte przez Prezesa UOKiK</p>	<p>Wobec spółek z segmentu Sprzedaż toczą się postępowania wyjaśniające prowadzone przez UOKiK w sprawie wstępnego ustalenia, czy działania spółek nie stanowiły naruszenia przepisów Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Spółki złożyły wyjaśnienia, przekazały żądane dokumenty i ustosunkowały się do twierdzeń zawartych w pismach UOKiK. Zarząd obu spółek ocenia, mając na uwadze, że wszczęte postępowania mają charakter postępowań wyjaśniających, iż prawdopodobieństwo niekorzystnego rozstrzygnięcia powyższych spraw jest niskie i w związku z tym Grupa nie tworzy rezerw na te zdarzenia.</p>
<p>Postępowania administracyjne wszczęte przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki („URE”)</p>	<p>Pismem z dnia 5 kwietnia 2016 roku Prezes URE powiadomił spółkę TAURON Dystrybucja S.A. o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej z uwagi na nie utrzymywanie w należytym stanie technicznym obiektów, instalacji i urządzeń oraz na naruszenie warunków określonych w koncesji na dystrybucję energii elektrycznej.</p> <p>Spółka nie tworzy rezerwy na potencjalne kary związane z powyższym postępowaniem, ponieważ w ocenie Zarządu ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia spraw i nałożenia kary jest niskie.</p>

49. Zobowiązania i aktywa warunkowe związane z rozliczeniami podatkowymi

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyko podatkowe.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w spółkach Grupy Kapitałowej toczą się następujące postępowania dotyczące rozliczeń publiczno-prawnych:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Tytuł	Opis
Podatek akcyzowy	<p>W związku z niezgodnością polskich przepisów dotyczących akcyzy od energii elektrycznej z przepisami wspólnotowymi, kierując się wyrokiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości ("ETS") w Luksemburgu z dnia 12 lutego 2009 roku elektrownie i elektrociepłownie należące do Grupy TAURON złożyły korekty deklaracji wraz z wnioskami o stwierdzenie nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006 - 2008 oraz za miesiące styczeń i luty 2009 roku. W powyższym wyroku ETS uznał, że polskie przepisy określające moment powstania obowiązku podatkowego w akcyzie od energii elektrycznej nie zostały dostosowane ani przed ani po upływie okresu przejściowego do wymogów Dyrektywy energetycznej. W chwili obecnej postępowania dotyczące poszczególnych spółek Grupy TAURON (TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ciepło Sp. z o.o.) prowadzone są przed właściwymi organami podatkowymi i Sądami Administracyjnymi.</p> <p>Z uwagi na istotną niepewność odnośnie ostatecznego rozstrzygnięcia powyższej kwestii Grupa nie ujęła w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym żadnych skutków związanych z ewentualnym zwrotem nadpłaconego podatku akcyzowego oraz roszczeniami i potencjalnymi roszczeniami nabywców energii elektrycznej. W dniach 5 stycznia 2017 roku oraz 23 stycznia 2017 roku zapadł negatywny wyrok WSA w Gliwicach dotyczący kolejnego wniosku o stwierdzenie nadpłaty za okres VII-XII 2007. Spółka będzie podejmować decyzje co do dalszego toku prowadzonych postępowań.</p>
Kwota	Wartość kwot będących przedmiotem nadpłat, których zwrotu dochodzi Grupa - około 908 500 tysięcy złotych.
Podatek dochodowy - zwiększenie kosztów podatkowych o wartość kosztu remontów komponentowych	<p>Zgodnie z otrzymaną interpretacją spółki wchodzące w skład Podatkowej Grupy Kapitałowej („PGK”) (TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ekoenergia Sp. z o.o.) rozliczały wydatki poniesione na remonty komponentowe w czasie. Jednocześnie Spółka jako reprezentująca PGK zaskarżyła otrzymaną interpretację, gdyż zdaniem Spółki ww. remonty należy dla celów podatkowych rozliczać jednorazowo, niezależnie od rozliczenia ich dla celów bilansowych. Stanowisko to potwierdził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 18 września 2014 roku. W dniu 30 grudnia 2014 roku Spółka złożyła wniosek o stwierdzenie nadpłaty i deklarację korygującą za rok 2013, zaliczając w koszty podatkowe jednorazowo wartość remontów komponentowych. Jednocześnie na nadpłatę został utworzony odpis aktualizujący należność z tytułu podatku dochodowego. W roku 2015 PGK otrzymała zwrot nadpłaty w wysokości 22 250 tysięcy złotych. Odpis aktualizujący został rozwiązany, zmniejszając obciążenie podatkowe roku 2015.</p> <p>Minister Finansów złożył skargę kasacyjną, która w dniu 24 stycznia 2017 roku została oddalona przez Naczelny Sąd Administracyjny, który przychylił się do stanowiska Spółki.</p>
Kwota	Otrzymana nadpłata w wysokości 22 250 tysięcy złotych.
Podatek od nieruchomości	<p>W odniesieniu do urzędzeń służących do wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej, jak również wyposażenia podziemnych wyrobisk górniczych istnieją rozbieżności interpretacyjne w zakresie podejścia do opodatkowania tych obiektów podatkiem od nieruchomości. Ze względu na fakt, że organami podatkowymi w zakresie podatku od nieruchomości są władze lokalne, podejście organów podatkowych nie jest jednolite i zdarzają się przypadki kwestionowania prawidłowości ustalenia podstawy opodatkowania. W zależności od rozstrzygnięć sądowych oraz ewentualnych zmian przepisów sytuacja w zakresie opodatkowania podatkiem od nieruchomości urzędzeń energetycznych i wyrobisk górniczych może w przyszłości ulec zmianie.</p>
Kwota	Na spory w zakresie podatku od nieruchomości oraz na ryzyko gospodarcze z tego tytułu na dzień bilansowy zostały utworzone rezerwy (łącznie 35 008 tysięcy złotych).

50. Zabezpieczenie spłaty zobowiązań

W celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań Grupa stosuje wiele form zabezpieczeń. Do najpowszechniejszych należą hipoteki, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na nieruchomościach oraz innych rzeczowych aktywach trwałych oraz blokady środków pieniężnych.

Wartość bilansową składników majątku stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań na poszczególne dni bilansowe przedstawia poniższa tabela.

Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań Grupy

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Nieruchomości	81 363	82 250
Urządzenia techniczne i maszyny	14 059	614
Środki pieniężne	13 740	22 067
Razem	109 162	104 931

Opis innych form zabezpieczeń spłaty zobowiązań

Grupa stosuje również inne formy zabezpieczeń spłaty zobowiązań niż zabezpieczenia na majątku wymienione powyżej, wśród których na dzień 31 grudnia 2016 roku najistotniejsze pozycje stanowią zabezpieczenia następujących umów zawartych przez jednostkę dominującą:

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Umowa	Rodzaj zabezpieczenia	Wartość zabezpieczenia
Program Emisji Obligacji z dnia 16 grudnia 2010 roku wraz z późniejszymi aneksami	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 6 900 000 tysięcy złotych do dnia 31 grudnia 2018 roku – dotyczy spłaconej Transzy C oraz Transz D i E (niezaciągnięte)
Program Emisji Obligacji Długoterminowych w Banku Gospodarstwa Krajowego	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 2 550 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 20 grudnia 2032 roku
Program Emisji Obligacji z dnia 24 listopada 2015 roku	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do maksymalnej kwoty 7 524 000 tysięcy złotych, obowiązujące do dnia 31 grudnia 2023 roku
Umowa o limit gwarancyjny zawarta z The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd.	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 377 383 tysiące złotych, obowiązujące do 27 października 2018 roku
Umowa ramowa zawarta z PKO Bankiem Polskim S.A. na gwarancje bankowe. Z limitu na gwarancje zabezpieczające transakcje może korzystać Spółka oraz spółki z Grupy TAURON (limit gwarancji wynosi 100 000 tysięcy złotych).	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w banku PKO Bank Polski S.A.	do kwoty 125 000 tysięcy złotych
Umowa ramowa zawarta z CaixaBank S.A. na gwarancje bankowe. Z limitu na gwarancje zabezpieczające transakcje może korzystać Spółka oraz spółki z Grupy TAURON (limit gwarancji wynosi 100 000 tysięcy złotych).	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w CaixaBank S.A.	do kwoty 100 000 tysięcy złotych
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 120 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania 11 lipca 2021 roku
Umowa zawarta z Bankiem Zachodnim WBK S.A. na gwarancje bankowe dla Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A.	pełnomocnictwo do pobierania środków pieniężnych z rachunku bankowego w BZ WBK S.A.	do kwoty 150 000 tysięcy złotych
Umowy kredytów w rachunku bieżącym w banku PKO Bank Polski S.A. (do kwoty 300 000 tysięcy złotych oraz limit intraday do kwoty 500 000 tysięcy złotych)	pełnomocnictwa do rachunku bankowego w banku PKO Bank Polski S.A.	do łącznej kwoty 800 000 tysięcy złotych
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w Banku Gospodarstwa Krajowego (w EUR, do kwoty 25 000 tysięcy euro)	pełnomocnictwo do rachunku bankowego w Banku Gospodarstwa Krajowego	do kwoty 110 600 tysięcy złotych (25 000 tysięcy euro)
	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 221 200 tysięcy złotych (50 000 tysięcy euro) z terminem obowiązywania 31 grudnia 2019 roku
Umowa kredytu w rachunku bieżącym w mBanku (w USD, do kwoty 2 000 tysięcy dolarów)	oświadczenie o poddaniu się egzekucji	do kwoty 12 538 tysięcy złotych (3 000 tysięcy dolarów) z terminem obowiązywania 31 marca 2019 roku

Pozostałe zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie

Pozostałe istotne zabezpieczenia spłaty zobowiązań w Grupie TAURON na dzień 31 grudnia 2016 roku:

- Weksle in blanco

Umowa/transakcja, którą zabezpiecza weksel in blanco	Spółka Grupy, która wystawiła weksel in blanco	Stan na 31 grudnia 2016
Umowy pożyczek udzielonych spółkom zależnym TAURON Wytwarzanie S.A. i TAURON Ciepło Sp. z o.o. przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Celem zabezpieczenia tych pożyczek spółki złożyły również oświadczenia o poddaniu się egzekucji.	TAURON Polska Energia S.A.	70 000
Zabezpieczenia należytego wykonania kontraktów oraz zawartych umów przez spółkę, w tym na dofinansowania prowadzonych projektów	TAURON Dystrybucja S.A.	170 888
Zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z umów o dofinansowanie zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz zwrotu środków	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	87 251
Umowy o przyłączenie do sieci przesyłowej, o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej oraz umowy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o częściowe umorzenie pożyczki	TAURON Wytwarzanie S.A.	66 844

- Zabezpieczenia umów leasingu finansowego

Umowa leasingu finansowego	Leasingobiorca	Wartość bilansowa przedmiotu leasingu na 31 grudnia 2016	Zabezpieczenie
Umowa leasingu zwrotnego, którego przedmiotem są nieruchomości, maszyny i urządzenia techniczne	TAURON Ciepło Sp. z o.o.	22 857	Weksel in blanco na kwotę 92 215 tysięcy złotych, dodatkowe zabezpieczenie tej umowy stanowią cesja wierzytelności, cesja praw z polis ubezpieczeniowych, hipoteka na nieruchomościach i urządzeniach technicznych i maszynach oraz pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi.
Umowa leasingu finansowego, którego przedmiotem jest nieruchomość w Katowicach	TAURON Polska Energia S.A.	25 318	Zabezpieczeniem tej umowy są: dwa weksle in blanco, cesja wierzytelności oraz pełnomocnictwo do rachunku bankowego.

- Spółka udzieliła gwarancji korporacyjnej na rzecz spółki zależnej TAURON Sweden Energy AB (publ) celem zabezpieczenia obligacji wyemitowanych w grudniu 2014 roku przez tą spółkę. Gwarancja obowiązuje w całym okresie obligacji, tj. do dnia 3 grudnia 2029 roku i opiewa na kwotę 168 000 tysięcy euro;
- W ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z Bankiem Zachodnim WBK S.A. bank wystawił gwarancje celem zabezpieczenia transakcji giełdowych wynikających z członkostwa w Giełdowej Izbie Rozrachunkowej. Na dzień 31 grudnia 2016 roku łączna kwota gwarancji wystawionych przez bank wynosiła 100 000 tysięcy złotych z terminem obowiązywania w styczniu 2017 roku.
- W ramach umowy na gwarancje bankowe zawartej z CaixaBank S.A. (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce („CaixaBank S.A.”) na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancje bankowe na zabezpieczenie zobowiązań i transakcji spółek zależnych od TAURON Polska Energia S.A. na łączną kwotę 263 tysiące złotych oraz na zabezpieczenie realizowanych przez Spółkę transakcji dla GAZ-SYSTEM S.A., do kwoty 3 664 tysiące złotych, obowiązująca do dnia 30 listopada 2017 roku.
- W ramach umowy ramowej na gwarancje bankowe zawartej z PKO Bankiem Polskim S.A. na zlecenie Spółki bank wystawił gwarancje bankowe na zabezpieczenie zobowiązań spółek zależnych od TAURON Polska Energia S.A. na łączną kwotę 1 691 tysięcy złotych;
- Zabezpieczenie transakcji na Towarowej Giełdzie Energii

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku celem zabezpieczenia transakcji dokonywanych na Towarowej Giełdzie Energii dokonano blokady uprawnień do emisji zanieczyszczeń posiadanych przez Grupę w Rejestrze Uprawnień. Umowy przewłaszczenia na zabezpieczenie wygasły w trakcie roku 2016.

W celu zabezpieczenia środków na pokrycie przyszłych kosztów likwidacji wchodzące w skład Grupy przedsiębiorstwa górnicze tworzą Fundusz Likwidacji Zakładów Górniczych. Informacje na ten temat przedstawiono w nocie 35.1.

51. Informacja o podmiotach powiązanych

51.1. Transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami

Grupa posiada wspólne przedsięwzięcia: Elektrociepłownię Stalowa Wola S.A., Elektrownię Błachownia Nowa Sp. z o.o. w likwidacji oraz TAMEH HOLDING Sp. z o.o. wraz ze spółkami zależnymi, które zostały szerzej opisane w nocie 22 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Łączna wartość transakcji ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą została przedstawiona w tabeli poniżej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Przychody	117 451	58 013
Koszty	(46 321)	(36 002)

Główna pozycja przychodów dotyczy transakcji ze wspólnym przedsięwzięciem - grupą kapitałową TAMEH HOLDING Sp. z o.o. Transakcje z tym wspólnym przedsięwzięciem za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku oraz za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku wynosiły odpowiednio 106 703 tysiące złotych i 48 483 tysiące złotych.

Główną pozycję rozrachunków ze spółkami będącymi pod wspólną kontrolą stanowi pożyczka udzielona Elektrociepłowni Stalowa Wola S.A., o czym szerzej w nocie 23 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Spółka udzieliła również zabezpieczeń wspólnym przedsięwzięciom poprzez zastaw na udziałach TAMEH HOLDING Sp. z o.o., o czym szerzej w nocie 48 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W związku z zawartymi umowami ze wspólnym przedsięwzięciem Elektrociepłownią Stalowa Wola S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku Spółka utworzyła rezerwy na umowy rodzące obciążenia w wysokości 182 877 tysięcy złotych. W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku Spółka zaktualizowała wartość rezerw w związku z odwróceniem dyskonta na dzień bilansowy o łączną kwotę 11 502 tysiące złotych oraz dotworzyła rezerwy w kwocie netto 4 465 tysięcy złotych, co zostało szerzej opisane w nocie 35 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

51.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Głównym akcjonariuszem Grupy jest Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z tym spółki Skarbu Państwa są traktowane jako podmioty powiązane.

Łączna wartość transakcji ze spółkami Skarbu Państwa została przedstawiona w tabeli poniżej.

Przychody i koszty

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015
Przychody	2 293 142	2 558 894
Koszty	(2 527 466)	(3 018 993)

Należności i zobowiązania

	Stan na 31 grudnia 2016	Stan na 31 grudnia 2015
Należności	356 595	367 207
Zobowiązania	298 786	270 429

Na dzień 31 grudnia 2016 roku pozycja należności w powyższej tabeli obejmuje zaliczki na łączną kwotę 109 364 tysiące złotych, w tym zaliczki na dostawy węgla w wysokości 99 607 tysięcy złotych oraz zaliczki na zakup środków trwałych w kwocie 9 757 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2015 roku w należnościach wykazane zostały zaliczki na łączną kwotę 128 650 tysięcy złotych, w tym zaliczki na dostawy węgla w wysokości 124 996 tysięcy złotych oraz zaliczki na zakup środków trwałych w kwocie 3 649 tysięcy złotych.

W roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku utworzona została Polska Fundacja Narodowa, którą ustanowiło 17 fundatorów będących istotnymi spółkami Skarbu Państwa. Spółka jest jednym z fundatorów Polskiej Fundacji Narodowej. W związku z zadeklarowanymi wpłatami na fundusz założycielski Polskiej Fundacji Narodowej oraz zobowiązaniem do corocznych wpłat na działalność statutową przez okres 10 lat Spółka ujęła zobowiązanie oraz pozostałe koszty operacyjne w kwocie 32 500 tysięcy złotych.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., oraz powołana do życia 1 maja 2016 roku Polska Grupa Górnicza Sp. z o.o. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 83% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A., Kompanii Węglowej S.A. oraz Polskiej Grupy Górniczej Sp. z o.o. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 87% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym 31 grudnia 2016 roku.

Spośród spółek Skarbu Państwa największymi klientami Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2015 roku byli KGHM Polska Miedź S.A., PSE S.A., PKP Energetyka S.A., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. oraz Kompania Węglowa S.A. Łącznie sprzedaż do powyższych kontrahentów wyniosła 79% wielkości przychodów zrealizowanych w transakcjach ze spółkami Skarbu Państwa. Największe transakcje zakupu Grupa dokonała od PSE S.A. oraz Kompanii Węglowej S.A. Zakupy od powyższych kontrahentów stanowiły 80% wartości zakupów od spółek Skarbu Państwa w roku zakończonym 31 grudnia 2015 roku.

Grupa Kapitałowa dokonuje istotnych transakcji na rynkach energii za pośrednictwem Izby Rozliczeniowej Giełd Towarowych S.A. Z uwagi na fakt, iż jednostki te zajmują się jedynie organizacją obrotu giełdowego, zdecydowano aby nie traktować dokonywanych za ich pośrednictwem transakcji zakupu i sprzedaży jako transakcji z podmiotem powiązanym.

Transakcje ze spółkami Skarbu Państwa dotyczą głównie działalności operacyjnej Grupy i dokonywane są na warunkach rynkowych.

51.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej

Wysokość wynagrodzeń oraz innych świadczeń członków Zarządu, Rad Nadzorczych i pozostałych członków głównej kadry kierowniczej jednostki dominującej oraz spółek zależnych, wypłaconych i należnych do wypłaty w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku oraz w okresie porównywalnym przedstawia poniższa tabela.

	Rok zakończony 31 grudnia 2016		Rok zakończony 31 grudnia 2015	
	Jednostka dominująca	Jednostki zależne	Jednostka dominująca	Jednostki zależne
Zarząd jednostki	12 858	24 604	11 225	22 152
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	6 367	19 051	7 333	19 640
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	-	-	599
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	5 806	4 990	2 820	1 544
Inne	685	563	1 072	369
Rada nadzorcza jednostki	1 159	641	1 118	990
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	1 159	612	1 118	927
Inne	-	29	-	63
Pozostali członkowie głównej kadry kierowniczej	13 284	39 375	14 588	40 541
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (płace i narzuty)	10 554	38 242	12 392	38 580
Nagrody jubileuszowe	-	391	-	1 001
Świadczenia po okresie zatrudnienia	-	16	507	607
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	1 911	511	627	125
Inne	819	215	1 062	228
Razem	27 301	64 620	26 931	63 683

W zakresie wykazanych w powyższej tabeli świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy członka Zarządu kwota 4 585 tysięcy złotych stanowi wykorzystanie rezerwy utworzonej na dzień 31 grudnia 2015 roku przez jednostkę dominującą, natomiast kwota 1 435 tysięcy złotych stanowi wykorzystanie rezerw utworzonych na dzień 31 grudnia 2015 roku przez jednostki zależne.

Dodatkowo, w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2016 roku spółki Grupy utworzyły rezerwy z tytułu rozwiązania stosunku pracy członków Zarządu w kwocie 2 592 tysiące złotych, które nie są jeszcze wymagalne. Powyższe koszty utworzenia rezerw niewypłaconych nie zostały ujęte w tabeli.

52. Leasing operacyjny

Jednostka dominująca na podstawie umów najmu użytkuje nieruchomość położoną w Katowicach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 3, gdzie znajduje się siedziba Spółki. Użytkowana powierzchnia wynosi 9 588,83 m² a średni miesięczny koszt najmu wraz opłatami eksploatacyjnymi w roku 2016 wyniósł 510 tysięcy złotych.

Ponadto spółka zależna TAURON Wydobycie S.A. użytkuje maszyny i urządzenia górnicze na podstawie umów dzierżawy. Roczne koszty dzierżawy w latach 2016 i 2015 wynosiły odpowiednio 34 027 tysięcy złotych i 28 987 tysięcy złotych.

53. Zarządzanie kapitałem i finansami

Głównymi narzędziami umożliwiającymi skuteczne zarządzanie zasobami finansowymi jest wdrożony centralny model finansowania oraz polityka zarządzania płynnością finansową w Grupie TAURON wraz z funkcjonującym w Grupie TAURON cash poolingiem. Dodatkowo, system zarządzania finansami jest wspomagany centralną polityką zarządzania ryzykiem specyficznym oraz centralną polityką ubezpieczeniową Grupy TAURON, w których to Spółka pełni funkcję zarządzającego oraz decydującego o kierunkach podejmowanych działań umożliwiając ustanawianie odpowiednich limitów ekspozycji na ryzyko.

Szczegółowe informacje dotyczące zarządzania finansami opisano w punkcie 4.10. Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A.

W 2016 roku Grupa TAURON posiadała pełną zdolność do regulowania swoich zobowiązań w terminie ich płatności.

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy. Grupa zarządza strukturą kapitałową i stosownie do zmian warunków ekonomicznych odpowiednio ją modyfikuje. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej, Grupa może kreować politykę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom, wyemitować nowe akcje lub odpowiednio wpływać na poziom zadłużenia zewnętrznego.

Grupa monitoruje przede wszystkim wskaźnik zadłużenia definiowany jako relacja zadłużenia finansowego netto do EBITDA.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

Zadłużenie finansowe netto oznacza zadłużenie finansowe Grupy TAURON z tytułu kredytów, pożyczek i dłużnych papierów wartościowych oraz z tytułu leasingu finansowego, z wyłączeniem zobowiązania z tytułu obligacji podporządkowanych wyemitowanych w grudniu 2016 roku o wartości nominalnej 190 000 tysięcy euro, pomniejszone o środki pieniężne oraz inwestycje krótkoterminowe o okresie zapadalności do 1 roku. EBITDA oznacza zysk lub stratę z działalności operacyjnej Grupy TAURON powiększony o amortyzację oraz odpisy na aktywa niefinansowe. Zadłużenie finansowe oznacza zobowiązanie do zapłaty lub zwrotu pieniędzy (w tym kwoty głównej i odsetek). Wartość powyższego wskaźnika jest monitorowana również przez instytucje finansujące Spółkę oraz agencje ratingowe i ma wymierny wpływ na możliwość oraz koszt pozyskania finansowania, a także ocenę wiarygodności kredytowej Spółki.

Na dzień bilansowy wartość wskaźnika zadłużenia kształtowała się na poziomie 2,3, co zgodnie z obowiązującymi standardami rynkowymi jest oceniane jako poziom bezpieczny, umożliwiający dalsze zaciąganie zobowiązań finansowych.

	Rok zakończony 31 grudnia 2016	Rok zakończony 31 grudnia 2015 (dane przekształcone)
Kredyty i pożyczki	1 070 162	1 223 814
Obligacje*	6 826 751	3 666 590
Leasing finansowy	23 546	33 723
Zobowiązania z tytułu zadłużenia długoterminowe	7 920 459	4 924 127
Kredyty i pożyczki	193 391	187 962
Obligacje*	13 354	3 013 843
Leasing finansowy	11 302	12 715
Zobowiązania z tytułu zadłużenia krótkoterminowe	218 047	3 214 520
Razem zadłużenie	8 138 506	8 138 647
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	384 881	364 912
Inwestycje krótkoterminowe o terminie zapadalności do 1 roku	50 023	9 772
Zadłużenie netto	7 703 602	7 763 963
EBITDA	3 336 814	3 523 228
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	801 522	(1 901 216)
Amortyzacja	(1 668 726)	(1 832 690)
Odpisy aktualizujące	(866 566)	(3 591 754)
Dług netto / EBITDA	2,3	2,2

* Zadłużenie nie wlicza zobowiązania z tytułu obligacji podporządkowanych

Zmianę stanu zobowiązań z tytułu zadłużenia prezentuje poniższa tabela.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)

	Zobowiązania z tytułu zadłużenia
Stan na 1 stycznia 2015	8 113 766
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	604 494
otrzymane finansowanie	605 000
koszty transakcyjne	(506)
Naliczenie odsetek	344 378
odniesione do rachunku wyników	275 218
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	69 160
Płatności z tytułu zadłużenia	(950 476)
spłaty kapitału	(605 011)
odsetki zapłacone	(276 305)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(69 160)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cashpoola	23 184
Zmiana wyceny zadłużenia	3 143
Pozostałe zmiany niepieniężne	158
Stan na 31 grudnia 2015	8 138 647
Wpływy z tytułu zaciągniętego zadłużenia	4 274 293
otrzymane finansowanie	4 285 521
koszty transakcyjne	(11 228)
Naliczenie odsetek	350 399
odniesione do rachunku wyników	254 428
kapitalizacja na rzeczowe aktywa trwałe i aktywa niematerialne	95 971
Płatności z tytułu zadłużenia	(3 806 689)
spłaty kapitału	(3 455 602)
odsetki zapłacone	(255 116)
odsetki zapłacone aktywowane na zadania inwestycyjne	(95 971)
Zmiana stanu zadłużenia w rachunku bieżącym oraz cashpoola	(8 332)
Zmiana wyceny zadłużenia	27 772
Pozostałe zmiany niepieniężne	3 439
Stan na 31 grudnia 2016	8 979 529
obligacje podporządkowane	(841 023)
Stan na 31 grudnia 2016 - zadłużenie w kalkulacji wskaźnika zadłużenia	8 138 506

54. Wynagrodzenie biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego

Informacja na temat wynagrodzenia biegłego rewidenta została zaprezentowana w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. za rok obrotowy 2016 w punkcie 4.12.

55. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Wypowiedzenie umów przez spółkę zależną TAURON Sprzedaż Sp. z o.o.

W dniu 28 lutego 2017 roku spółka zależna TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. złożyła oświadczenia o wypowiedzeniu długoterminowych umów na zakup praw majątkowych wynikających ze świadectw pochodzenia energii z odnawialnych źródeł (tzw. zielonych certyfikatów). Umowy ulegają wypowiedzeniu ze skutkiem natychmiastowym wobec nieosiągnięcia przez strony porozumienia w ramach renegotjacji kontraktowych w trybie przewidzianym w tych umowach. Skutkiem finansowym wynikającym z rozwiązania umów będzie uniknięcie przez TAURON Sprzedaż Sp. z o.o. straty stanowiącej różnicę między cenami umownymi a ceną rynkową zielonych certyfikatów. Szacunkowa wartość wyżej wskazanej straty z tytułu realizacji umów do końca pierwotnie zakładanego okresu obowiązywania umów (tj. do 2023 roku), przy uwzględnieniu aktualnych rynkowych cen zielonych certyfikatów, wynosi około 343 milionów złotych netto. Szacowana na lata 2017-2023 całkowita wartość zobowiązań umownych spółki wynosi około 417 milionów złotych netto. Podstawą wezwania do renegotjacji umów były zmiany przepisów prawa, których spółka, mimo zachowania należytej staranności, nie miała możliwości przewidzieć, a które wpłynęły na zwiększenie podaży praw majątkowych ze źródeł odnawialnych. W konsekwencji doprowadziło to do trwałego i znacznego spadku cen tych praw oraz całkowicie zmieniło system wsparcia produkcji energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii, który stanowił zasadniczą podstawę do zawarcia umów i stanowi istotną zmianę w otoczeniu prawnym, mającą bezpośredni i decydujący wpływ na rentowność zawartych umów.

Uchylenie likwidacji spółki Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o.

W dniu 8 marca 2017 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Polska Energia Pierwsza Kompania Handlowa Sp. z o.o. w likwidacji podjęło uchwałę o uchyleniu likwidacji spółki.

Grupa Kapitałowa TAURON Polska Energia S.A.

*Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodne z MSSF zatwierdzonymi przez UE
(w tysiącach złotych)*

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej TAURON Polska Energia S.A. sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską obejmuje 100 stron.

Zarząd Spółki

Katowice, dnia 13 marca 2017 roku

Filip Grzegorzczak - Prezes Zarządu

Jarosław Broda - Wiceprezes Zarządu

Kamil Kamiński - Wiceprezes Zarządu

Marek Wadowski - Wiceprezes Zarządu

Piotr Zawistowski - Wiceprezes Zarządu

Oliwia Tokarczyk – Dyrektor Wykonawczy ds. Rachunkowości i Podatków